

-Zezuu tietienyaa lenogbonya

'Sɛbhɛ 'sɔnɔ -we Lukɪ cɛlɪa, mɔ -wa. Sa tia *-leglizinyaa gbɔ dɪa gwe, 'mɔ we gbaa -aɪn -yla. Nyɪma 'sɔɔ -gɔgbɔ we gbaa -aɪn -yla tenyi tenyii: Pielɪ -yɔ *Pɔlɔ. Gbɔ ta wee 'sɛbhɛ nɪ slolua -aɪn: -we tia -Lagɔnyɪma zɔa dɪɪ -gɔ, sa *Zuifɔ 'nɪa wee gbɔ -yɔŋwɪnɪ, we -yɔ -we Wɪɪmɔ -nyɪma nɔa -Lagɔnyɪma 'wluo.

-Zezu nɛɛ, ɔ 'ka -Lagɔɔ Zuzu 'Pɔpa yoo 'pa

¹ Na bheli Teofilɪ, -na fɔvɔ! Na 'sɛbhɛ tɪaɪnɔ 'wɔ, -we weee -Zezu nɔa ɛ, 'ɪn ɔ -slolua, we 'ka we gwedɪda 'bhɔ, we 'ka ɔ yalɪmɪnbhla yɪ, ɪn ka we cɛlɪ. ² Nyɪma -wa ɔ -saa -bha ɔ tietienya nya ɔ 'kaa yalɪ mɪnɪ, -we ɔ gbaa wa -yla Zuzu 'Pɔpaa 'tɪtɛ nya, mɔ nɪ. ³ -Zezu tɪa, we 'bɪgɔ, ɔ yia ɔ 'dɛ ɔ tietienya 'klɔslolɔ -zakpa duun, wa we slolue nya nɪ, ɔ 'nɪ tɪ, ɔ -ga 'yɪyɔ. ɔ li 'yɪ glɔ 'sɔ, -zugba ɔ tɪalɪ wa 'klɔ, ɔ gba *-Lagɔɔ nyɪmaa 'wlulapɪlɪgbɔ wa -yla.

⁴ 'Yɪ yabhlo nya, -Zezu -yɔ ɔ tietienya 'sɔ mɪ lida, 'ɪn ɔ nɛɛ wa -ylɛ: «A 'na 'bhɔɔ *-Zeluzalɛmɔgbɛ nɔkplɛ -nɪ. -We Dide gbaa ɔ 'ka aɪn yoo 'pa, -we ka gbɔ ɪn gbaa zɪmɛ aɪn -yla, a wɔ we. ⁵ Nɪ, *Zaan -mɔɔ ka nyɪma batizee 'nyu nya, -bha -tɔ 'wɔ -sɛ, 'ɪn -Lagɔ 'ka aɪn batizee Zuzu 'Pɔpa nya.»

Da -Zezu mɪa yalɪ

⁶ -Mɔvɔ 'bɪgɔ, -wa gbelia 'wlu -Zezu kwesi, wa yia ɔ layɪbha, wa nɛɛ ɔ -ylɛ: «-Amɪaa -Kanyɔ, wee bhla -mɪnɪ nya, -na yia *Izlaɛlɪnyɪma wa dɔdɔvɔ 'wlulapɪlɛ yoo 'nyɛa lɔ yɪ?»

7 -Zezu yia we 'bigupali wa -ylae: «We bhla -yɔ we yli mia ni, we 'ni amianuu gbv. Na Dide ka we zv. 'In ɔ 'debhlogbɔɔ mnenia ɔ 'ka we lenv ɔ 'dɛɛ se nya. 8 Nu, amia yia 'tite 'yia, Zuzu 'Pupa yia ain -gv lasibhlia, 'in a zɛa na gbɔdayinya -Zeluzalemvɔgbe nɔkplɛ, Zudee -yɔ Samalii -dɔdɔ -gv, 'in we 'ka dɔdɔv bhloluda nyini.»

9 Da ɔ bhia wee gbunya -muni gbagbe, 'in -Lagɔ yia ɔ 'wɔbhhu yali, -zugba ɔ tietienya mi ɔ 'bi ylada sa tenyii. -Muv 'bigv, yalipupa yia ɔ 'wɔzize. Wa'a 'yi 'maslɛɛn ɔ -yɔ. 10 Da -Zezu mia -mɔ 'yu beda, 'in ɔ tietienya mia ɔ 'bitalida yali, -bha -bhlokpade, nɔkpasia sɔ kaa -bana 'pupa 'wv, 'tlalia wa 'klu. 11 -Maa nɛɛ wa -ylae: «Galilee -nyuma, -bhada a 'yiligbea, -zugba a yla yali yi, lɛɛ ka 'gbva? ɔɔ -Zezu, -Lagɔ ka ɔ 'wɔbhhu ain glaa, ɔ ka yali mni. Sa a 'yia da ɔ mnida yali, 'sa -bhlokpade ɔ yia luyia.»

12 Tɔvɔn, -Zezuu tietienya 'bhva -gɔgɔ wa laa *Olivɔsunyaa -gɔgɔ 'wlu, 'in wa yia -Zeluzalemv lɔmni. Wee -gɔgɔ mi -Zeluzalemv kwesi, we 'dɛ 'sɔ nyidi ka sa kilo -bhloo -kpva nyini. 13 Wa plaa -Zeluzalemv ni, 'in wa yia komi yabhlo, -we mia -budu 'wlu zɔ mni. -Mɔ wa dilia la -benyi. Piɛli klaa, *Zaan klaa, *Zake -yɔ Andlee klaa, Filipv -yɔ Toma klaa, Batlemii -yɔ Matie klaa, Alifee 'yu 'Zake klaa, 'Simɔ *Zelɔtv -yɔ 'Zakee 'yu Zudasɩ klaa, -maa mi 'ya wee -budu zɔ. 14 Wamia klaa, 'ɲwɔni klaa, -Zezuu 'nyaa Malii -yɔ -Zezuu bhelia klaa, 'zlabhue zɔ wa 'dɛ weee gbelia 'wlu, 'in wa bhuhhoea -Lagɔ dli -bhlogbɔɔ nya dabɔv.

Matiasɩ wa -saa -bha Zudasɩ 'bigv

15 'Yli yabhlo nya, -Lagɔbhelia gbelia 'wlu, wa mneni wa 'ka nyimaa glɔ gbelibhlo nyni. Pieli -sɔa 'wɔ, ɔ 'yiligbea wa nyidi, 'in ɔ nɛɛ wa -ylaɛ: 16 «Na bhelia, wɛli -we Zuzu 'Pɔpa gbaa 'cin, 'in wa cɛlia *-Lagɔɛbhɛ 'wɔ, we mi nu, we nu ɛ. Zuzu 'Pɔpa ka Zudasu gbɔ gba nyimaa 'wlulapilinyɔ *-Davidu ηwe nya 'cin. Nyima -wa kpaa -Zezu, ɔɔ Zudasu -galia wa 'yu. 17 Zudasu mi zlime -amɛaa lɔnyimɛ yabhlo nya. Tietie -lubho -a nɔa, ɔ yia ɔ -nu 'yl.» (18 'Gwɛzi wa 'pɛniɔ ɔ, ɔ gbɔnyuuu 'gbɔ, 'in ɔ yia we kpaa yabhlo 'wɔzɔɔ, 'in ɔ yia ɔ 'dɛ 'bha. ɔ 'sibhlia 'wlu, ɔ nukpla yia ηwanɪ, 'in ɔ 'mɔi weee yia 'pipee 'mni. 19 -Zeluzalemɔ -nyima weee yia we 'nu. We 'gbɔ, wa yia wee kpaa 'ηni zɔ wa wɛli 'wɔ, «Akɛlidama.» We ji -wa «'Piɔn -Kpaa.»)

20 «Nu, we mi Luɔɛbhɛ 'wɔ cɛlidɛ:

ɔ -budu -tu klo nya,

nyimɛ yabhlogbɔɔ 'na -dɪlɪ we zɔ la -ni.>

'In we mi 'ya cɛlidɛ:

ɔ Nyimɛ -putu nu ɔ 'biɔv lubho.>

21 We 'gbɔ, nyimɛ yabhlo -bho -aɪn glaa, 'in sa Nyimaa -Kanyɔ -Zezu -sɔa 'wɔ tɪtɪɛ lɔ, -a -yɔ ɔ 'sɔ 'ka we dayinya -zɛ. Nyima -wa -yɔ -aɪn 'sɔ nɔa, -zugba -amɛaa -Kanyɔ -Zezu -yɔ -aɪn 'sɔ mi dɔdɔ weee -gɔ 'plɪlɪda, ɔɔ nyimɛ -zɛ wa lɔnyimɛ yabhlo, 22 'yli -we nya Zaan batizea -Zezu, we 'bhɔ we -yɔ, 'in we 'ka -Zezuu yalɪ -mni bhla yli.»

23 'In wa yia nyima 'sɔ wla: Matiasu -yɔ *-Zɛzɛfɔ wa laa Balisabasɪ, 'in wa la 'yaa Zutusu. 24 'Bhie, 'in wa 'dɛ weee yia -Lagɔ bhuhhoe dabɔdɔ, wa nɛɛ: «Jɛitapɛ, -mi -yia nyima weee dli, waa nyima sɔ ni glaa, ɔ -in -saa -bha, -in -slolu ɔ -aɪn 'klo, 25 ɔ 'ka *tietienyɔ -zɛ Zudasu 'biɔv. 'In lubho -we -mɔɔ

'tidea 'yi, ɔ 'ka we nu. Nu, 'bɪ -we ka 'klɔ Zudasɪ kaa, 'in ɔ yia -mɔv -gv mni.»

²⁶ -Mɔv 'bɪgv, wa yia -nɪgbɪ 'pa, we yia Matiasɪ -gv bhlili. 'In ɔ yia -Zezuu tietienya kugbua lɛ -bhlo glaa -bho.

2

-Lagɔ 'paa ɔ Zuzu 'Pɔpa yoo

¹ *Pantikɔtvɔv 'yɪ nɪnɪa nɪ, 'in -Lagɔnyɪma weee yia 'wɪugbeli da yabhlo. ² Tɔvɔn, -jiji yabhlo yia yalɪ gba. We 'wɔv sa -pɪpɛ 'kadɔv -we mɪ 'plɪda, 'in we yia -budu -we ka zɔ wa -dɪa la ye weee. ³ -Bha -bhlokpade, -we wa 'yɪa -yɔ, we 'wɔv sa -kosuu mɔvɔnya. We 'bhɔvbhɔva -yɔ, 'in we yia wa -gv ladɪ -bhlo -bhlo. ⁴ 'In Zuzu 'Pɔpa yia wa ye. Wa yia wɛɪɪ -putunya gbagbɪe bhli. Sa Zuzu zɔa we wa ɲwɛɛ, 'sa wa gbaa we.

⁵ Nu, Zuifv -wa zɔa -bha -Lagɔ, -wa 'bhɔva dɔdɔv weee -gv, -Zeluzalɛmɔv wa -dɪa la. ⁶ -Jiji -we gbaa yalɪ da wa 'nɔva we, wa -zlo -yɔ -gwagwɪe yia -mɔ 'wɪugbelia mni, -we nɔva lɛ, wa 'ka we 'yɪ. Wa nɪnɪa -mɔ, we ka wa ɲwɛgaga -sɔbhali. -We ka gbɔ -wa, -Lagɔnyɪma mɪ wa wɛɪɪ gbada -bhlo -bhlo, -zugba wa nɔ we. ⁷ We ka wa -lɔvɛɪɪ, 'in wa yia -folu. 'In wa nɛɛ: «Aya, -mɔv 'nɪ -slɔ gbɔzɔvɔv! Nyɪma -wa mɪa dɛ -amɪaa wɛɪɪ gbada -nya, wa 'nɪ Galilee -nyɪmaa? ⁸ Sa we nu, 'in wa gba -amɪaa wɛɪɪ -bhlo -bhlo, -zugba -a nɔ wea? ⁹ -Ain glaa, nyɪma -tɔlvɔa mɪ Paati -nyɪma nya, tɔlvɔa mɪa Medi -yɔ Elamɔv -nyɪma nya. 'In tɔlvɔa bhɔva Mezopotami, Zudee -yɔ Kapadɔvɔv -dɔdɔv -gv, Pɔɔvɔv -yɔ -Azii -dɔdɔv -gv, ¹⁰ Flizii -yɔ Panfilii, Ezipotvɔ -dɔdɔv -gv, we -yɔ Silɛnɪgbe 'wɔ Libii -dɔdɔv -gv. Nyɪma

-tɔlva 'bhva *Wlɔmv, ¹¹ Zuifv -yɔ nyɪma -wa zva
Zuifv -Lagɔ dli -gv. Kletɪ -nyɪma -yɔ Alabɔnya mɪ
-bha, 'in -zugba -a nɔ -Lagɔɔ lenvgbɔ 'kadɪ wa ŋweɛ
-amɪaa 'dɛɛ wɛli 'wɔ!'» ¹² We ka wa -lɔɛli. Sa wa 'kaa
'wlukɔɔn lapɔpali, 'sa 'nɪ -mɪ. 'In wa nɛɛ wa 'dɛkpva
nyɪdɪɛ: «Sa -mɔv 'ji mɪa?»

¹³ 'In nyɪma tɔlva yia wa glapaliɛ bhli, 'in wa nɛɛ:
«Nɔ wa lua 'wɔ, mɔ mɪa wa 'bhada!»

Pielɪ gbaa nyɪmaa -zlo -yla gbv

¹⁴ Pielɪ -yɔ tietienya kugbua lɛ -bhlo -sɔa 'wɔ, 'in
ɔ yia nyɪmaa -zlo -yla gbv -gbagbie bhli wɛli 'tɪtɛ
nyɛɛ: «Amɪa Zuifv, 'in amɪa weɛɛ dɪliɛ -Zeluzalɛmv
la, -we mɪa 'plɪda, a 'nɔ we 'wɔla. 'In -we na yia
gbaa, a pɔlv we yukwli 'nanɔv. ¹⁵ Sa a pɔpaliɛ dɛ we
'wlukɔɔn la, we 'nɪ 'sa -mɪ. Nɔ 'nɪ nyɪma nɪ 'bhada -
mɪ, nɪ, zlvkpa -lɛli gbomnɔvanɔ 'wɔ -a mɪa da. ¹⁶ Nɪ,
-we *-Lagɔgbɔv -falɪpanyɔ -Zowɛli gbaa, mɔ mɪa -
slɛɛn da lenɔda. ɔ nɛɛ nɪ, -Lagɔ nɛɛ:

¹⁷ <-We 'kaa lenɔ 'wɔbhloɔ -ylɪnyaa zli mɔ nɪ.

Na Zuzu na yia nyɪma weɛɛ -gv lamnenia.

Amɪaa nɔkpasiyua -yɔ amɪaa 'ŋwnɪyua
yia gbɔv -fali 'paa.

Amɪaa nyimesia yia -li -yɔyɪa wa 'yli 'wɔ,

'in amɪaa nyɪsɔɪ 'ka 'ylaanya yla.

¹⁸ Cɪn, weɛ 'ylɪnya -mɪnɪ nya,

na Zuzu na yia na lubhonɔnya

-yɔ na lubhonɔŋwnɪ -gv slua,

'in wa 'ka gbɔv -fali 'pa.

¹⁹ Gbɔ 'kadɪ na yia lenɔa yali.

'In in 'ka gwɛdigbɔ lenɔ dɔdɔ -gv.

'Pɔn klaa, -kosu klaa,

gbeylo -ylukpa klaa, mɔ -wa.

20 Nikpise yia 'yɔb 'yɔliya 'wɔb kpaɔ,
'in 'cɔ 'ka zamanɩ nɛɛ 'pɔn.

-Mɔɔ 'bɔgɔ, 'bhie, Nyɔmaa -Kanyɔɔ yiyiyɩ 'kadɔ
ka 'ɲɩmɩnɩa 'kaa yi.

21 'In nyɔɔɔ nyɔɔ -ka Nyɔmaa -Kanyɔɔ 'ɲɩ la,
-Lagɔ 'ka ɔ gbɔ 'wɔsa.› »

22 Pielɩ nɛɛ 'yaa: «Izlaɛlu nyɔma, -we na yia aɩn -yɩa
gbaa, a pɔɔb we yukwɩi: -Lagɔ ka Nazalɛɩyɩ -Zezuu
'tɩtɛ aɩn 'klɔslɔlu. -Zezuu gbɛgbɛɩn -Lagɔ nɔa ninee
'ɲɩpɩalɩgbɔ klaa, gbɔ 'kadɩ klaa, we -yɔ gwɛdigbɔ
ɛ aɩn nyɩɩ. Amɩaa 'dɛ -yi we 'ji. 23 Wa 'kaa aɩn -
Zezu yoo 'nyɛ -Lagɔ -yi we 'ji, 'in ɔ dɔmɩagbɔ -wa,
ɔ ka we 'wlukɔɔn lapɔpalɩ 'cɩn. A ka -Zezu 'bha, a
ka ɔ gbɔnyuu -ɛnɔnya yoo 'nyɛ, 'in wa yia ɔ *su -
gɔ lakɔɔ. 24 -Lagɔ ka -Zezu 'wɔbhu tɩtɩɛ lɔ, 'in ɔ
yia ɔ tɩtɩɛɛ siasɩɛ 'llukpe -yɔɩ, we se 'nɩ -mɩ, ɔ 'ka
tɩtɩɛɛ 'tɩtɛ zɔ -tɔ. 25 Nyɔmaa 'wlulapɩnyɔ -Davidɩ
nɛɛ -Zezu daaɛ:

‹'Kɔmɔɔ na yɩa Nyɔmaa -Kanyɔɔ -yɔ na 'dɛ 'yu.

ɔ mɩ na lilisɔɔ, in yi bhɩɩ 'gbɔ.

26 We 'gbɔ, na dɩ 'wɔb gumu,
'in na ɲwɛɛ wɛɩ mɩ yeda 'mɔna nya.

'In na ku -ka tɩ, -zugba nyapɛda we mɩa:
na dɩ 'tɛ 'wɔ -Lagɔ -gɔ.

27 Nɩ, na -kanyɔ, -in 'na 'ka 'mɩ tɩtɩɛ lɔtɩ
tɩtɩnyaa dɔdɔ -gɔ.

-In 'na 'ka -na -mɔwɩnyɔ 'yitide
ɔ 'ka 'bhɔka 'wɔ zɛnɩ.

28 -In ka 'mɩ 'yɩyɔgagɩ -we 'nɩa bhɩɩlɩda -kaa
'yoo dasɩɩ.

In -ka -mɩ 'yu -mɩ,
'mɔna -na yɩa 'mɩ yɩɩa.› »

²⁹ Pieli nɛɛ 'yae: «Na bhelia, amiaa zukpa -wa, a 'nye 'mɪ 'yoo, in 'ka -amiaa dukpasa -Davidɪ -gugbu gba kpɛɛn kpɛɛn. ɔ ka tɪ, wa ka ɔ 'bhlu. 'In ɔ gbawla mɪ -zɛɛn yɪ nya -aɪn nyɪɪ. ³⁰ Bhla -we nya, nyɪmaa 'wlulapɪnyɔ -Davidɪ -gaa 'yliyɔ nɪ, ɔ mɪ -Lagɔgbu -falɪpanyɔ nya. 'In ɔ -yi we 'ji, -Lagɔ ka ɔ -yla bi: nu, ɔ 'yuoyu -kpɔ yia ɔ 'ɲɪmɪnɪbɪ 'wɔbhua. ³¹ Nyɪmaa 'wlulapɪnyɔ -Davidɪ ka we -yɔyɪ -mɔ 'yugbɛɪn nu, *Klɪsɪ, -Lagɔɔ -Bhasanyɔ yia 'wɔsɔa tɪtɪɛ lɔ. We 'gbu, ɔ nɛɛ nu, -Lagɔ 'nɪa ɔ tɪtɪɪnyaa dɔdɔ -gɔ 'wɔbanɪa yi. 'In ɔ ku 'na 'ka zɛn gbawla nɔkplɛ. ³² ɔ -Zezu, ɔ ka gbu in mɪa da gbada, -Lagɔ ka ɔ 'wɔbhɪ tɪtɪɛ lɔ, -amia -mama mɪa da, -a 'dɛ weɛ mɪ we -bhayɪnya nya. ³³ -Lagɔ ka ɔ 'wɔbhɪ ɔ lilisɔlɔ, 'in ɔ yia Zuzu 'Pɔpa 'yɪ, ɔ Dide -Lagɔ gbaa zɪmɛ ɔ 'ka yoo 'pa. 'In ɔ yia ɔ Zuzu -aɪn -gɔ slɪ, 'mɔ a mɪa -yɔyɪda, 'in 'mɔ a mɪa 'nɔda -slɛɛn. ³⁴⁻³⁵ Nu, nyɪmaa 'wlulapɪnyɔ -Davidɪ 'nɪ cɪ yalɪ mɪnɪ, 'in ɔ nɛɛ ɔ 'dɛ nyae:

Jejitape nɛɛ na -Kanyɔ -ylaɛ:

«-In -dɪ na lilisɔlɔ la,

'in in 'ka -na tɔnyɪma -na bhɔ zɔ lapalɪ,

-in 'ka wa -gɔ nɔ.» ›

³⁶ «Izlaɛɪnyɪma weɛ yibheli we 'ji sazɔnɔ sa: nu, ɔɔ -Zezu a kɔlɔa su -gɔ la, 'mɔ -Lagɔ nɔa Nyɪmaa -Kanyɔ -yɔ -Bhasanyɔ 'wɔ.»

³⁷ Da wa 'nɔa wɛɪnya -mɪnɪ, 'in we yia wa dɪ kwɛzɪ bhabha. 'In wa nɛɛ Pieli -yɔ tietienya tɔlɔa -ylaɛ: «Bhelia, sa -a 'ka we nɔa?»

³⁸ Pieli nɛɛ wa -ylaɛ: «A 'bhiti amiaa dɪ, 'in wa batizee a 'dɛ weɛ -bhlo -bhlo -Zezu Klɪsu 'ɲɪ nya. 'In -Lagɔ 'ka amiaa gbɔnyɪ 'wɔtɪ, 'in ɔ 'ka ɔ Zuzu 'Pɔpa aɪn 'nye, ɔ kwɛlu nya. ³⁹ Nu, -we -Lagɔ gbaa

o 'ka wla, we mi amia -yɔ amiaa 'yuaa -nɔ nya. We mi 'ya nyuma -wa mia 'pɪpu -nɔ nya, we mi nyuma weee -nɔ nya, -wa Jejitape, -amiaa -Lagɔ 'kaa la.»

⁴⁰ Pieli ka wa -yla weli tɔba gba duun, o 'ka wa lu, 'in o 'ka wa dli latemanu 'gbu. O nee wa -ylae: «A ηwnu 'pɔpɔee gbu -yɔ, a vla mnɔmnɔnya gwe.»

⁴¹ Wa glaa nyuma duun yia Pieli weli -yɔηwnu, 'in wa yia wa batizee. Wee 'ylɪ nya, nyuma -wa 'nyea wa 'de -Lagɔ yoo, wa yi sa nyumaa 'wlu kugbua le gbu nyini (3.000), 'in wa yia -Lagɔnyuma 'cin -gubhli.

-Lagɔnyumaa gbulev sɔ

⁴² Kɔmɔv, wa pulba tietienyaa gbu -sloluweli yukwli, 'in wa tva dabɔv, bhelia -yɔ bhɔɔa 'bhisa. Dabɔv wa lia, 'in wa dia wa 'floo 'wɔ, 'in wa bhuhhoea -Lagɔ dabɔv. ⁴³ -Nyanigbɔ ka wa -kpalɪ -bhlo -bhlo, gbu 'kadɪ -yɔ gwɛdigbu -duunnya tietienya mia lenɔdaa 'gbu. ⁴⁴ -Wa weee plaa -Lagɔ, we bhla dabhlo wa mia, 'in dabɔv wa -lu weee mia. ⁴⁵ Wa -kakali -yɔ wa zɔzɔnɔnya wa paa pelv, 'in wa dlilia we 'gwɛzi wa 'dekpɔa nyidi. Sa -mɔmɔ ka -yɔgbu -ka -mi, 'sa wa nyea -mɔv.

⁴⁶ 'Yli weee nya, *-Lagɔbudu 'kadɔ zɔ wa gbelia 'wlu. 'In wa lia ladɪdlɪfloo wa -buduηwee dabɔv,* 'in wa lia wa 'sukwe 'mɔna -yɔ dli -dlɔɔ nya. ⁴⁷ -Lagɔv 'ηni wa mnɔia, 'in -zugba nyuma weee -wa mia wee 'gbe nukple, kwalɪ wa 'ηni. 'In 'ylɪ weee nya, Jejitape saa nyuma gbu 'wɔ, 'in o palia wa -Lagɔnyuma -gv.

* **2:46** 'Sa -Lagɔnyuma ligbea -Zezuu thitie, sa o -slolua we wa 'wɔbhlo -lililu lida.

3

Kukunyɔ yabhlo 'yia 'pɔpɔe

¹ 'Yli yabhlo nya, -Lagɔ -bhuhhoe bhla bea, Pieli -yɔ Zaan 'sɔ yia dabɔdɔ -Lagɔbudu 'kadɔ zɔ mni, wa 'ka -Lagɔ bhuhhoe jibheylɔɔ 'lelu tanɔ nya. ² -Lagɔbudu 'kadɔɔ plalida wa laa Plalida -Zɔnɔ, we kwesi nɔkpasu yabhlo ɔ 'nyaa gwalia, -zugba ɔ mi 'kuda, -bha ɔ dia la. 'Yli weee nya, ɔ nyima -yɔ ɔ yia -bha, 'in wa dia -bha ɔ la, ɔ 'ka nyima -wa plaa -Lagɔbudu 'kadɔ zɔ 'gwɛzi -zlalu 'gbɔ. ³ ɔ 'yia Pieli -yɔ Zaan 'sɔ plada -Lagɔbudu 'kadɔ zɔ, 'in ɔ yia wa -lu -zlali. ⁴ Pieli -yɔ Zaan 'sɔ 'bhitia la, wa ylaa ɔ tenyii, 'in Pieli nɛɛ: «Yla -aun.» ⁵ 'In ɔɔ nɔkpasu yia wa ylada -tɔ. ɔmɔ dlu nu, -lu yabhlo wa yia ɔ 'nyɛa.

⁶ 'In Pieli nɛɛ ɔ -ylaɛ: «In 'ni 'gwɛzi -ka, in 'ni -can -ka. Nu, -we in kaa, 'mɔ na yia -mi 'nyɛa: Nazaletiyu -Zezu Klisu 'ɲni nya, -sɔ 'wɔ, nɔ!» ⁷ 'In ɔ yia ɔ lilisɔ -yɔ kpali, ɔ yia ɔ 'wɔbhu. -Bha -bhlokpade, ɔɔ 'kukunyɔɔ bhɔnya -yɔ we -kwikwɔanya 'temanɔ la. ⁸ ɔ -blu 'wɔ -bhlogbɔɔ, 'in ɔ yia ɔ bhɔ 'sɔ -gɔ 'yiligbe, ɔ yia nɔnɔe bhli. 'In ɔ -yɔ wa 'sɔ yia -Lagɔbudu 'kadɔ zɔ pla, nɔnɔe nya, 'wɔblublue nya, we -yɔ -Lagɔɔ 'ɲni -zɔnɔɔ mnɔniɛ nya. ⁹ 'In nyima weee miɔ -bha, 'in wa yia ɔ -yɔyi nɔda, -zugba ɔ mnɔni -Lagɔɔ 'ɲni -zɔnɔ. ¹⁰ Wa ka ɔɔ nɔkpasu yibheli. Mɔ -dia -benyi -Lagɔbudu 'kadɔɔ Plalida -Zɔnɔ la, -zugba ɔ zla -li. 'In nyanɔ yia wa 'wɔslo, 'in we yia wa -lɔɛli, -we ylia ɔɔ nɔkpasuu 'gbɔ.

Pieli gbaa nyima -yla gbɔ -Lagɔbudu 'kadɔ zɔ

¹¹ ɔɔ nyime 'ni Pieli -yɔ Zaan 'bɔ 'bhɔda -mi, 'in nyima weee ɲwɛgaga sɔbhaa, -maa -yɔ gwagwie yia wa gbɛgbɛin mni, -Lagɔbudu 'kadɔɔ -kapue kaa

bhu, wa lalia *Salomḁḁ 'ḥni, we zḁ. ¹² Da Pieli 'yia gbu -muni -yḁ, 'in ḁ nḛḛ nyimaa -zlo -ylaḛ: «Izlaeli nyima, lḛḛ ka 'gbu nyime -mḁnu 'pupbe subhali ain ḥwegaga? Lḛḛ ka 'gbu a yla -ain nḛḛ -amīaa 'dḛḛ 'tite -yḁ -amīaa -Lagḁ -yḁlanḛnie nya -a jipe ḁḁ nyime -mḁnia? ¹³ *Ablaamu, *Izaki -yḁ *Zakḁbuu -Lagḁ, -amīaa dukpasu -Lagḁ ka ḁ lubhonḁnyḁ -Zezuu 'ḥni 'ylimanu. Amīaa 'dḛ ka ḁ wla nyimaa 'wlulapḁnya -yla, 'in a yia ḁ kwnḛḛ -sa Pilati 'yu, -zugba -mḁḁ 'yibha yaa -mḁḁ 'ka ḁ 'yitide. ¹⁴ A ka -Mḁwḁnyḁ mia Nyime Tiklu nya kwnḛḛ -sa, 'in a nḛḛ Pilati -yla, ḁ 'tide nyimebhanyḁ 'yi ain -yla. ¹⁵ Sanḛḛ 'sa, a 'bhaa 'yliyḁgagiee -Kanyḁ. 'In -Lagḁ ka ḁ 'wḁbhu tḁtḁnya glaa, -a mi we dayinya nya. ¹⁶ Nyime a yia dḛ -yḁ, 'in a -yia, -Zezuu 'ḥnu 'tite -yḁ ḁ dḁ -gḁzḁzḁḁ 'nyḛa ḁ lateḁ. -Zezuu dḁ 'wḁzḁzḁḁ jipea ḁḁ nyime -mḁnu kpḛḛn kpḛḛn, sa a 'dḛ weee yia dḛ we -yḁ.

¹⁷ «'In -slḛḛn, na bhelia, in -yi we 'ji zḁzḁnu sa nu, a -yḁ amīaa 'yugalinya 'sḁ, gbu -we a nu a lḛ -Zezuu gbḛgbḛin, a 'ni we 'wuyii 'gbu, a yia we lḛnu. ¹⁸ 'In gbu -we -Lagḁ gbaa zḁmḛ ḁ gbuu -falpanya weee ḥwe nya, ḁ ka 'sa we lḛnu. Ḑ nḛḛ zḁmḛ nu, sia -Lagḁḁ -Bhasanyḁ yia. ¹⁹ In nḛḛ, a 'bhiti amīaa dḁ, a yi -Lagḁḁ -gbḛ lu, 'in ḁ 'ka amīaa gbḁnyii lamumni. ²⁰ 'In Jejitape 'ka ain nyapḛbhla 'nyḛ, -pḁḛ 'ka ain -yḁphli. 'In Klisi, -Lagḁ -saa -benyi -bha amīaa -nu nya, ḁ 'ka ḁ ain yoo 'pa, mḁ -wa -Zezu. ²¹ We mi nu, yali -Zezu Klisi yia -slḁ -tḁa, 'in -lu weee lamnazi bhla 'kaa nyini. Sa -Lagḁ gbaa we zḁmḛ, ḁ gbuu -falpanyaa -mḁwḁ nuu ḥwe nya, 'sa.

²² «'In, *Moizi nḛḛ:

ḐJejitape -ḁ -wa amīaa -Lagḁ, mḁ yia ain glaa
ḁ gbuu -falpanyḁ yabhlo -bha -saa, -ami 'bhisa.

Amiaa 'dεε bheli yabhlo ɔ yia -zεa.

-We weee ɔ yia aɪn -yla gbaa,
yukwli a yia we pulva.

²³ Nyɔɔo nyɔɔ 'nɪ ɔɔ -Lagɔgbɔɔ -falɔpanyɔ -mɔnu
wɛli yukwli pulv,
-Lagɔɔ nyɪma glaa wa yia ɔ -saa,
'ɪn ɔ 'ka labhɔ.>

²⁴ 'ɪn we 'ka Samuɛli -gv gwedi, -Lagɔgbɔɔ -
falɔpanya -wa gbaa -bhlo -bhlo, wa 'dε weee ka
'ylɪnya -mɪnu gbɔ gba. ²⁵ -Lu -we -Lagɔ 'kaa wla, ɔ
gbaa ɔ gbɔɔ -falɔpanyaa ɲwɛ nya, we mɪ amiaa -nɔ
nya. 'ɪn *'wɔsuslɔlue -we ka wɛli -Lagɔ -yɔ amiaa
dɔkpasɪ bhli, -mɔɔ mɪ 'ya amiaa -nɔ nya. Da ɔ gbaa
Ablaamɔ -ylaε:

<-Na 'yuoyuaa 'gbɔ na yia
dɔdɔgvɔ -nyɪma weee 'nyulaɲwɪnaa.>

²⁶ 'ɪn tia -Lagɔ ka ɔ lubhonɔnyɔ yoo 'pa amiaa 'gbɔ.
ɔ ka ɔ tie, ɔ 'ka aɪn 'nyulaɲwɪna, 'ɪn ɔ 'ka aɪn amiaa
lɛnɔgbɔ 'nyii 'bisa -bhlo -bhlo.»

4

*Pielɪ -yɔ Zaan wa kwaa *Zuifɔv gbɔwliwɔdɪnya 'yu*

¹ Da Pielɪ -yɔ Zaan mɪa nyɪmaa -zlo -yla gbɔ
gbada, 'ɪn -Lagɔbɔbɔnya klaa, -Lagɔbudu 'kadɔɔ
ɲwɛkɔnyaa -kanyɔ -yɔ *Sadusenyɪma yia -bha wa
ylɪ. ² 'ɪn wa yia 'cɛ 'pa, da Pielɪ -yɔ Zaan 'sɔ mɪa
nyɪmaa -zlo -slɔluda nu, -Zezu ka tɪtɪɪnya glaa
'wɔsɔ, mɔ slɔlua we nu, tɪtɪɪnya mɛni wa 'ka tɪtɪe
lɔ 'wɔsɔ. ³ Wa kpaa wa, jibhe ka zɔɔ 'gbɔ, wa yia wa
-kasɔbudu zɔ -gueli. ⁴ -Mɔɔ bhla, nyɪmaa -zlo -wa
'nɔa -Lagɔgbɔ, yia we -yɔɲwɪnu. Wa nɪni sa nyɪmaa
'wlu glɔ -bhlo 'wlu gbɔ. (5.000)

5 -Muu zli zlia, Zuifoo 'yugalinya klaa, nyuma kpası -yo -Lagoo titee gwesanya yia 'wlugbeli -Zeluzalemoo. 6 Nyuma -wa mia -bha wa ηni ni: *-Lagobubonyaa -kanyo 'kadu Anasi, Kaifu, Zaan, Alzandli we -yo -Lagobubonyaa -kanyo 'kaduu zwaylinyuma weee. 7 'In wa yia Pieli -yo Zaan kwa wa 'yu, 'in wa yia wa layibhae: «Se-mumu nya a jipe oo 'kukunyoo? 'In nyoo ka 'ηni -gu a nu we laa?»

8 Zuzu 'Pupa yea Pieli, o nee wa -ylaε: «'Yugalinya, nyuma kpası, 9 -a ka guzonyo -mōni zuzōnu -yla lenoo 'gbu, wa yibhaa -zeen yli nya -ain la, sa -a jipeli oo nyume 'wola? 10 A 'de weee yibheli we 'ji, 'in Izlaelinyuma yibheli we 'jie: Nazaletiyu -Zezu Klisi a kolva su -gu la, 'in -Lago 'bhua 'wu tlitlinya glaa, o 'ηni nya nyume -mōni 'pua, 'in o 'yligbea da ain 'yu. 11 Nu, we mi celida -Lagosebhe 'wu -Zezuu daae:

«Tukpa -we amia -budusubhanya -saa kwnεε,
mu -zea -buduu gwıgwıyli -tukpa -zōnu.» »

12 Pieli nee 'yae: «O 'debhlogbōoo -gbε wa yia 'pupoe. Nu, dudu weee -gu, nyuma weee glaa, -Lago 'ni nyume -putuu 'ηni wla, o 'ka -ain gbu 'wusa.»

13 Da *Zuifoo gbowlıwudinya 'yia Pieli -yo Zaan dli teloo -yo, 'in ηwegaga yia wa subha. 'In wa yia we -yoyi nu, nyuma -kpua -yo -wa 'nia 'sebhe -yi, ma -wa. 'In wa -yi 'ya wa -Zezuu nōnōnya 'cin nya.

14 'In wa yi 'yaa nyume -o wa jipea -yoyi 'yligbeda wa kwesi. 'In wa 'ni weli -ka, wa 'ka we 'bigupali.

15 'In wa nee wa -ylaε: «A 'tla gbuwobhu -budu zo!» 'In wa 'dekpua yia kpelie bhli. 16 Wa nee: «Sa -a 'ka waa nyuma -mani nua? Wa ka gwedigbu leno, -Zeluzalemoo -nyuma weee ka -bha 'yi, 'in -a 'ni mneni -a 'ka we kpeli. 17 Nu, wee gbu -muni yi

lamneni nyuma -nyidi -tapaa 'gbu, -a 'yligbeli wa -glaweli nya! Nyoo nyoo -o -ka -mi, wa yi o -yla gbu gba -Zezuu 'ηni nya.»

¹⁸ Wa laa Pielu -yo Zaan, 'in wa nεε wa -ylaε: «A 'na gbalu nyuma -yla gbu -Zezuu 'ηni nya -ni, 'in a 'na -slo lu wa gbu we nya 'mnumnu -ni.» ¹⁹ 'In Pielu -yo Zaan nεε wa -ylaε: «A 'yibha -slo amiaa 'de la. We nanu 'yli, -Lago 'yu, -a zu amia 'nuηwe yaayu, -a zu -Lago 'nuηweε? ²⁰ 'A! Gbu -we ka da -a 'yia, 'in -a 'nua, -a 'ni mneni, -a 'ka gba -a 'nia we gba.»

²¹ Gbuwliwudinya yia wa 'ce -yo 'pali 'ya 'so. -Mbu 'bigu, 'in wa yia wa 'yitide. Gbu -we ka 'gbu wa 'kaa wa 'klyie 'wopali, wa 'ni we 'yi. Nyuma weee mi -Lago 'ηni -mnuida, -we nua lee 'gbu. ²² Nyime -o 'puwa gwedi sa, o -zu mneni we 'ka -zbu glu 'so -guzi.

-Lagonyima bhuhoea -Lago

²³ Da wa 'tidea Pielu -yo Zaan 'yi, 'in wa yia wa bheliaa -gbε mni. 'In -we *-Lagobubonyaa -cian -yo nyuma kpasu gbaa wa -yla, wa yia we -sa ludi nya.

²⁴ Da waa -Lagobhelia 'nua gbu -mni, 'in -maa yia -Lago bhuhoe bhli dabudu. 'In wa nεε: «-Amiaa -Kanyo, -mi nua yali -yo dudu -yo gumunyu le, 'in -we weee mia we -gu -yo we nukple, -mi nua we le. ²⁵ -Mi gbaa, Zuzu 'Puwa nya, -amiaa dukpasa -Davidi -o -wa -na lubhononyo, o ηwe nyaε:

«Lee ka 'gbu dudugu -nyuma weee

di -zle la 'deε 'ylimanie nya?

Lee ka 'gbu wa pupali gbu -kpua gbua?

²⁶ Dudu 'wlulapunya -soa 'wu tu nya, 'in nyumaa 'yugalunya yia gwe 'pa, Jejitape -yo o -Bhasanyo -yo.»

27 Nu, gbuzonu -wa, -na lubhononyo -Zezu o mia -mawlobda, -in -saa -bha, 'in -in slua 'kpi 'wluo, *Ewlobo klaa, Ponsi Pilati klaa, 'lakpanya -yo *Izlaeli zwaylinyima ka o -yo gwe 'pali, wee dudu -gv. 28 -We weee -in gbaa -na 'tite -yo -na dumagbu nya pepe, 'mu wa nua de le. 29 'In Jejitape, sa wa 'palia -aun 'ce -yo, -in yla we. 'In -in 'teman -na lubhononyaa dli la, wa 'ka -na gbu gba. 30 -In -glo -na so 'wu, 'in nyimaa jipee -yo gwedigbu -yo gbu 'kadu 'kadu nu le, -na lubhononyo -Zezu mia -mawlobdaa 'hni nya. We -mi 'sa.»

31 Bhla -we nya wa bhia -Lago bhubhoe, da wa -dia la, 'in -bha yia zuklu. 'In Zuzu 'Pupa yia wa 'de weee ye, ton, wa yia -Lagoweli gbagbie bhli, dli telo nya.

-Lagonyima suslolua wa zuzonvli 'wu da yabhlo

32 Nyima weee -wa zua -Zezu dli -gv, wa dli -yo wa 'wlukusun lapopale -bhlo. 'In nyime yabhlogbo'o gba nu, onso zuzonnya mia, o 'de -bhloo -nu -wa. Nu, wa zuzonu weee mia, 'wu wa suslolua we da yabhlo. 33 'Tite 'kadu yabhlo nya, -Zezuu tietienya gbaa Nyimaa -Kanyo -Zezuu 'wusogbu tlitinya glaa. 'In -Lago 'nanu 'kadu yia wa 'de weee -gv kwili. 34 Wa glaa bobabhanyo 'ni -mi. -Wa weee kaa kpa -yo -budunya, pelu wa paa we, 'in wa -yo we -yogwezi yia. 35 'In wa -yo wee 'gwezi yia, -zugba wa nyε we -Zezuu tietienya yoo. -Muu 'bigu, 'in -maa dlilia we wa 'wola -bhlo -bhlo, sa wa -yogbu -ka -mi, 'in wa bhia we.

36 Siployu *-Zezefu, -o -wa *Leviii zwaylinyime, -o ka 'hni -Zezuu tietienya zua Banabas, 'sa o mia. (Wee Banabasu ji -wa, nyimaa dli latemaninyo.)

³⁷ Kpaa yabhlo ɔ kaa, 'in ɔ yia we pelu 'pa. ɔ -yɔ we 'gwɛzi yia -Zezuu tietienyaa -gbɛ mni, 'in ɔ yia we wa yoo 'nye.

5

Ananiasɩ -yɔ ɔ 'ɲwɔɔ Safilaa gbɔ

¹ Cɩn, nyime yabhlo -ɔ ka ɲni -wa Ananiasɩ -yɔ ɔ 'ɲwɔɔ Safilaa 'paa wa kpaa pelu. ² 'In ɔ -yɔ ɔ 'ɲwɔɔ bhliɩ wɛli -bhlo, ɔ yia we 'gwɛzii kibhe 'wɔti ɔ -nu nya, 'in ɔ -yɔ we tɔba yia -Zezuu tietienyaa -gbɛ mni.

³ 'In Piɛli nɛɛ ɔ -ylɛ: «Ananiasɩ, lɛɛ ka 'gbɔ *-Saatan yi -na dli yea? -In ka Zuzu 'Pupa -yla yotobhu, 'in -in yia wee kpaa 'gwɛzi tɔba 'wɔti -na -nu nya. ⁴ Da -in 'niɩ -slɔ wee kpaa pelu 'pa, we mi -na -nu nya. 'In -in 'paa we pelu, we 'gwɛzi miɩ, -na -nu -wa, we 'ni muu? Lɛɛ ka 'gbɔ -in yi sanɛɛ -sɔkpa gbɔ pɔpaliɩ? We 'ni nyima -yla -in 'tobhu yo, -Lagɔ -yla -in 'tobhuɩ we.»

⁵ Ananiasɩ 'nɩɩ wee wɛlɩnya -mɩni, ɔ bhliɩ, -bha ɔ tliɩɩ. -Wa weee 'nɩɩ we, -nyanɩgbɔ yia wa -kpaɩ.

⁶ Nyimesia yia 'wɔsɔ, 'in wa yia ɔ 'naa -yɔzɔ, wa -yɔ ɔ yia mni, 'in wa yia ɔ lazɔ.

⁷ 'Lɛli ta 'pliɩ, 'in ɔ 'ɲwɔɔ Safilaa yia pla, -zugba -we nɩɩ lɛ, ɔ 'ni we 'ji -yi. ⁸ Piɛli yia ɔ layɩbha, ɔ nɛɛ ɔ -ylɛ: «A gba 'mi -yla gbɔzɔnu, -valɛ ni nya a 'paa amiaɩ kpaa pelu yi?»

'In ɔ nɛɛ: «In, we nya -a 'paa we pelu.»

⁹ Tɔɔn, Piɛli nɛɛ ɔ -ylɛ: «Sa we miɩ, 'in a -yɔ amaa 'lowli yi wɛli -bhlo bhliɩ, 'in a yi -Lagɔɔ Zuzu laylaɩ? A -tali, -wa 'bhɩɩ amaa 'lowli lazɔda, wa 'yiligbe -budunwɛɛ, ma yi 'yaa ama yoo kwaa.»

¹⁰ -Bha -bhlokpade, o bhlia Pielu bhv -yo, o yia tli. Nyimesia 'kaa pla, -zugba o ka tli, wa 'bhua o 'wv, wa -yo o 'so mnia, 'in wa yia o lazv o 'lowli kwesi. ¹¹ *Leglizi weee -yo nyima -tolva weee, -wa 'nva wee gbv -mni, -nyanigbo yia wa -kpali.

-Zezuu tietienya nva gwedigbv 'kadi le

¹² -Zezuu tietienya ka gwedigbv -yo gbv 'kadi duun lenv nyima nyidi. -Lagobudu 'kaduv -kapue wa lalia Salomoo palv 'kadv, we zo -Lagonyima gbelia 'wlu, we bhla wa ka dli -bhlo. ¹³ 'In nyime yabhlogbo'o 'yi dli o 'ka wa lubho, 'in -zugba nyima duun mnini wa 'jni. ¹⁴ 'In nyimaa -zlo, nukpasia -yo 'jwni, -wa jwnua Nyimaa -Kanyoo gbv -yo, 'in -maa yia -Lagonyima -gubho. ¹⁵ 'In nyima yia guzunya 'yloogblv wlelie bhli. Wa yia wa -gbato -yo -bitanya -gv lapili. 'In bhla -we nya Pielu -ka 'plia yi, o zuzu 'ka -ylee 'yabhloo -kpa -gv 'plili wa glaa. ¹⁶ Nyimaa -zlo yi 'yaa 'gbenya mia -Zeluzalemv kwesi 'bhv, 'in wa -yo guzunya -yo nyima -wa zuzu 'nyii mia 'klyie 'wupalida yia yi, 'in wa 'de weee yia 'pv.

Wa kpa -Zezuu tietienya

¹⁷ -Lagobobonyaa -kanyo 'kadv -yo -wa mia o kwesi -wa weee -wa *Sadusenyima, zenyidli yia wa 'wobho -Zezuu tietienyaa gbegbein. 'In -we wa 'kaa lenv, wa yia we weli bhli. ¹⁸ Wa kpa -Zezuu tietienya, 'in wa yia wa -kaslv 'wupa. ¹⁹ Nu, sabo, -Jejitapee 'anzi yabhlo yia, 'in we yia -Zezuu tietienya jwe -kaslbudu -kai. We wlelia wa, 'in we nee wa -yla: ²⁰ «A mni -Lagobudu 'kadv zo. 'In -we weee -wa 'yliyogagie loluu gbv, a gba we nyima -yla.» ²¹ -Zezuu tietienya zva we weli 'nujwe, 'in

zlokpe -papa, wa yia -Lagobudu 'kadu zo mni, 'in wa yia nyima slolue bhli.

-Lagobubonyaa -kanyo 'kadu -yo -wa mia o kwesi, wa yia gbuwliwodinya -yo Zuifoo nyima kpasu la, gbuwobhubhue 'kadu -yo. 'Bhie, wa yia nyima tie -kaslobudu zo, wa mni -Zezuu tietienya 'bu. ²² 'In da 'sluja nynia -kaslobudu zo, -maa 'ni -mo wa yli. 'In -maa yia gbuwobhunyyaa -gbe lobhiti, wa yia ludi -sa. ²³ Wa nee: «-A ka -kaslobudu klada yli 'nanoo, -zugba we hwekonya 'yligbe we hwee. Nu, da -a -kalia we, -a 'ni -mo nyime yabhlogbo yli.» ²⁴ Da -Lagobudu 'kadu hwekonyaa -kanyo -yo -Lagobubonyaa -cian 'nua gbonya -mni, -we wa 'kaa 'wlukoon lapopali, wa 'ni we -yi. 'In wa yia wa 'de layibhae: «Lee -lu yli -Zezuu tietienya?»

²⁵ Toon, nyime yabhlo 'tlalia -bha, 'in -mo nee wa -yla: «A -tali! Nyima -wa a 'paa -kasu 'wu, wa mi -Lagobudu 'kadu zo nyima gbu -sloluda.» ²⁶ 'Bhie, -Lagobudu 'kadu hwekonyaa -kanyo -yo o 'sluja yia -Zezuu tietienya 'bumni sa -doo, wa 'ni we nu -gla nya, nyima yi wa gboku 'wobhaa 'gbu, nyanu mi wa dlu.

Wa kwaa -Zezuu tietienya gbuwliwodinya 'yu

²⁷ Da wa -yo wa yia lu, 'in wa yia wa gbuwliwodinya 'yu kwa. -Lagobubonyaa -kanyo 'kadu -yo -wa mia o kwesi, yia wa layibhayibhue bhli. ²⁸ O nee wa -yla: «-A ka ain -yla gba 'klu 'cici nya da nu, a 'na -slolu nyima gbu nyime -monu 'hni nya -ni. 'In -monu a nu de la? A ka amiaa nyimaa gboslolue lamneni -Zeluzalemu -gbe -kpahie nukple. 'In a 'yibha a 'ka -ain o 'bhabhagbu 'wludi.»

29 Pielɪ -yɔ -Zezuu tietienya tɔlva yia we 'bɪgɔpaliɛ: «-Lagɔ -a 'kaa 'nɔŋwɛ zɔ, we 'ka nyɪma -zi. 30 Amɪa 'bhaa -Zezu, ɔ su -gɔ lakɔlɔvɛ nya. 'In -amɪaa dɔkpasɪ -Lagɔ yia ɔ 'wɔbhu tɪtɪlɪnya glaa. 31 Nu, -Lagɔ ka ɔ 'wɔbhu ɔ lilisɔlɔ, 'in ɔ yia ɔ 'yɪlɪgbeli nyɪmaa 'Yugalɪnyɔ -yɔ wa Gbɔwɔsanyɔ nya. 'In ɔ 'ka *Izlaɛlɪ 'yoo 'nyɛ, wa 'ka wa dɪ 'bhiti, 'in -Lagɔ 'ka wa gbɔnyii 'wɔtɪ. 32 Wee gbɔnya -mɪnɪ, -amɪa mɪ we dayɪnya nya, 'in Zuzu 'Pɔpa -ɔ -Lagɔ 'nyɛa -wa zɔa ɔ 'nɔŋwɛ, ɔ mɪ 'ya we dayɪnyɔ nya.»

33 Gbɔwliwɔdɪnya 'nɔa gbɔnya -mɪnɪ, 'in we yia wa 'cɛ dɪlɔ la. Wa 'yɪbha wa 'ka -Zezuu tietienya 'bha we 'gbɔ. 34 Wa glaa, *Falizɪnyɪmɛ yabhlo wa laa Gamaliɛlɪ, -Lagɔɔ titee gwesanyɔ -wa, nu, nyɪma weee zɔa ɔ 'nɔŋwɛ, ɔ -sɔa 'wɔ gbɔwliwɔdɪnya nyɪdɪ, 'in ɔ nɛɛ, wa wleli -slɔ -Zezuu tietienya -sɛ.

35 -Mɔv 'bɪgɔ, ɔ nɛɛ waa gbɔwliwɔdɪnya -ylɛ: «Izlaɛlu nyɪma, gbɔ -we a 'kaa lɛnɔ waa nyɪma -manɪ gbɛgbɛɪn, a zɔ amɪaa 'dɛ 'yɪlɪyɔ we 'gbɔ. 36 Nu, nyɪmɛ yabhlo wa laa Tedaɪ, ɔ 'tlaa, we 'bɪ 'nɪ 'wɔgwɪɛ, ɔ yia ɔ 'dɛ la nyɪmɛ -zɔnɔ. Sa 'bhisa, nyɪmaa 'wɪlɪ 'sɔ yia ɔ 'bɪ -bholu. Wa yia ɔ 'bha, 'in -wa weee -bholua ɔ 'bɪ, -maa yia lamnɔ. 'In gbɔ -we ɔ 'kaa lɛnɔ, we yia 'wɔtɔ bhe. 37 -Mɔɔ 'bɪgɔ, nyɪmaa zelɪbhla, Galileyu Zudaɪ yia 'tla, 'in nyɪmaa -zlo yia ɔ 'bɪbholu. 'In wa yi 'yaa -mɔɔ 'bha. 'In -wa weee -bholua ɔ 'bɪ, -maa yia lamnɔ. 38 -Slɛɛn, in nɛɛ aɪn -ylɛ: a 'na ylɪlɪ nyɪma -manɪ 'maslɛɛn -nɪ, a 'tide wa 'yi, wa 'ka mɪnɪ. We -ka wa 'wlukɔɔn lapɔpalɪgbɔ -yɔ wa lɛnɔgbɔ mɪa, nyɪmaa -gbɛ we bhɔ, la we yia 'bhɔa. 39 Nu, we -ka -Lagɔɔ -gbɛ we bhɔ 'piɛɪn, a 'nɪ mneni a 'ka we lasa. A zɔ amɪaa 'dɛ 'yɪlɪyɔ, a -yɔ -

Lagɔ 'na gɔlv tv -nɪ!»

'In gbɔwliwɔdɪnya yia Gamalielɪ wɛlɪ 'wɔŋwɪnu.
 40 Wa laa -Zezuu tietienya, 'in wa yia wa selɪ, 'in wa nɛɛ wa -yla, wa 'na gbalɪ 'maslɛɛn -Zezuu 'ŋnɪ nya gbɔ -nɪ. 'Bhie, wa yia wa 'yitide. 41 'In -Zezuu tietienya -yɔ 'mɔna yia gbɔwliwɔdɪnya -gbɛ 'bhɔ, -we ka gbɔ -wa, -Lagɔ ka we -yɔyɪ nɪ, wa ka we 'klɪ, wa 'ka wa 'klyɪɛ 'wɔpali -Zezuu 'ŋnɪ nya. 42 'In sa zli zlia, 'sa wa tɔa -Lagɔwɛlɪ -sloluda, 'in wa tɔa -Lagɔɔ -Bhasanyɔ -Zezuu Gbɔzɔnɔ -gbada -Lagɔbudu 'kadɔ -yɔ wa -budunya zɔ.

6

Wa -sa -bha nyɪma gbesɔ, wa 'ka -Zezuu tietienya 'wɔsa

1 We bhla, 'in -Zezuu *'bɪnɔnya yia -gɔbhɔ. -Lagɔnyɪma -wa gbaa *glekɪwɛlɪ, ma palɪa -Lagɔnyɪma -wa gbaa zuifɔwɛlɪ -yla gbɔ laɛ: «'Yli weee nya, wa -ka lililu dlilia yi, 'in wa dlɔa -amɪaa -dɔgbɔŋwɪ 'wɔ.» 2 -Zezuu tietienya kugbua lɛ 'sɔ gbelia -Zezuu 'bɪnɔnya weee 'wlu, 'in wa nɛɛ wa -ylaɛ: «-A -ka -Lagɔwɛlɪ sloluee 'yitide lililuu dliliee 'gbɔ, we 'nɪ 'ylinanɪ. 3 We 'dɛɛ 'gbɔ, bheliain, a -sa -bha -mɔ aɪn glaa nyɪma gbesɔ, -wa ka 'ŋnɪ -zɔnɔ nyɪma gbaa, -wa -Lagɔɔ Zuzu yea, -wa -yia gbɔ, 'in -a 'ka wa wee lubho kwɛɛ zɔ. 4 'In -amɪa 'ka -Lagɔ bhuhhoe -yɔ -Lagɔwɛlɪ -sloluda -tɔ.»

5 -We wa gbaa, -wa weee mɪa -bha, 'in -maa yia we -yɔŋwɪnu. 'In Etiɛnɪ -ɔ zɔa dlɪ, Zuzu 'Pɔpa mɪa yeda, 'in wa yia -bha ɔ -sa, we -yɔ Filipɔ, Plokɔɔ, Nikanɔɔ, Timɔ, Palɪmenasɪ -yɔ Antiɔsɔ -yu 'Nikolaa,

-ɔ zɔ bhaa Moizu tite 'nɔŋwɛ. ⁶ 'Bhie, wa yia wa -Zezuu tietienya 'yu kwa. 'In -maa yia wa sɔ 'wluo lapali, 'in wa yia -Lagɔ bhubhoe.

⁷ 'In -Lagɔgbɔ -yɔ lamnenie yia mɔnɔ -tapa. 'In -Zezuu 'binɔnya yia -gɔbho duun -Zeluzalɛmɔ. 'In *-Lagɔbɔbɔnyaa -zlo yia -Zezuu gbɔ -yɔŋwnu dli weee nya.

Wa kpaɔ Etienɔ

⁸ Etienɔ, -ɔ kaa -Lagɔɔ 'nanɔ -yɔ ɔ 'tite 'wɔ, mɔ nɔa gbɔ 'kadɔ 'kadɔ -yɔ gwɛdigbɔ lɛ nyɔma -nyɔdɔ. ⁹ *-Lagɔbudu wa lalia «Galɔ wa 'tidea 'yii» 'ŋnɔ nya, we zɔ nyɔma tɔlɔa -sɔlɔa Etienɔ -yɔ 'wɔ. Waa nyɔma -yɔ Etienɔ kpɛlia, ma nɔ: Silɛnɔ -yɔ Alɛzandlii gbee Zuifɔ, we -yɔ 'ya Silisi -yɔ -Aziii Zuifɔ. ¹⁰ Nu, gbɔyilo -Lagɔɔ Zuzu 'nyɛa ɔ, we nya ɔ gbɔaa 'gbɔ, wa 'nɔ mneni wa 'ka ɔ lu.

¹¹ 'In wa yia nyɔma 'wɔplali nu, wa gbɔɛ: «ɔ mɔ Moizu -yɔ -Lagɔ vɛlɔda, 'in -a yia we 'nɔ.» ¹² 'Sa wa 'bhua sa nyɔmaa -zlo, nyɔma kpasɔ -yɔ -Lagɔɔ titee gwesanyaa dli 'wɔ, 'in -maa yia Etienɔ kwesi bɛ, wa yia ɔ kpa. 'In wa yia ɔ gbɔwliwɔdɔnya 'yu kwa. ¹³ Yɔgbɔɔ dayɔnya wa -yɔ wa yi 'yaa, 'in -maa nɛɛ: «ɔɔ nyɔmɛ -mɔ nɔ, -amɔaa -mɔwɔlɔ -Lagɔbudu 'kadɔ -yɔ Moizu titee da ɔ gbɔaa gbɔnyuu 'kɔmɔɔ. ¹⁴ -A ka 'nɔ ɔ ŋwɛɛ nu, ɔɔ Nazalɛtyu -Zezu yia -amɔaa -Lagɔbudu 'kadɔ lamumnɔ, 'in tite Moizu 'nyɛa -an, ɔ 'ka we 'bhiti.»

¹⁵ Gbɔwliwɔdɔnya weee -wa -dia -bha la, wa ylaa Etienɔ tenyii, 'in wa yia ɔ 'klɔ -yɔyɔ nɛɛ -Lagɔɔ 'anzɔ yabhloo klɔ.

7

Etienu gbaa-Lagɔgbu

¹ *-Lagɔbubɔnyaa -kanyɔ 'kadu yia Etienu layibhaɛ: «-We weee wa gbaa da -na daa, gbuzɔnu -wa yi?»

² 'In Etienu yia we 'bɪgɔpalɛ: «Na bhelia -yɔ na didea, a pɔlv 'mɪ yukwli! 'Nɪmɪni -Lagɔ ka -amɪaa dɔkpasa Ablaamu 'klɔtlali Mezopotami -dɔdɔ -gɔ. We ka lɛnu 'bhie, Ablaamu yia Alaan -dɔdɔ -gɔ mɪni.

³-Lagɔ nɛɛ ɔ -ylaɛ:

«-In 'bhɔ -na nyɪmaa -gbɛ,
-na dɔdɔ -gɔ,
'in dɔdɔ -we na yia -mɪ 'klɔslɔlua,
-in mɪni we -gɔ.»

⁴ Ablaamu 'bhɔa Kalidee -dɔdɔ -gɔ, 'in ɔ yia Alaan mɪni.

«ɔ dide tɪa, -mɔv 'bɪgɔ, 'in -Lagɔ yia ɔ 'wɔbhɔ Alaan -dɔdɔ -gɔ, 'in dɔdɔ -we -gɔ a dia -zɛɛn da la, 'in ɔ yia -bha ɔ -la. ⁵-Mɔv bhla, -Lagɔ 'nɪ Ablaamu -lu yabhlogbɔɔ 'nyɛ. Dɔdɔv kibhe 'kienyilɛ -we 'wɔva bhɔv 'bɪ, ɔ 'nɪ 'dɛbhie -gbolu we ɔ 'nyɛ. 'In -Lagɔ nɛɛ Ablaamu -yla, wee dɔdɔ ɔ yia ɔ 'nyɛa, 'in we 'ka ɔ 'yuoyua 'lɔv -yuoyuaa -nu -zɛ, ɔ 'bɪgɔ. 'In -zugba Ablaamu 'nɪ 'yu yabhlogbɔɔ -ka. ⁶-Lagɔ nɛɛ ɔ -ylaɛ: «-Na 'yuoyua yia 'lakpa -dɔdɔ -gɔ ladɪa. 'In wa 'ka -mɔ galɪ -zɛ, wa 'ka wa 'kɪyɛ 'wɔpali -zɔv 'wɔlu 'sɔ nɔkplɛ.» ⁷'In -Lagɔ nɛɛ 'yaɛ:

«Nyɪma -wa ka galɪ wa yia -zɛa,
-maa -yɔgbɔ na yia 'wɔbhɔua.
-Mɔv 'bɪgɔ, lɔ wa yia yia,
'in wa 'ka 'mɪ bɔbɔ -seli.»

⁸'Bhie, -Lagɔ yia *'wɔsuslɔlue ɔ -yɔ Ablaamu nyɪdɪ zɔ. -We -slɔlua we mɔ -wa *knɪ 'wɔpapɛ. 'Sa

Ablaamu gwalia o 'yu Izaki, we 'yli gbetaa zli, 'in o yia o kni 'wupa, 'in Izaki yia -moo 'yu Zakabu kni 'wupa, 'in Zakabuu 'yua kugbua e so mia -amiaa dukpasu nya, 'in o yia wa kni 'wupa.

⁹ «-Amiaa dukpasu nya *-Zezefu zenyi, 'in wa yia o pelu 'pa gaylo nya Eziputu -dudu -gu. 'In -Lago -yo -Zezefu 'so mi. ¹⁰ -Lago ka -Zezefu siasie 'wusa, 'in o yia o gbuyilo 'nye, o 'ka Eziputuu dudu 'wlulapilinyo *Falaon dodonamanu. 'In -moo yia o Eziputuu zuzonu weee -yo -moo 'dee -buduu 'yliyozonyo 'wonu.

¹¹ «ŋwo 'kadu ka Eziputu weee -yo Kanaa -dudu -gu yi. We mi siasie 'kadu nya. -Amiaa dukpasu 'i 'yi lililu wa'a li. ¹² Da Zakabu 'nua nu, lililu mi Eziputu -dudu -gu, 'in o yia -mo -amiaa dukpasu tie tia -bhlo. ¹³ Da wa -zakpa 'sonu mnia, 'in -Zezefu yia o 'de -slole o bhelia -yla. -Bha Falaon yibhelia -Zezefuu zwaylinyuma. ¹⁴ 'In -Zezefu yia nyuma tie, wa mni o dide Zakabu -yo o zwaylinyuma 'bu. Wa nyumaa glu ta 'ya kugbua e gbu. ¹⁵ 'In Zakabu yia Eziputu mni, -mo o tlia, 'in -mo -amiaa dukpasu taba tli 'yaa. ¹⁶ 'In wa yia wa 'kwie Sisemugbe 'wu kwa, 'in 'bhoka -we Ablaamu zaa 'gwezi nya Amoo 'yua kwee, 'in wa yia we 'wu wa 'bhlulu -mo Sisemu.

¹⁷ «Gbu -Lago gbaa zlime Ablaamu -yla, da we lenu bhla nynia, 'in Zuifu yia zumanu Eziputu -dudu -gu. ¹⁸ Nyumaa 'wlulapilinyo -lolu -o 'nia -Zezefu yibheli, 'in -moo yia Eziputu -dudu 'wlulapili. ¹⁹ 'In oo nyumaa 'wlulapilinyo -mou yia -amiaa nyuma -dawli 'wonu. O nee -gla nya, wa 'tide wa 'yuyolua 'yi -maa 'ka tli.

²⁰ «We bhla wa gwalia Moizi. O nanu 'yli, 'in o nania -Lago dudu bhabha. Wa 'nyenu o 'cu ta o didee -budu za. ²¹ Da o didea pala o la, wa 'bhua o lu,

Falaɔɔn 'ŋwɔɔyɔ yia ɔ 'wɔbhu. 'In ɔ yia ɔ zu ɔ 'dɛɛ 'yu 'bhisa. ²² Sa wa -slolua Moizɩ gbɔ weee Ezipɔtɔ -nyɩma -yia. 'In ɔ yia nyɩmɛ 'tɩtɛ -zɛ, ɔ ŋwɛɛ wɛlɩ -yɔ ɔ lenogbɔnya 'wɔ.

²³ «Da ɔ 'yia -zɔɔ glɔ 'sɔ, 'in ɔ nɛɛ, ɔ bhelia Izlaɛlɩnyɩma ɔ mɩɩa 'yia. ²⁴ Moizɩ 'yia Ezipɔtɔ -nyɩmɛ yabhlo, -zugba ɔ mɩ Izlaɛlɩnyɩmɛ yabhlo 'kɩyɩɛ 'wɔpada, 'in ɔ yia -mɔɔ lɔpa, 'in ɔ yia Ezipɔtɔ -nyɩmɛ 'bha. ²⁵ Ɔmɔ dɩɩ, 'wɔ ɔ bhelia yia we lanɔa nɩ, 'mɔ -Lagɔ yia 'wɔbhua, 'in ɔ 'ka wa gbɔ 'wɔsa. 'In wa 'nɩ we 'wɔlanɔ. ²⁶ -Mɔɔ 'bɩgbɔ, zɩ zɩa, 'in Moizɩ yia Izlaɛlɩ -ylaasɩ 'sɔ gɔda yɩ. 'In ɔ 'yɩbha ɔ 'ka wa 'wɔsuslolu, 'in ɔ nɛɛ wa -ylaɛ: «Na 'talea, amɩa mɩ bhelia nya, lɛɛ ka 'gbɔ a pɔpɔlɩ 'kɩyɩɛ 'wɔa?»

²⁷ «'In -ɔ mɩa ɔ -libheyɩ 'kɩyɩɛ 'wɔpɔlɩda, 'in -mɔɔ yia Moizɩ 'su, 'in ɔ nɛɛ Moizɩ -ylaɛ:
«-In 'bhɔɔɔ 'mɩ 'yula!

Nyɔɔ pɔlɩ -mɩ la -amɩaa 'yugalɩnyɔ
-yɔ -amɩaa gbɔwɔbhunyɔ nya?

²⁸ Sa -in 'bhaa Ezipɔtɔyɩ zɔbha,
-in 'yɩbha -in 'ka 'sa -amɩ 'bhaa?»

²⁹ Moizɩ 'nɔa wɛlɩnya -mɩnɩ, tɔɔn, ɔ yia -fɩi -bho, 'in ɔ yia Madian -dɔdɔ -gɔ mɩnɩ. -Mɔ ɔ gwalia nɔkpasia 'sɔ.

³⁰ «-Zɔɔ glɔ 'sɔ 'pɩa, da beblɛɛ *Sinaii -gɔgɔ mɩa -bha -Lagɔɔ 'anzɩ yabhlo 'tlalɩ Moizɩ 'klɔ, misa -gɔ -su tekɛɛ mɩa sida we -kosuu mɩɔ 'wɔ. ³¹ Da Moizɩ 'yia we -yɔ, 'in ŋwɛgaga yia ɔ sɔbha. Ɔ mɩ -bha beɔda ɔ 'ka we yla, 'in ɔ yia Jejitapeɛ wɛlɩ 'nɔ, mɔ nɛɛ ɔ -ylaɛ:

³² «-Amɩ -wa -na dɔkpasɩ -Lagɔ.

-Amɩ -wa Ablaamɔ,
Izakɩ -yɔ Zakɔbɔɔ -Lagɔ.»

'In Moizɪ yia telɛ bhli nyanɔ nya ɔ 'nɪ 'maslɛn
'yɪbha ɔ 'ka -bha -talɪ. ³³ Jejitapɛ nɛɛ ɔ -ylaɛ:

↳ -In -sa -na -sakwla bhɪ 'wɪ.

Da -in mia dɛ, -mɔwɪb -da -wa.

³⁴ In ka na nyɪmaa siaste -yɔyɪ Ezipɔtɔ -dɔdɔ -gɔ.

'In in yia wa wiewɛɪ 'nɪ,

'in in yia lasibhli,

in 'ka wa gbɪ 'wusa.

-In yi, in 'ka -mɪ tie Ezipɔtɔ -dɔdɔ -gɔ.)

³⁵ «ɔɔ Moizɪ ɔ Izlaɛlnyɪma -saa zɪmɛ kwnɛɛ, 'in
wa yia ɔ -yla gbaɛ: «Nyɔɔ palɪ -mɪ la -amɪaa 'yu-
galnyɔ -yɔ -amɪaa gbɔwɔbhunyɔ nya?», 'mɔ Jejitapɛ
tiea wa 'yugalnyɔ -yɔ wa gbɔwɔsanyɔ nya, -Lagɔɔ
'anzi ɔ 'tlalia ɔ 'kɪb misa -gɔ -su tekɛɛ nyɪdɪ, ɔ sɔ nya.

³⁶ Moizɪ -saa Izlaɛlnyɪma Ezipɔtɔ -dɔdɔ -gɔ. 'In ɔ
yia gbɪ 'kadɪ -yɔ gwɛdɪgbɔnya lɛnɪ Ezipɔtɔ -dɔdɔ -
gɔ, *gumonyu Zalɔ -gɔ, we -yɔ da bɛblɛɛ zɔɔ glɔ 'sɔ
nɔkplɛ.

³⁷ «ɔɔ Moizɪ gba 'yaa Izlaɛlnyɪma -ylaɛ:

↳ -Lagɔ yia aɪn ɔ gbɔɔ -falpanyɔ yabhlo yoo 'paa,

'mɪ 'bhisa.

Amɪaa zɔayɪnyɪmɛ yabhlo ɔ yia -mɪa.)

³⁸ Da Izlaɛlnyɪma gbelia 'wlu da bɛblɛɛ, ɔɔ Moizɪ
mɪ -bha. Mɔ -zɛa 'kɔɔɔ, -Lagɔɔ 'anzi gbaa ɔ -yla gbɪ
Sinaii -gɔgɔ 'wlu -yɔ -amɪaa dɔkpasɪ nyɪdɪ. Mɔ -yla
-Lagɔ gbaa 'yliyɔgawɛɪ, 'in ɔ yia we -aɪn -yla gba.

³⁹ «'In -amɪaa dɔkpasɪ 'nɪ 'yɪbha wa 'ka ɔ 'nɔɪwɛ
zɔ. 'In wa yia ɔ kwnɛɛ -sa, wa dɪɪ 'yɪbha wa 'ka
Ezipɔtɔ -dɔdɔ -gɔ lɔbhiti. ⁴⁰ Wa nɛɛ *-Awɪɔɔn -ylaɛ:

↳ -In nɪ -aɪn -yla -Lagɔnya lɛ,

we 'ka -aɪn 'yugalɪ.

Nɪ, ɔɔ Moizɪ ɔ -saa -aɪn Ezipɔtɔ -dɔdɔ -gɔ,

-we ylia ɔ, -a 'nɪ we -yi.)

41 Tɔɔn, wa yia 'bhliyu bhla, 'in wa yia we bɔbɔ. Wa sɔɔ lɛnɔlu ka wa 'mɔna 'wɔlaa 'gbu, 'in wa yia we 'fɛti -sa. 42 'In -Lagɔ yia wa -blɔgɔ palɔ. ɔ yia wa kwɛ -yɔsa, wa 'ka yalɔli bɔbɔ. We mɔ 'sa cɛlɔda -Lagɔgbɔɔ -falɔpanyaa 'sɛbhɛ 'wɔɛ:

ɔzlaɛlɔnyɔma, 'lee -amɔ a 'nyɛa 'nɔɔlunya
 -yɔ -zila bɔbɔluu tɔlɔa,
 -zɔɔ glɔ 'sɔ nɔkplɛ da bɛblɛɛ yi?

43 -Innya! A ka amɔaa -lagɔ wa laa Molɔkɔɔ
 'naabudu
 -yɔ -lagɔ wa laa Wlɛfanɔ zuzu 'wɔbhu.

Nɔ, -li a nɔa lɛ, a 'ka we bɔbɔ, mɔ -wa.

We 'gbu na yia aɔn galɔ -zɛlɔa dɔdɔ -putu -gɔ,
 Babilɔnɔgbɛ lɔɔ 'pɔpɔ. »

44 Etɛnɔ nɛɛ 'yae: «-Amɔaa dɔkpasɔ ka bhaa *'naabudu yabhlo kaa 'wɔlanɔnnɔɛɛ 'sɛbhɛɛ 'gba zɔ, -mɔ da bɛblɛɛ. Sa -Lagɔ 'paa we ɔwɛɛ Moizɔ -yla, 'sa wa nɔa we. Nɔ, ɔ nɛɛ Moizɔ -yla, we 'yɔli -we ɔ 'yɔa -yɔ, ɔ nɔ we lɛ. 45 -Mɔɔ 'bɔgɔ, 'in -amɔaa dɔkpasɔ 'yua yia wee *'naabudu 'wɔbhu -maanɔ nya. *-Zozue -galɔ wa 'yɔ, nyɔma -Lagɔ vɔa wa 'yɔ, 'in wa yia -maa dɔdɔ -gɔ ladɔa mɔ. 'In wa -yɔ wee 'naabudu yia -mɔ mɔ. 'In we yia -bha -tɔ tuklɔ, 'bhie, nyɔmaa 'wlulapɔlɔnyɔ -Davidɔ nɔ bhla yia nyɔ. 46 -Davidɔ ka -Lagɔɔ 'nanɔ 'yɔ, 'in ɔ yia -Lagɔ 'yoo -zlalɔ ɔ 'ka Zakɔbɔɔ -Lagɔɔ -budu 'sɔbha. 47 'In nyɔmaa 'wlulapɔlɔnyɔ *Salomɔɔ 'sɔbhaa wee -budu -Lagɔ -yla.

48 «'In, -zugba, Yalɔ -Lagɔ'ɔ -dɔlɔ nyɔmɛ 'sɔbha 'sɔbha -budu zɔ la. Sa -Lagɔgbɔɔ -falɔpanyɔ gbaa we 'sa. 49 Jejitapɛ nɛɛ:

ɔYalɔ -wa na 'ɔnumnkpe,
 'in dɔdɔ -gɔ na dɔa na bhɔ la.

-Budú -mómú a mneni a 'ka 'mí -yla 'súbha?

'In da in mneni in 'ka ladiá?

⁵⁰ 'Lee -amí 'ní we 'dɛ weee lalaa? »

⁵¹ Etienu nɛɛ 'yae: «-Glaciaan yukwliyɔsulonya, amíaa dí -yɔ amíaa yukwli mí 'wɔsuluda -Lagɔ lalawɛlí -yla. 'In a zúá -gla Zuzu 'Púpa -yla 'kómú. A 'wɔ sa amíaa dúkpási! ⁵² -Lagɔgbúú -falípanyɔ -mómó amíaa dúkpási 'ní 'klyíɛ 'wɔpáliá? 'In -wa gbaa zímɛ Nyímɛ Tíkú yabhlogbɔɔ yiyígú, wa ka -maa 'bha. 'In -slɛɛn, 'mó a wlaa, 'in a yia ɔ 'bha. ⁵³ -Lagɔ ka ɔ tite aín yoo 'nyɛ -Lagɔ 'anzú sɔ nya. 'In a 'ní we 'núŋwɛ zú.»

Etienu títíhe

⁵⁴ Da gbówliwúdúnya 'núa wɛlúnya -míní, 'in 'cɛ yia wa dí ɔ yí. Wa lía gla 'wɔ, 'in wa yia Etienu 'cɛ -yɔ 'páli. ⁵⁵ Zuzu 'Púpa mí Etienu yedaa 'gbú, ɔ ylaa yalí, 'in ɔ yia -Lagɔ 'ńmímúɛ 'kadú -yɔyí, -zugba -Zezu 'yígbe -Lagɔ lílísóló. ⁵⁶ 'In ɔ nɛɛ: «A -talí, na yí yalí -yɔ ńwɛ -kalída, 'in, -zugba, *Nyímɛ 'Yu 'yígbe -Lagɔ lílísóló.»

⁵⁷ Tóún, wa yia 'wúkpí 'títɛɛ, 'in wa yia yukwli 'wɔsulú. 'In wa 'dɛ weee yia ɔ -gúsló dabúdu. ⁵⁸ 'In wa -yɔ ɔ 'susúe yia 'gbe -gníma múní, -zugba wa bha ɔ gbókú 'wɔ. 'In -bhayúnya yia -maa -bananya nyímésáyu yabhlo wa láa Sóló -yɔtí, -mó ɔ 'ka we 'yliyɔzú.

⁵⁹ Da wa mía Etienu gbókú 'wúbhada, 'in ɔ yia -Lagɔ bhúbhóe, ɔ nɛɛ: «Na -Kanyɔ -Zezu, -in 'bhú na zuzu 'wɔ.» ⁶⁰ -Múú 'bígú, ɔ yia 'kúkólú 'síbhlí, 'in ɔ yia 'wúkpí 'títɛɛ: «Jéjítápɛ, -in 'na dí lí gbonyúú -mínú 'gba wa 'wú -ní!» ɔ bhía 'sa gbagbé tóún, ɔ yia 'yí lí mu.

8

*Sɔlv palia -Zeluzalemuv *leglizı 'klyie 'wv*

¹ Sɔlv -yɔ -wa 'bhaa Etienu ka dli -bhlo.

Wee 'yli -bhloo 'dɛ nya, wa bhlia -Zeluzalemuv leglizı 'klyie 'wɔpalie. 'In -Lagɔnyıma weee yia lamneni Zudee -yɔ Samalii -dɔdɔ -gv. -Zezuu ti-etienya 'dɛkɔva -tɔa -Zeluzalemv. ² 'In nyıma -wa zɔa -bha -Lagɔ, yia Etienu 'kwie -gv wili bhabha, 'in wa yia ɔ 'bhlu.

³ Sɔlv 'tɛmanıa 'kva la, ɔ 'ka leglizı lasa, -zugba ɔ mni -budunya zɔ -bhlo -bhlo, 'in ɔ kpa -Lagɔnyıma, nɔkpasia -yɔ 'ɲwı ɔ pa wa -kaslv 'wv.

Filipv gbaa -Lagɔgbv Samalii -dɔdɔ -gv

⁴ -Lagɔnyıma -wa mnenia la dɔdɔ weee -gv, wa mni mɔ, wa yi mɔ, -Lagɔgbv gbagbie nya. ⁵ Filipv yia Samalii 'gbe 'kadɔ yabhlo nɔkplɛ mni, 'in ɔ yia -mɔ nyıma -yla -Lagɔɔ -Bhasanyɔɔ gbv -gbagbie bhli. ⁶ Nyımaa -zlo pɔlvɔ Filipv wɛli yukwli flıu, -we wa 'nɔa, 'in gwɛdigbv ɔ nɔa lɛ, wa yia -yɔɔ 'gbv. ⁷ Nu, zuzu 'nyii yia guzɔnyaa -zlo 'wɔtla 'wɔkpıkpıe nya, 'in 'kukunya -yɔ 'tɪgıtıgınya duun yi 'yaa 'pɔ. ⁸ 'In we yia 'mɔna 'kadɔ -zɛ, wee 'gbe -mni nɔkplɛ.

⁹ We bhla, nyıme yabhlo mı 'cın wee 'gbe nɔkplɛ, 'mɔ wa laa 'Simɔɔ. -Dlabhia -nyakpɔɔ nɔnyɔ -wa. 'In ɔ subhala *Samalii -nyıma weee ɲwɛgaga. 'In ɔ laa ɔ 'dɛ nyıme -zɔnɔ. ¹⁰ 'In we 'ka 'nyenyeyua -yɔbhı, we 'ka nyıma kpası yli, wa 'dɛ weee pɔlvɔ ɔ yukwli flıu. Wa nɛɛ: «ɔɔ nyıme -mɔni, -Lagɔɔ 'tite -wa, -we wa laa 'Tite 'Kadɔ.» ¹¹ ɔ ka -dlabhia -nyakpɔ nɔda -gwɛ, -zugba we subhali nyıma ɲwɛgagaa 'gbv, wa pɔlvɔ ɔ wɛli yukwli flıu. ¹² 'In -Lagɔɔ nyımaa 'wlulapılgbv -yɔ -Zezu Klısu gbv -zɔnɔ Filipv gbaa.

-Wa weee ηwnua we -yɔ, nukpasia -yɔ 'ηwni, 'in ɔ yia wa batizee. ¹³ 'Simɔɔɔ 'de ka we -yɔηwnu, 'in wa yia ɔ batizee. ɔ yia Filipu kwesi -tu. Gwɛdigbu -yɔ gbu 'kadɪ mia lenɔda, -we ɔ yia -yɔ, 'in we yia ɔ ηwɛgaga -subhali.

¹⁴ -Zezuu tietienya mia -Zeluzalemɔ 'nva nu, Samalii -nyɪma ka -Lagɔgbu -yɔηwnu, 'in wa yia wa -gbɛ Piɛli -yɔ *Zaan tie. ¹⁵ Da Piɛli -yɔ Zaan nynia Samalii -dɔdɔ -gbu, 'in -maa yia -Lagɔ bhuhhoe, -wa ηwnua -Lagɔgbu -yɔ, wa 'ka Zuzu 'Pupa 'yɪ 'gbu. ¹⁶ Nu, Zuzu 'Pupa 'nɪ wa glaa nyɪmɛ yabhlogbɔɔ -gbu lasibhli -slɔ. Nyɪmaa -Kanyɔ -Zezuu 'ηni nya -bhlogbɔɔ wa batizea wa. ¹⁷ 'In Piɛli -yɔ Zaan 'sɔ yia wa sɔ 'wluo lapali, 'bhie, wa yia Zuzu 'Pupa 'yɪ.

¹⁸ Da 'Simɔɔ 'yia we -yɔ nu, -Zezuu tietienya -ka nyɪma -wa ηwnua -Lagɔgbu -yɔ sɔ 'wluo lapali, 'in wa yia -Lagɔɔ Zuzu ni, 'in ɔ yia Piɛli -yɔ Zaan 'gwɛzi -la. ¹⁹ 'In ɔ nɛɛ: «A 'nye 'ya -amɪ wee se -mɪni, 'in ɔ in -ka sɔ 'wluo lapali, -mɔɔ 'ka Zuzu 'Pupa 'yɪ!»

²⁰ 'In Piɛli yia we 'bɪgɔpali ɔ -ylae: «-In -yɔ -na 'gwɛzi 'bhɔ la dabɔdɔ! -We ka gbu -wa, -mɪ dli, -Lagɔɔ wlawlalu mia, wa mneni wa 'ka we zɔ 'gwɛzi nya! ²¹ -Na dli 'nɪ 'ylinanɪ -Lagɔ 'yliya 'wɔɔ 'gbu, -in 'nɪ -lu yabhlogbɔɔ -ka gbu -mɪni 'wɔ. ²² -In 'bhiti -na dli, -in bhuhhoe Jejitape, -de ɔ mneni ɔ 'ka -na 'wlukɔɔn lapopali 'nyuu -yɔgbu 'wɔtɪ? ²³ Na yɪ we -yɔ nu, -in 'tɛ dli kalɔ, 'in -in mɪ gbonyuuu gaylo nya.»

²⁴ 'In 'Simɔɔ nɛɛ Piɛli -yɔ Zaan -ylae: «Amɪaa 'de bhuhhoe -Lagɔ na -nu nya. -Delee gbu -we a gbaa da, we yi 'mɪ yli.»

²⁵ -Mɔɔ 'bɪgɔ, wa bhɪa -we ka da wa 'yia, we -yɔ -Lagɔgbuɔ gbagbie, 'in waa -Zezuu tietienya 'sɔ yia

lubhiti -Zeluzalemu. Wa mi mnida, -zugba wa -yo -
Lagagbubu gbagbie mnia Samalii 'gbe duun nukple.

Filipu -yo Etiopiyu gbelia

²⁶ Jeitapeε 'anzi yabhlo neε Filipu -ylaε «'Ylbu
'wusoluda lilisolu, 'yoo -we 'bhua -Zeluzalemu, 'in
we yia -Gazaagbe 'wu mni, -in -so 'wu, -in mni -mo.»
-Buse -dudu bebleε -gu -wa.

²⁷ -Bha -bhlokpade, Filipu -sa 'wu, 'in o yia mni.
'In o -yo nyime yabhlo yia gbeli, lelulinyo yabhlo
-wa. Etiopii -dudu -gbu 'wlulapilijwuo Kandasu
lubho o nua, 'himmulii 'yliyozonyo 'kadu -wa. -
Zeluzalemu o yia, o 'ka -Lagabubu, ²⁸ 'in o mia o dudu
-gu lomnida. O mi o nimesuun -wotloo 'wu, -zugba
o zeli 'sebhe -we -Lagagbubu -falpanyo *Ezaii ceta.
²⁹ -Lagoo Zuzu neε Filipu -ylaε «-In mni, -in nyini -
wotloo mia ni -yo.»

³⁰ Filipu -yo -gwagwie yia we -yonyini, o 'nua
-Lagagbubu -falpanyo Ezaii 'sebhe Etiopiyu mia
zelida ni, 'in o yia o layibha. O neε o -ylaε: «-We -na
zeta de, -na nu we 'wola?»

³¹ -Moε neε o -ylaε: «Nyime 'ni 'mi -yla we gwe -
sa, sa in 'ka we 'wolanua?» 'In o neε Filipu -ylaε:
«-In -gbla -wotloo 'wu, -in -di 'mi kwesi la.» ³² -
Lagasebheε 'ya -we o mia zelida mu ni:

«O 'wlu sa bhlabhle -we wa kwa we 'bhalida,
o 'ni ηwe gba.

'In o 'wlu sa *bhlabhleyu -we'e gba,
we nyanu -gudinyo 'yu,
o 'ni ηwe gba.

³³ Wa ka o 'woti 'kienyi,
o 'ni -gugbugbanyo tiklu 'yi.
Nyoo 'ka onbu 'yuaa 'di -sa?

Nu, wa ka ɔ lasa dudu -gu.»

³⁴ Etiopiyu nɛɛ Filipu -ylaɛ: «-Na zukpa -wa, nyɔɔ ka gbɔ -Lagɔgbɔɔ -falɔpanyɔ gba sa? Ɔ 'dɛɛ gbɔ -wa yaayɩ, nyimɛ -putuu gbɔ ɔ gbaa yi?» ³⁵ Tɔɔn Filipu yia we -gɔsa. 'In ɔ yia wee -Lagɔsɛbhɛɛ 'ya kibhe -mɩnɩ -gu -Zezuu gbɔ -zɔnɔɔ gbagbie bhli ɔ -yla. ³⁶ Wa mɩ sa mɩda, 'in wa yia 'yloogblɔɔ da yabhlo 'nyu yi, 'in Etiopiyu nɛɛ: «Nyu mɩa da! Lɛɛ -lu ka 'gbɔ -in 'na 'ka 'mɩ batizea?» [³⁷ Filipu nɛɛ ɔ -yla: «Wa mneni wa 'ka -mɩ batizee, -zugba -in -ka -Zezu dɩ -gu zɔ dɩ weee nya.» Etiopiyu nɛɛ: «In zɔ we dɩ -gu nu, -Zezu Klisi mɩ -Lagɔɔ 'Yu nya.»]

³⁸ Tɔɔn, ɔ yia -wotloo 'yigbeli, 'in Filipu -yɔ ɔ 'sɔ yia 'nyu lɔ -bho, 'in Filipu yia ɔ batizee. ³⁹ Da wa 'tlaa 'nyu lɔ nɩ, 'in -Lagɔɔ Zuzu yia Filipu -bha lasali, Etiopiyu 'nɩ 'maslɛɛn ɔ 'yi. Tɔɔn, 'in ɔ yia ɔ 'yloogblɔ 'wɔbhɩ 'mɩna nya. ⁴⁰ Filipu mɩa nɩ, -mɔɔ mɩ Azɔtɔ! -Lagɔgbɔ -zɔnɔ ɔ gbaa 'gbenya nɔkplɛ. Danya ɔ plɩha tikli, ɔ 'ka Sezalee nyni.

9

*Sɔlɔ 'bhitia dɩ, 'in ɔ yia ɔ 'dɛ -Zezu yoo 'nye
(Lngb 22.6-16, 26.12-18)*

¹ We bhla, Sɔlɔ gbaa 'kɔmɔɔ ɔ 'ka Nyɩmaa -Kanyɔɔ 'bunɔnya 'bha, 'in ɔ yia *-Lagɔɔbɔɔnyaa -kanyɔ 'kadu 'yia mɩnɩ -Zeluzalɛmɔ. ² 'In ɔ nɛɛ -mɔɔ -yla, -mɔɔ cɛli 'sɛbhɛnya *-Lagɔɔbudunya 'wɔ -Damasɩgbe nɔkplɛ. Nyɩma -wa mɩa -Zezuu 'Yloogblɔ -gu, ɔ -ka -mɔ wa yi, ɔ kpa wa, we yi nɔkpasia -zɛoo, we yi 'ɩwnɩ -zɛoo, ɔɔ Sɔlɔ 'ka wa 'llukpe palɩ, 'in ɔ 'ka wa -Zeluzalɛmɔ kwa.

3 Ɔ mi sa -Daması mnıda, ɔ 'ka wee 'gbee ηwe -yɔbea yi, tɔn, san yabhlo yia yalı 'bhu, 'in we -nyumalı yia ɔ gbeli. 4 'In ɔ yia bhli dɔdɔ, 'in ɔ yia wɛli yabhlo 'nu. -Mɔv nɛɛ ɔ -ylaɛ: «Sɔlv, Sɔlv, lɛɛ ka 'gbv -na palı 'mı 'klyıe 'wɔa?»

5 'In ɔ yia we 'bıɔpalı: «Na -Kanyɔ, nyɔɔ -in -mıa?»

«-Amı -Zezu, -in mıa 'klyıe 'wɔpalıda, -amı -wa.

6 -In -sɔ 'wɔ, -in pla gbe nı 'wɔ, 'in -we -in 'kaa lɛnɔ, wa 'ka we -mı -yla gba.»

7 Nyıma -wa -yɔ Sɔlv 'sɔ mıa, wa yia 'yligbe, wa'a -sa gbv -gv nyanɔ nya. Wɛli -we gbaa 'nu wa nu we, 'in wa'a 'yi nyımɛ yabhlogbɔɔ -yɔ. 8 Sɔlv 'kaa dɔdɔ 'wɔsɔ, ɔ 'yli mı -bloda, -zugba ɔ'ɔ 'yi -lu yabhlogbɔɔ -yɔ. Ɔ sɔ wa kpaa la, 'in wa -yɔ ɔ 'sɔ yia -Daması pla. 9 Ɔ li 'yılı ta, ɔ'ɔ 'yılı la, 'in ɔ'ɔ li, ɔ'ɔ 'ma.

10 -Zugba -Zezuu 'bınɔnyɔ yabhlo wa laa Ananiasi ɔ mı -Daması. Nyımaa -Kanyɔ nɛɛ ɔ -yla -mɔ ɔ 'yli 'wɔ: «Ananiasi!»

'In ɔ yia ηwnu, ɔ nɛɛ: «Nyımaa -Kanyɔ, -amı nı.»

11 Nyımaa -Kanyɔ nɛɛ ɔ -ylaɛ: «-In -sɔ 'wɔ deslɛɛn, -gwele wa laa 'Wɔsna -Gwele, -in 'plılı we -gv. -In mnı Zudası -budu zɔ, Talısyu yabhlo wa laa Sɔlv, ɔ mı -Lagɔ bhuhhoeda, -in 'yibha ɔ -yɔla. 12 'In -mɔ ɔ 'yli 'wɔ, ɔ ka nukpasu yabhlo wa laa Ananiasi -yɔyılı plada, 'in -mɔɔ yia ɔ sɔnya -gv lapalı, 'in ɔ 'ka lalolu 'yılı.»

13 Ananiasi yia we 'bıɔpalı: «'A! Na -Kanyɔ, in ka 'nu nyıma duun ηweɛ nı, nyımɛ nı ka -na nyıma tıklı gbɔnyuu 'wluo nu -Zeluzalɛmɔ. 14 'In -seli ɔ yia da, -Lagɔbɔbɔnyaa -cıan ka we se ɔ 'nyɛ, nı, nyıma weee, -wa gbaa -na 'ηnı, ɔ kpa wa, 'in ɔ 'ka wa 'llukpe palı.»

15 Nyumaa -Kanyo nɛɛ ɔ -ylaɛ: «-In mni! Nu, in ka -bha nyime -mɔni -sa na lubhonɔlu yabhlo nya. Nyuma -wa 'nia Zuifu klaa, wa dɔdɔv 'wlulapɔnya klaa, Izlaɛɔnyuma klaa, ɔ 'ka wa na 'ɲni -slolu. 16 Sa ɔ 'kaa sia na 'ɲnu 'gbu, na dɛ yia -mɔv ɔ -slolua.»

17 Tɔvɔn, Aniasɔ yia mni. ɔ nynthia wee -budu zɔ, 'in ɔ yia Sɔlv sɔnya -gv lapali. 'In ɔ nɛɛ ɔ -ylaɛ: «Sɔlv, na bheli, da -in mia yida ni, Nyumaa -Kanyo -Zezu ka -mi 'klɔtlali 'yloogbv. Mɔ tiea 'mi, -in 'ka lalolu 'yi, 'in Zuzu 'Pɔpa 'ka -mi ye.» 18 -Bha -bhlokpade, -lu yabhlo 'bhɔa Sɔlv 'yɔliya 'wɔ gaza -kwɔkwɔ 'bhisa, we yia bhli, 'in ɔ yia layɔye lolu bhli. ɔ -sɔa 'wɔ, 'in wa yia ɔ batizee. 19 Tɔvɔn, ɔ bhia lilie, 'in 'kva yia ɔ 'yɔli yi.

Sɔlv gbaa -Lagɔgbv -Damasɔ

Sɔlv -yɔ -Zezuu 'bɔnɔnya ka -tv 'yɔli sanime nya -Damasɔ. 20 ɔ yia -bha -bhlokpade -Zezuu gbɔv gbagbɛ bhli *-Lagɔbudu zɔ. ɔ nɛɛ: «-Zezu mi -Lagɔ 'Yu nya.» 21 Nyuma -wa 'nɔa ɔ wɛli, ɲwegaga yia wa sɔbha, 'in wa nɛɛ: «Nyime -ɔ palɔdaa nyuma -wa gba -Zezuu 'ɲni 'kɔɔye 'wɔ, mɔ 'ni dɛ mi? 'In gbv -gble sa, ɔ 'ni dɛ wa kpaa yi, 'in ɔ 'ka wa -Lagɔbɔvɔnyaa -cian kwaa?»

22 'Yɔli weee nya, Sɔlv gbaa -Zezuu gbv 'tɔtɛ nya. Da ɔ gbaa -Zezu -wa -Lagɔv -Bhasanyo ni, Zuifɔnya mia -Damasɔ, -we wa 'kaa gba, we 'ni -mi.

23 'Yɔli sanime pia, 'in Zuifu yia 'wolanɔnɔv, wa 'ka Sɔlv 'bha. 24 'In Sɔlv yia we 'nɔ. 'Yɔli weee nya, zɔ -yɔ sabɔ, -zugba wa mi gbee plalɔdanya ɲwegɔda, wa 'ka ɔ 'bhaa 'gbv. 25 'Yɔli yabhlo nya, sabɔ, nyuma -wa -yɔ Sɔlv 'sɔ mia, wa yia ɔ -cɛɛ 'wɔ ladi. 'In wa yia

o 'suo -we gbelia 'gbe, we 'wlubita -lali, 'in wa yia o we lɔ lasibhli.

Sɔlv mi -Zeluzalɛmv

²⁶ Sɔlv nynia -Zeluzalɛmv ni, 'in o yia -Zezuu 'bunɔnya lɔbhobhoe layla. -Maa weee yia o sɔsɔve bhli. Wa 'yabhlo 'ni we dli 'wɔdi ni, Sɔlv mi -Zezuu 'bunɔnyo nya. ²⁷ Banabasɩ yia o 'wɔbhu, 'in o -yo o 'sɔ yia tietienyaa -gbɛ mni. 'In o yia wa -yla Sɔlv gbɔ gba. Sa Sɔlv -yo Nyɩmaa -Kanyo 'sɔ gbelia, 'in o yia o -yla gbɔ gba klaa, 'in sa Sɔlv gbaa -Lagɔgbɔ -Zezuu 'ɛni nya -Damasɩ, -zugba nyanɔ 'ni o dli -mi, Banabasɩ yi 'yaa -mɔv gba wa -yla. ²⁸ -Mɔv bhla, Sɔlv -yo tietienya mi. O mni, 'in o yia wa -gbɛ -Zeluzalɛmv, -zugba o gba -Lagɔgbɔ Nyɩmaa -Kanyo 'ɛni nya, nyanɔ 'ni o dli -mi. ²⁹ Zuifɔ -wa gbaa glɛkɩwɛli, o -yo wa yia 'wɔgbeli, 'in wa yia wɛli 'wɔsɩsalɩ. Ni, -maa mi o dideda, wa 'ka o 'bha. ³⁰ -Lagɔnyɩma 'nɔa sa we, 'in wa yia Sɔlv Sezalegbe 'wɔ kwa. 'Bhie, wa yia o yoo 'pa Talɩgbe nɔkplɛ.

³¹ -Mɔv bhla -leglizɩ -yo -dlɔɔ, Zudee -yo Galilee -yo Samalii -dɔdɔ weee -gv. -Zugba wa tɛmanɩ dli, 'in wa zɔ Nyɩmaa -Kanyo 'nɔɛwɛ. 'In Zuzu 'Pɔpa yia wa 'wɔsa, 'in wa yia 'wɔzumanɩ bhli.

Eneee puepuegbɔ

³² We -ka Piɛli, -mɔɔ mia dɔdɔ weee -gv 'plɩɩda -Lagɔnyɩma 'wɔtalɩ nya. 'Yɩ yabhlo nya, 'in o yia -Lagɔnyɩma -wa mia Lidaagbe nɔkplɛɛ -gbɛ mni. ³³ 'In o yia -mɔ nyɩmɛ yabhlo wa laa Enee 'yɩ, -zugba -mɔɔ pi -mɔɔ -bita -gv la -zɔ gbeta, o 'kukuee 'gbɔ. ³⁴ Piɛli nɛɛ o -ylaɛ: «Enee! -Zezu Klisɩ ka -mi pue. -In -sɔ 'wɔ, -in glɩ -na -bita -na 'dɛ nya.» -Bha -bhlokpɛdɛ

Enee -sɔa 'wɔ. ³⁵ Lidaa -nyuma weee -yɔ Salɔɔn -
dɔdɔ -gɔ -nyuma weee 'yia ɔ -yɔ nɔda nɪ, 'in wa yia
-Lagɔ pla.

Tabitaa sɔa 'wɔ tɪtɪe lɔ

³⁶ Nu, 'ɲwɔnɔ yabhlo mɪ -Zopeegbe 'wɔ, -Zezuu
'bɪnɔɲwɔnɔ ɔ mɪa. 'Mɔ wa laa Tabitaa, we ji -wa
«lue» * gɛkɪwɛɪ 'wɔ. 'Yɪ weee nya, ɔ nɔa gbɔzɔnɔ
gbɔ lɛ, 'in ɔ bɛa bobabhanya -yɔ. ³⁷ 'Yɪ yabhlo nya,
'in ɔ yia gu bhli, 'in ɔ yia tɪ. Wa budoa ɔ 'kwie, wa
yia we lapalɪ -budu 'wɪ, -mɔ komi yabhlo zɔ. ³⁸ -
Zezuu 'bɪnɔnya -wa mɪa -Zopee, wa ka 'nɔ nu, Pɪɪɪ
mɪ Lidaagbe 'wɔ, -we mɪa -Zopee kwesi. Wa yia
nyuma 'sɔ tie, nu, wa mɪnɪ ɔ laa wɛɪ nɪ nya: «-Na
zukpa -wa, -in 'na -gwɛɪɪ -mɔ -nɪ. -In yɪ!»

³⁹ Tɔɔn, Pɪɪɪ -sɔa 'wɔ, 'in ɔ -yɔ wa yia mɪnɪ. Da ɔ
nynia -mɔ, 'in wa yia ɔ wee komi -we mɪa -budu
'wɪ zɔ kwa. -Dugbanɲwɪ weee bɛa ɔ kwesi wie
nya. Zɔbana -yɔ -bana -we Tabitaa nɔa lɛ, -zugba
ɔ -ga 'yɪyɔ, 'mɔ wa -slɔlua ɔ 'kɪɔ. ⁴⁰ Pɪɪɪ wɛɪɪa
nyuma weee -budu zɔ, ɔ kɔɔba 'kukolu 'yɪ, 'in ɔ yia
-Lagɔ bhuhɔe. ɔ 'bhɪtɪa 'kwiee gbɛgbɛɪn, 'in ɔ nɛɛ:
«Tabitaa, a -sɔ 'wɔ!» Tabitaa -bloa 'yɪ, ɔ 'yia Pɪɪɪ -yɔ,
'in ɔ yia 'wɔsɔ, ɔ yia ladi. ⁴¹ Pɪɪɪ kpaliɪ ɔ sɔ -yɔ, 'in ɔ
yia ɔ 'wɔbhɪ. ɔ laa -Lagɔnyuma -yɔ -dugbanɲwɪ, 'in
ɔ yia ɔ wa 'kɪslɔlu, -zugba ɔ -ga 'yɪyɔ. ⁴² -Zopeegbe
'wɔ -nyuma weee yia we 'nɔ. -Bha nyuma duun zɔa
Nyumaa -Kanyɔ dɪ -gɔ. ⁴³ Pɪɪɪ ka 'yɪ sanɪmɛ li -mɔ
-Zopee, -zelibhanyɔ yabhlo wa laa 'Simɔɔɔ -gbɛ.

10

Kɔɔnɛu 'yɪkakiɛ Sezalegbe 'wɔ

* 9:36 -Dokasi.

1-Mə Sezalee, nukpasu yabhlo mɪ-mə, 'mə wa laa Kəlɔnɛɪ. Wlɔmɔv 'slɔjaa 'wlu ta lɔ -slɔja glɔ gbu -zakpa -bhlo wa laa Italii -nyɪma, wa 'yugalɪnyɔ ɔ -mɪa. 2 Nukpasu -mənɪ, -Lagɔ ɔ zɔa -bha. 'In ɔ -yɔ ɔ -budunwɛɛ -nyɪma sɔ sɔa -Lagɔ. Zuifɔv bobabhanya duun ɔ saa 'wɔ. 'In ɔ bhuhhoea -Lagɔ 'kɔmɔv. 3 'Yli yabhlo nya, jibheza, lɛlu tanɔ nya, -Lagɔɔ 'anzi yabhlo yia ɔ 'klɔtlalɪ ɔ 'yli 'wɔ. Kəlɔnɛɪ yia we -yɔyɪ vaa. 'In -mɔv yia ɔ -gbɛ pla. 'In we nɛɛ ɔ -ylae: «Kəlɔnɛɪ!»

4 ɔ ylaa -Lagɔɔ 'anzi tenyii, 'in -nyanɪgbɔ yia ɔ -kpalɪ. ɔ nɛɛ we -ylae: «Na -Kanyɔ, lɛɛ -lu we -ma?»

-Lagɔɔ 'anzi yia we 'bɪgɔpalɪ ɔ -ylae: «-Na -Lagɔɔ bhuhhoe wɛɪ -yɔ zɔzɔnɔnya -in nɔa bobabhanya -yla lɛ, -Lagɔ ka we gbu -yɔŋwnu. ɔ 'nɪ -mɪ 'wɔdlɔ. 5 -In tie dɛslɛɛn nyɪma -Zopee, nyɪmɛ yabhlo mɪ -bha, 'mə wa laa Simɔ Piɛɪ. Wa -yɔ ɔ 'ka yi. 6 -Zelibhanyɔ wa laa 'Simɔɔ, ɔ ka -budu mɪa gumunyuɔ -gɔgɔ -gɔ nɪ, ɔ -gbɛ Piɛɪ mɪa.» 7 Da -Lagɔɔ 'anzi -we -laa ɔ wɛɪ mɪa, tɔvɪn, 'in Kəlɔnɛɪ yia ɔ zɔlubhonɔnya 'sɔ -yɔ ɔ 'slɔjayu yabhlo mɪa ɔ lubho nɔda la. Nu, ɔɔ 'slɔjayu mɪa, -Lagɔ -mɔɔ zɔ 'yaa -bha. 8 Gbu -we 'plɪa, ɔ gbaa we 'bɪgɔ wa -yla weee 'bhie, ɔ yia wa tie -Zopee.

Pielu 'ylikakɪe -Zopeegbe nukplɛ

9 We zɪ zɪa, da wa mɪa -slɔ 'yloogblɔ, 'in wa mɪ -Zopee -yɔ cɪpada, -bha Piɛɪ -gblaa -budu 'wlu* . Midiii gbɛgbɛɪn, ɔ -gblaa -mɔ, 'in ɔ 'ka -Lagɔ bhuhhoe. 10 -Slɛɛn, ŋwɔ 'bhaa ɔ, ɔ 'yɪbha ɔ 'ka li. Da wa mɪa ɔ -yla lililu pida, -bha -lu yabhlo -Lagɔ 'paa yoo yia ɔ 'yli -gɔ. 11 ɔ 'yɪa yalɪ -yɔ ŋwɛ -kalɪda, -bha -lu yabhlo 'bhɔa -mɔ. Wee -lu mɪa, we 'wlu sa

* 10:9 Wee -buduu -ba -bɛdlɛɛ.

'naa 'kadu, mu 'bhua yali, nee -lu wa kpa la gwigwi -mnuva 'yli, 'in we yia kwli. ¹² 'In nima weee -we kaa 'lali -mnuva klaa, lagbizeli -nima klaa, we -yo zia weee mi we 'wu. ¹³ Weli yabhlo nee o -ylaε: «Pieli, -in -so 'wu, -in 'bha, 'in -in 'ka li!»

¹⁴ Nu, Pieli 'palia we 'bigu: «'Ao! -Innya! Na -Kanyo, -we ka gbu -wa, in 'nia -slo puinkanime -yo -na -gba li.»

¹⁵ Wee weli -bhlokpade -zakpa 'sonu yia gba, we nee: «-We -Lago tia 'wu 'wlalaa ni, -mi 'na 'yili we puinkalu 'bhisa -ni.» ¹⁶ We 'plili 'wu la -zakpa ta, 'in wee -lu yia yali lomu.

¹⁷ Nu, -we o 'yia de o 'yli 'wu, we 'ji Pieli 'yibhaa o 'de la, 'lee sa -muv 'ji 'ka -mia? Wee bhla ni nya, nyima -wa Kolonei tiea, wa yia 'Simoo -budu -yalayibha. Nu, -sleen wa mi o -buduu klolo nwee. ¹⁸ Wa laa, 'in wa yia layibha: «'Lee -budu ni nwee Simo Pieli mia yi?»

¹⁹ Pieli mi -slo -we o 'yia o 'yli 'wu, we 'ji -gu 'wlukuvu lapopalida, -bha -Lago Zuzu gbaa o -ylaε: «-In -tali, nyima ta mi -na da -talida. ²⁰ -In -so 'wu, -in 'sibhli la. 'In -in 'na kpekeli -ni, -in -yo wa 'so mu, -ami tiea wa.»

²¹ Pieli 'sibhli la, 'in o nee waa nyima -ylaε: «Nyime yabhlo da a mia -talida yi? -Ami -wa. -A 'nu -mo? Lee gbu 'wu a yi -nya?»

²² Wa nee o -ylaε: «Kolonei -o -wa Wlomu 'slujaa glu gbuu 'yugalinyo ni, mo tiea -an. Nyime tiklu -wa, 'in o zua -Lago 'nuwe. Zuifuvu duvu -gu -nyima weee saa o zuzovuvu 'di. 'Yi yabhlo nya, -Lago 'anzi yabhlo yia o 'tuba yi. Nu, o tie -mi nyima 'wu. Wa la -mi, -in yi o -gbe, 'in weliya -in 'kaa gba, o 'ka

we yukwli pulu.» ²³ Tɔvɔn, Pieli yia wa 'wɔbhu ɔ 'lakpanya nya, 'in wa yia ɔ -gbɛ -gu.

Zli zlia, 'in Pieli yia 'wɔsɔ. 'In ɔ -yɔ wa 'sɔ yia mɔi. -Lagɔbhelia -tɔlva -wa mia -Zopee, -maa yia wa yoo kwa. ²⁴ We zlu 'sɔnɔ zlia ni, 'in wa yia Sezalee nyini. Kɔlɔnɛi ka ɔ -buduŋwɛɛ -nyɔma -yɔ ɔ jijli -talea la. Wa ka 'wlugbeli ɔ -budu zɔ, -zugba wa wɔ Pieli. ²⁵ Da Pieli nɔnia Kɔlɔnɛi -buduŋwɛɛ, ɔ 'ka plaa yi, -bha Kɔlɔnɛi yia ɔ yoo -saa. 'In ɔ yia 'wɔkwli tenyii, ɔ 'ka Pieli fusa, -mɔɔ 'nɔŋwɛzɔzɔve nya. ²⁶ 'In Pieli yia ɔ 'wɔbhu. ɔ nɛɛ ɔ -ylaɛ: «-In -sɔ 'wɔ, nu, nyɔmɛ -amɔ -mɔ 'ya.» ²⁷ 'Bhie, ɔ yia gbada -tɔ Kɔlɔnɛi nya. 'In ɔ yia -budu zɔ pla. Pieli yia nyɔmaa -zlo -yɔyi 'wlugbelida. ²⁸ ɔ nɛɛ wa -ylaɛ: «A -yi we 'ji nu, we se 'ni Zuifu -yla -mɔ, ɔ -yɔ ɔ 'nɔia -Lagɔ -yi 'ka ladi. 'In ɔ 'ni we se -ka, ɔ 'ka -mɔɔ -budu zɔ pla. -Lagɔ ka 'mɔ we 'klɔslolu nu, in 'na ylaɔ nyɔmɛ yabhlogbɔɔ pɔunkanyɔ -yɔ titinanyɔ 'bhisa -ni. ²⁹ We 'dɛɛ 'gbɔ, da a laa 'mɔ, 'in in yia yi, 'in in 'nɔia -gla zɔ. -We ka 'gbɔ a yia 'mɔ la, in 'yibha in 'ka we 'nɔ.»

³⁰ Kɔlɔnɛi yia we 'bigɔpali: «We 'yɔi -mɔva ni, wee lɛli -bhlokpade nya, 'yɔgbagbɔ lɛli tanɔ nya, in mɔ -Lagɔ bhubhoeda na 'dɛɛ -gbɛ. -Bha -bhlokpade nyɔmɛ yabhlo kaa lilibana 'wɔ tlalia 'mɔ 'klɔ. ³¹ 'In ɔ nɛɛ 'mɔ -ylaɛ: «Kɔlɔnɛi, -Lagɔ ka -na -Lagɔ bhubhoe wɛli -yɔŋwɔnu. ɔ 'ni zɔzɔnɔ -we -in nɔa bobabhanya -yla lɛ 'wɔdlɔ. ³² -In tie nyɔma -Zopee, Simɔ Pieli -gbɛ wa -yɔ ɔ 'ka yi. -Zelibhanyɔ wa laa 'Simɔɔ, -ɔ ka -budu mia gumunyuu -gɔgɔ -gɔ ni, ɔ -gbɛ Pieli mia.» ³³ -Bha -bhlokpade in tiea nyɔma, wa mɔi -mɔ 'bɔ, 'in -in yia yiyigbɔ -yɔŋwɔnu. -A 'dɛ weee mɔ -slɛɛn -seli -Lagɔ 'yu, -a 'ka -we Nyɔmaa -Kanyɔ zɔa -mɔ ŋwɛɛ

yukwli pulo.»

Pielɩ gbaa Kɔlvnɛu-budunwɛɛ

³⁴Tɔvɩn, Pielɩ 'bhua wɛli 'wɔ, 'in ɔ nɛɛ: «-Slɛɛn, in ka we 'jiyibheli gbuzɔnɔ sa nu, -Lagɔ'ɔ gbizɩ nyɩma 'wɔ.
³⁵Nu, wɛli -gnɔ -bhlo -bhlo 'wɔ, nyɩmɛ -ɔ zɔa -Lagɔ 'nɔɩwɛ, 'in ɔ nɔa gbɩ tikli ɛ, mɔ nania -Lagɔ dɔdɔ.
³⁶-Lagɔ ka ɔ wɛli Izlaɛlnyɩma yoo 'pa. Nu, wɛli -zɔnɔ -wa. 'In -Zezu Klisu 'gbɩ, -a 'ka 'wɔtɔtɔe -dlɔɔ 'yɩ -Lagɔɔ -gbɛ. ɔ -Zezu -wa nyɩma weee -Kanyɔ.
³⁷Bhla -we nya 'Zan *-Batisɩ gbaa nyɩma -yla: <A yi, in 'ka ain batizee>, we bhla wee wɛli -mɩnɩ dia gwe Galilee. 'In, -mɔv 'bɩgbɩ, -we nɔa ɛ Zudee -dɔdɔ -gɩ da weee, amɩaa 'dɛ -yi we 'ji. ³⁸Sa -Lagɔ ɩwnaa Nazaletɩyɩ -Zezu Zuzu 'Pɔpaa 'tɩtɛ nya, a -yi we 'ji. Sa -Zezu 'plɩɩa dɔdɔ weee -gɩ gbuzɔnɔv ɛnɔv nya, 'in sa ɔ jipea nyɩma weee -wa *'Kuzu mɩa 'kɩyɩɛ 'wɔpaliɔa, a -yi 'ya -mɔv 'ji. -We ka gbɩ -wa, -Lagɔ -yɔ ɔ 'sɔ mɩ.

³⁹ «-We weee ɔ nɔa ɛ Zuifɔv dɔdɔ -gɩ -yɔ -Zeluzalɛmɔ, -amɩa mɩ we dayɩnya nya. Wa ka 'ya ɔ 'bha ɔ *su -gɩ lakɔbe nya. ⁴⁰'In 'yɩ 'sɔ we taa zɩ, -Lagɔ yia ɔ 'wɔbhɩ tɩtɩnya lɔ. 'In ɔ yia we ɛnɔ, ɔ 'ka -amɩa ɔ tietienya 'kɔtɩlɩ. ⁴¹We 'nɩ nyɩma weee 'yɩ ɔ, -amɩa -Lagɔ -saa -bha 'cɩn ɔ gbɩv dayɩnya nya, -amɩa -wa. Da -Lagɔ 'bhua ɔ 'wɔ tɩtɩnya lɔ, -amɩa -yɔ ɔ lia, 'in -a -yɔ ɔ yia 'ma. ⁴²-Zezu nɛɛ -ain -yla, -a gba -Lagɔgbɩ nyɩma -yla, 'in -a gba nu, 'mɔ -Lagɔ pali la, ɔ 'ka tɩtɩnya -yɔ 'yɩyɔganyaa -yɔgbɩ 'wɔbhɩ. ⁴³-Lagɔgbɩv -falɩpanya weee ka ɔ gbɩv dayɩgbɩ gba. Wa nɛɛ: <Nyɩmɛ -ɔ -ka -Zezu dɩ -gɩ zɔ, 'in -Lagɔ tia -mɔɔ -yɔgbɩ 'wɔ, -Zezuu 'ɩnu 'tɩtɛ 'gbɩ.> »

Nyima -wa 'nia Zuifv, Zuzu 'Pupa ka wa -gv la-sibhli

⁴⁴ Bhla -we nya Pieli mia gbada, -wa mia o weli yukwli puloda, 'in Zuzu 'Pupa yia wa -gv lasibhli.

⁴⁵ Zuifv -Lagonyima -wa -yo Pieli 'so noa, -maa 'yia we -yo nu, -Lago ka -wa 'nia Zuifv Zuzu 'Pupa -gv lamneni, 'in ηwegaga yia wa subha. ⁴⁶ 'In -Lagonyima yia waa nyima ηwee weli -putunya 'no, -zugba wa mnini -Lagoo 'ηni 'kadu.

⁴⁷ 'In Pieli nee: «Nyima Zuzu 'Pupa 'sibhli -gv la -ain 'bhisa, -a mneni -a 'ka gba wa 'na batizeli wa 'nyu nya -nu?» ⁴⁸ 'In Pieli nee, wa batizee wa -Zezu Klisu 'ηni nya. 'In wa 'de weee nee Pieli -yla, o -yo wa 'so -tu 'yli sanime nya.

11

**Polv saa 'bigv di -Zeluzalemv leglizı -yla*

¹ -Zezuu tietienya -yo -Lagobhelia -wa mia Zudee -dudu -gv ka 'nu nu, nyima -wa 'nia Zuifv, wa ka -Lagobv -yohnu. ² Da Pieli yia lv -Zeluzalemv, -Lagonyima -wa mia Zuifv nya, 'in -maa yia o tu dli.

³ Wa nee: «-In ka nyima 'nia kni 'wv mu -gbe pla* , 'in -in -yo wa 'so yia li!»

⁴ -Bha Pieli gbaa wa -yla, -we 'pha -bhlo -bhlo, we bhili we gwedıda, o nee wa -yla: ⁵ «'Yli yabhlo nya, in mi -Zopeegbe 'wv, da in mia -Lago bhubhoeda, 'in -lu yabhlo -Lago 'paa yoo yia na 'yli -gv yi. Wee 'yli 'wv, in 'yia -lu yabhlo -yo, -zugba we sibhli la na gbegein. Wee -lu 'wlv sa 'naa 'kadu. We mi lakpada we gwıgwı -mnoa 'yli, -zugba we bhv yalı, 'in we yia 'mi kwesi nyini. ⁶ In ylaa we nukple tenyii,

* **11:3** Glekıweli nee «knplanya».

'in in yia numa kaa 'lali -mnuva klaa, -fliinama klaa, lagbizeli -nima klaa, 'zianya klaa -yoyi. ⁷ Toun, 'in in yia weli yabhlo 'nu, we nee 'mi -yla: <Piel, -in -so 'wu, -in 'bha, 'in -in 'ka li!>

⁸ «'In in nee: <Ao, na -Kanyo, -innya! In -ka bhaa 'wub, pɔnkalu -yo -na -gba 'ni -slo na nwee pla.>

⁹ «'In we 'sonu nya, wee weli yia yali 'bhu, 'in we nee 'mi -yla: <-We -Lago tia 'wu 'wlalaa ni, -mi 'na 'yili we pɔnkalu 'bhisa -ni.> ¹⁰ We nu 'sa -zakpa ta. 'Bhie, we 'de weee yia yali lɔmni.

¹¹ «We bhla toun, nyima ta -wa 'bhua Sezalee, -wa wa tiea 'mi 'wu, -budu -we nwee in mia, 'in wa yia -bha nyini. ¹² -Lago Zuzu nee 'mi -ylae: <-In 'na gbizili nyima 'wu -ni, -in -yo wa 'so mni.> -Amiaa -Lagobhelia gbelibhlo -wa -yo 'mi 'so yia da -seli ni, ma kwaa 'mi yoo Sezalee. 'In -a 'de weee yia Kolonei -budu zo pla. ¹³ -We yia Kolonei ni, o yia we gba -ain -yla. Sa o 'yia o -budu zo -Lago 'anzi 'yigbeda, 'in -mɔɔ yia o -yla gba: <-In tie nyima -Zopee, nyime wa laa Simo Piel, wa -yo o 'so 'ka yi. ¹⁴ Sa -in 'kaa nu, 'in -in -yo -na -budunwee -nyima 'kaa gbɔ 'wubhu, o 'ka -mi -yla we gba.>

¹⁵ «Da in bhlia wa -yla gbɔ -gbagbie, 'in Zuzu 'Pupa yia wa -gu lasibhli. Sa we 'sibhlia -amia -gu la we gwedida, 'sa. ¹⁶ Toun, Nyimaa -Kanyo weli o gbaa zime, 'in we yia 'mi dli lasibhli: <*Zaan ka batizee 'nyu nya, ni, -Lago 'ka ain batizee Zuzu 'Pupa nya.> ¹⁷ Zli -a nwnua Nyimaa -Kanyo -Zezu Klisu gbɔ -yo, 'in -Lago yia o Zuzu 'Pupa -ain 'nye. 'Sa -Lago 'nye 'yaa wamia o Zuzu 'Pupa. Nyoo -ami mia, 'in in 'ka gba -we -Lago 'kaa lenu, o 'na nonu we le -nia?»

18 -Lagonyima 'nua welunya -muni, 'in we yia wa dli zobelí -dlóó. Wa -mnunia -Lagoo 'ñni, 'in wa nee: «Gbuzonu -wa, nyima -wa 'nia Zuifu, -Lago ka se wa 'nye, wa 'ka wa dli 'bhiti, 'in wa 'ka 'yliyogagie -zonu 'yi.»

Antiösv -Lagonyima

19 Etienu títie 'bigu, 'in wa yia -Lagonyima 'klyie 'wopalie bhli. 'In -maa yia lamneni da weee. Tóba mni Fenisi, Siplu -yo Antiösv. 'In wa -ka -Lagögbu gbaa mni, Zuifuv 'dekpva -yla wa gbaa we. 20 -Muv bhla, Siplu -yo Silenu -Lagonyima tóba ka Antiösv yi, -zugba wa gba Nyimaa -Kanyo -Zezuu gbuzonu gbv, nyima -wa 'nia Zuifu -yla. 21 -Lagoo 'tite -yo wa 'so mu 'gbv, nyima duun yia wa weli -gv lanwnunu. 'In wa yia wa 'de -Lago yoo 'nye.

22 -Zeluzalemuv *leglizí 'nua gbonya -muni, toun, wa yia Banabasí tie Antiösv. 23 Da o nynia -mo, sa -Lago nua -Lagonyima 'naní 'wv, o 'yia we -yo, o yia we 'móna li. 'In o yia wa 'de weee 'kwayli 'pa, nu, wa -tu -Lago 'wv dli weee nya tiklu. 24 Banabasí mu nyime -zonu nya, Zuzu 'Pupa ka o ye, 'in o kaa dli. 'In we 'gbv nyimaa -zlo yi 'yaa -maa 'de -Lago yoo 'nye.

25 -Muv 'bigu, Banabasí yia Sölvu datalia mni Talisí. 26 Da o 'yia o, 'in o -yo o 'so yia Antiösv yi. Wa 'de 'so li -bha -zv -bhlo waa -Lagonyimaa -gbé, -zugba wa slolu nyimaa -zlo dli -zv gbv. Nu, Antiösvgbe 'wv wa laa -Zezuu 'binonya Kletien tiatia.

27 We bhla, -Lagögbuv -falipanya tóba 'bhua -Zeluzalemv, 'in wa yia Antiösv yi. 28 Wa 'yabhlo wa laa Agabusí -soa 'wv -Lagoo Zuzu nya, o nee, ñwó 'kadv yia dayli yia dudu weee -gv. 'In wee ñwó yia yi

bhla -we nya Klodu mia nyumaa 'wlulapilinyo 'kadu nya. ²⁹ 'In, -Zezuu 'binonya yia gbv pupali nu, -o -ka -mi -we o -ka 'yi, o wla we, wa 'ka we yoo 'pa, -Lagonyima mia Zudeee dudv -gv wa 'wosalu nya. ³⁰ 'Sa waa -Zezuu 'binonya nva we. -We wa 'yia, 'in wa yia we Banabası -yo Sölv yoo 'nyε, 'in -maa yia we leglizı nyıma kpası kwa Zudee.

12

*Wa 'bhaa *'Zake, 'in wa yia Pieli -kaslv 'wopa*

¹ We bhla, nyumaa 'wlulapilinyo Ewlov bhla leglizı nyıma tölva 'klyıe 'wopalıe. ² 'In o yia Zaaan bheli *'Zake 'bha tvgvble nya. ³ 'In da o 'yia we -yo nu, we nanı Zuıfv dudv, 'in o yi 'yaa Pieli kpa, *'Floo -we 'ııa gvö -yo -kaa 'fetu bhla. ⁴ Ewlov kpaa Pieli, 'in o yia o -kaslv 'wopa. 'In o nεε 'slıja -mııvaa -zakpa -mııva -yla, -maa -kv o ηwe. O 'yıbha o 'ka o -yögbv 'wöbhu nyıma 'yu, *'Wözitıylı 'fetu bııa zı. ⁵ 'Slıja mı Pieli ηwekvda -kaslvbııdu zö, 'in leglizı yia -Lagö bhııbııoeda -tı tıklı o 'gbv.

-Lagö 'anzı -saa Pieli -kaslvbııdu zö

⁶ Ylı -we nya Ewlov 'kaa Pieli -yögbv 'wöbhu, we sabö, -zugba Pieli mı 'yła 'wv 'slıja 'sö nyıdı. O mı nεtellııke 'sö 'wv gbııanda, -zugba -kaslvbııdu ηwekvnya 'ylıgbe -kaslvbııdu ηweε. ⁷ -Bha -bhlokpade Jıııtapeε 'anzı 'tlalıa -bha -kaslvbııdu zö, 'in zı yia -mö slo. O zıa Pieli beta yabhlo kwε, o ganöa o, 'in o nεε o -ylae: «-In -sö 'wv slı!» Töıı, nεtellııkpenya yia Pieli sö 'wöbhu, 'in we yia laslo.

⁸ 'In -Lagö 'anzı nεε o -ylae: «-In jı -na -jııaa, -ın -pla -na -sakwla 'bhv 'wv, -ın -gba we 'llııke!» Pieli yia

we 'nuḡwe zṵ. 'In -Lagṵṵ 'anzi yia we -gudɪ ɔ -ylae: «-In -pla -na -bana 'wṵ, 'in -in yi 'mɪ 'bɪ.»

⁹ Pieli mɪ -Lagṵṵ 'anzi 'bɪ, 'in ɔ yia -kaslobudu zṵ 'tla. -We -Lagṵṵ 'anzi mia lenṵda, ɔmṵ dlu we 'nɪ gbuzṵnu, 'ytaa -ylada ɔ mia. ¹⁰ Wa zia -kaslobuduu ḡwekonyaa tianṵ -yṵ 'sṵnu -gṵ, 'in nεε -klolo -we -galia 'gbe, 'in wa yia we -yṵ nyni. Wee klolo -kalia we 'dε nya wa 'yu, 'in wa yia 'tla. Wa kwaa yoo yabhlo -se, tṵn, 'in -Lagṵṵ 'anzi yia Pieli kwesi 'bhṵ.

¹¹ Tṵn, -we 'plia Pieli yibhelia we 'ji, 'in ɔ nεε ɔ dli zṵe: «-Sleen na yi we -yṵ nu, gbuzṵnu -wa: Jejitape ka ɔ 'anzi tie, 'in ɔ yia 'mɪ Ewlodṵṵ 'tite kwεε -sa. Gbonyuu Zuifu pṵpalia na 'gbṵ, 'in ɔ yi 'yaa 'mɪ -mṵṵ zṵ -sa.»

¹² Da Pieli 'nṵa wee gbṵ 'wula, 'in ɔ yia Zaan wa laa Maliku 'nyaa Maliii -buduḡwεε mni. Da -Lagṵnyima duun gbelia 'wlu, -zugba wa bhuhoe -Lagṵ ɔ 'gbṵ. ¹³ Pieli bhlia -buduu klolo, lubhṵḡwṵnṵ wa laa Wlodṵ, 'in -mṵṵ yia -bha -talia yi. ¹⁴ ɔ yibhelia Pieli weli, ɔ mɪ 'mṵna lidaa 'gbṵ, ɔ 'nɪ -budu -kali. 'In ɔ -yṵ gwagwɪe yia gbaa mni nyima tṵba -ylae: «Pieli mɪ -buduḡwεε!» ¹⁵ Wa nεε ɔ -ylae: «-Sabhe bhaa ain yi?» 'In ɔ nεε wa -yla: «Gbuṵnu -wa!» Tṵn, 'in wa nεε: «-Zugba ɔ zuzu -wa!»

¹⁶ -Mṵṵ bhlia, -zugba Pieli bhlia klolo -bhloo 'dε. Da wa -kalia -bha, wa 'yia ɔ -yṵ, 'in ḡwεgaga yia wa sobha. ¹⁷ 'In Pieli yia wa -yla sṵ 'pa, a 'mu ḡwe. 'In sa Jejitape wlelia ɔ -kaslobudu zṵ, 'in ɔ yia we 'bigṵ gba wa -yla. 'In ɔ nεε 'ya wa -ylae: «A gba we 'Zake -yṵ -Lagṵbhelia tṵba -yla.» 'Bhie, ɔ 'tlaa, 'in ɔ yia da -putu mni.

¹⁸ Da zli zlia, 'in 'slṵja yia gbugblolu, -zugba wa yibhalia yibhalia lae, lεε -lu yli Pielia. ¹⁹ Ewlodṵ nεε

wa -tali ɔ da. Wa -talia ɔ da, wa 'ni ɔ 'yi. 'In Ewloɔv yia waa -buduu ŋwekɔ -sɔja layibha, 'in ɔ nɛɛ wa 'bha wa.

-Muu 'bigɔ, ɔ 'bhɔa Zudee, 'in ɔ yia Sezalee laɔia mni bhla -sɛɛɛ -nɔ nya.

Ewloɔv ka th

²⁰ Tili -yɔ Sidɔɔn -nyumaa lililu mia, Ewloɔv dɔɔv -gɔ we bhua. -Muu bhla, Ewloɔv ka wa -yɔ 'cɛ 'pali. Wa bhla wɛli -bhlo, 'in wa yia ɔ komii ŋwekɔnyɔ Blasitusti ɔ 'wɔkulu. 'In wa nɛɛ Ewloɔv -ylaɛ: «'Wɔtɔtɔe -ɔlɔɔ -tɔ -aɔn nyidi.»

²¹ 'In Ewloɔv yia wa -yla 'yli zɔ. Wee 'yli nynia, ɔ yia ɔ 'ŋnɔmni -bana 'wɔpla, 'in ɔ yia ɔ gbɔwɔbhukpe 'wɔ laɔi. 'Bhie, ɔ yia wa -yla gbɔ lapali -zejila 'wɔ. ²² 'In nyima yia 'wɔkpi: «-Lagɔ yabhlo mia dɛ gbada, -mɔɔ 'ni nyime!» ²³ Wee bhla -bhloo 'dɛ nya, Jejitapeɛ 'anzi yia Ewloɔv bhiti, ɔ 'ni -Lagɔɔ 'ŋni -mnɔnu 'gbɔ. 'In -mna yia ɔ li, 'in ɔ yia th.

²⁴ We bhla, -zugba -Lagɔwɛli -yɔ -gɔwɔlaylimanie mni, 'in nyima nyɛ wa 'dɛ -Lagɔ yoo.

²⁵ Da Banabasɔ -yɔ Sɔlɔ bhia wa lubho, 'in wa yia -Zeluzalemɔ lɔbhiti. Wa yia 'Zan Maliki 'wɔbhhu, 'in wa -yɔ ɔ 'sɔ yia mni.

13

Zuzu 'Pɔpa tiea Banabasɔ -yɔ Sɔlɔ

¹ Antioɔsu leglizɔ 'wɔ, -Lagɔgbɔɔ -falɔpanya -yɔ nyumaa gbɔslolunya mia -bha. Wa ŋni ni: Banabasɔ, 'Simeɔɔ wa laa nyime -ylukpa, Sileniyu Lusiusɔ, nyumaa 'wlulapɔnyɔ Ewloɔv Antipasɔ jiji -tale Manaɛɛ -yɔ Sɔlɔ. ² 'Yli yabhloo zli, da wa mia -Lagɔ bhuhhoeda, -zugba wa pla 'sun, Zuzu 'Pɔpa

nεε wa -ylaε: «A -sa -bha Banabası -yɔ Sɔlv wa 'dε saa, lubho -we ka 'gbu in yia wa la, wa 'ka we nu.»
³ Wa yia 'sun -plada -yɔ -Lagɔ -bhuhhoeda -tu. -Muu 'bigu, 'in wa yia Banabası -yɔ Sɔlv sɔ 'wluo lapali, 'bhie, wa yia wa 'yitide, 'in wa yia mnı.

⁴ Zuzu 'Pupa tiea Banabası -yɔ Sɔlv, 'in wa yia Selusii mnı, -bha wa 'bhua 'glu 'wu. 'In 'nyunyıdıdɔdɔ wa laa Siplu, wa yia -mɔ mnı. ⁵ Da wa nynia Salaminı, 'in wa yia -Lagɔgbuu gbagbie bhli Zuifuu -Lagɔbudunya zɔ. 'Zan Malıkı -yɔ wa 'sɔ mı, -zugba ɔ sa wa 'wu.

⁶ Wa -dia 'nyunyıdıdɔdɔ 'wu, 'in wa yia Pafɔsugbe nukple nyini. -Mɔ wa -yɔ -dlabhia -lenonyɔ yabhlo wa laa Baalı -Zezu gbelia. Zuifu, -ɔ laa ɔ 'dε -Lagɔgbuu -falıpanyɔ, mɔ -wa. ⁷ 'Nyunyıdıdɔdɔdɔ 'wlulapılınıyɔ Selijiusu Pɔlusuu -gbε ɔ -dila la, 'ylimnanyɔ mɔ. Ɔɔ dɔdɔdɔ 'wlulapılınıyɔ laa Banabası -yɔ Sɔlv, ɔ 'yibha ɔ 'ka -Lagɔweli 'nɔs 'gbu. ⁸ Nu, -dlabhia -lenonyɔ wa laa glekıweli 'wu Eliması, -mɔɔ 'nı 'yibha, 'nyunyıdıdɔdɔdɔ 'wlulapılınıyɔ ɲwnu -Lagɔgbu -yɔ, we 'gbu ɔ yia Banabası -yɔ Sɔlv tu dilı. ⁹ Zuzu 'Pupa yea Sɔlv wa la 'yaa *Pɔlv, ɔ ylaa ɔɔ Eliması 'yliya 'wu tenyii, 'in ɔ nεε ɔ -ylaε: ¹⁰ «-Dawli bhabha -yɔ 'nyii -kanyɔ, 'Kuzuu 'yu, -ɔ -wa gbuzɔnu weee tonyıme! -In 'nıa -Lagɔɔ lenugbuu da 'wɔlasalie 'yligbelia yii? ¹¹ -Slεen -ın pu yukwli: Jejitape yia -mı bhitıa, -ın 'ka 'lɔ. 'In -ın 'na 'ka 'yıl -yɔyı bhla yabhlo nya.»

-Bha -bhlokpade, Eliması 'lɔa, 'in ɔ yia nikpise 'wu -tu, -zugba ɔ bhuhhuli sɔ la, nyıme -ɔ 'kaa ɔ sɔ lakpaa datahe nya. ¹² Da 'nyunyıdıdɔdɔdɔ 'wlulapılınıyɔ 'yia -we 'pha -yɔ, 'in ɔ yia -Lagɔ -plagbu -

yɔŋwnu. 'In -Lagɔgbu wa mia -sloluda, we yia ɔ dli kwezi bhabha.

Pɔlv-yɔ Banabası 'sɔ mnıa Antiɔsv Pisidii-dɔdv-gv

¹³ Pafɔsvgbɛ 'wɔ, Pɔlv -yɔ ɔ nɔnɔnya -bhoa 'glɔ 'wɔ, 'in wa yia Pɛlizıgbɛ nɔkplɛ mnı, Panfilii -dɔdv -gv. -Bha 'Zan Malıki 'bhva wa 'bı, 'in ɔ yia -Zeluzalɛmɔ lɔmnı. ¹⁴ -Mɔv 'bıgv, wa 'bhva Pɛlizı, 'in wa yia Antiɔsv mnı Pisidii -dɔdv -gv, bhv -gv. Zuıfɔv *Nyapɛylı nya, 'in wa yia -Lagɔbudu zɔ pla, 'in wa yia ladi. ¹⁵ Da wa bhıa tite -yɔ -Lagɔgbɔv -falpanyaa 'sebhe zelızelıe, 'bhie, -Lagɔbuduu -cian nɛɛ Pɔlv -yɔ Banabası -yla: «Bheliaın, we -ka gbv a 'ka gba, 'in a 'ka nyımaa dli latemanı, a mneni a 'ka we gba!»

¹⁶ Pɔlv -sɔa 'wɔ, ɔ 'paa sɔ, 'in ɔ nɛɛ: «Izlaɛlu nyıma, amıa bɔbɔa -Lagɔ, a pɔlv 'mı yukwli! ¹⁷ Izlaɛlınıyımaa -Lagɔ -sa -bha -amıaa dɔkpası, 'in ɔ yia wa zumanı da laga 'wɔ Ezipɔtv -dɔdv -gv. 'Bhie, ɔ yia wa Ezipɔtv -sa ɔ 'tite nya. ¹⁸ 'In ɔ yia wa zv dɔdv bɛblɛɛ -gv, we mneni we 'ka -zvɔv glv 'sɔ ŋwɛɛ nyıni. ¹⁹ 'In ɔ yia zva gbesɔ lasa Kanaa -dɔdv -gv. 'In ɔ yia -maa dɔdv ɔ nyıma 'wɔladlılı, 'in we yia -maanv -zɛ. ²⁰ -Mɔv li -zvɔv 'wlu sɔ -zvɔv glv 'sɔ 'ya kugbua (450).

«'Bhie, ɔ yia -amıaa dɔkpası gbɔwɔbhunya 'nyɛda -tv tıklı, 'in we yia -Lagɔgbɔv -falpanyɔ Samuɛlu bhla ylı.

²¹ «-Mɔv 'bıgv, -amıaa dɔkpası yia -Lagɔ wa 'wlu-lapılınıyɔ -zlalı. 'In -Lagɔ yia wa Kisı 'yu Saulv 'nyɛ, Bɛzamɛɛɛ zɔaylınyıme nya. -Mɔɔ pılı wa 'wlu la -zvɔv glv 'sɔ. ²² -Mɔv 'bıgv, -Lagɔ -saa Sɔlv kwnɛɛ, 'in ɔ yia -Davidı ɔ 'bıgvpalı. 'In -Lagɔ nɛɛ -Davidı daaɛ: «In ka

-Zeseee 'yu -Davidi 'yi na dlu da -nyume nya. -We weee in 'yibhaa, le o yia we nua.>

²³ «-Davidi zwaylinyime yabhlo -wa -Zezu, 'mo -Lago -saa -bha *Izlaeli Gbɔwɔsanyo nya. Sa o gbaa zlime we 'sa. ²⁴ -Zezuu yiyie 'yu, Zaan yia Izlaelinyima weee la. O nee wa -yla: <A 'bhiti amiaa dlu, 'in wa 'ka ain batizee.> ²⁵ Da Zaan mia o lubhoo 'wlu 'bhada, 'in o nee: <Amia dlu, nyoo in -mia? -Lago -Bhasanyo, o a mia woda we 'ni -ami. A -tali, yia o yia 'mi lɔɔ, 'in, in 'ni we 'klɔ -ka in 'ka o -sakwlaa 'llukpe -blo.>

²⁶ «Na bhelia, amia Ablaamɔ zwaylinyima, 'in amia mia -seli -Lago bubɔee 'gbɔ, -a 'de weee -yla -Lago 'paa nyimaa gbɔwɔsaweli -mini yoo. ²⁷ Ni, -Zeluzalemɔ -nyima -yo wa 'yugalnya 'ni -Zezu yibheli *nyimaa Gbɔwɔsanyo nya. 'In -Lago gbɔɔ -falpanyaa weli -we wa zelia Zuifɔɔ Nyapeyli weee nya, wa 'ni -mɔɔ 'wolanɔ. 'In wa yia we lenɔe gbali -Zezuu 'bhabhie nya. ²⁸ 'In weli -we -gɔ wa 'kaa o 'bha wa 'ni we 'yi. 'In wa nee Pilati -yla, -moo 'bha o. ²⁹ -We -Lago sɛbhɛ gbaa -Zezuu daa, wa bhia we lenɔe, wa -saa o *su -gɔ, 'in wa yia o gbawla 'wɔladi. ³⁰ 'In -Lago yia o 'wɔbhu titinya glaa. ³¹ 'In nyima -wa -yo -Zezu 'so 'bhua Galilee -dɔdɔ -gɔ, 'in wa yia -Zeluzalemɔ mni, o ka o 'de -maa 'klɔslolu 'yi duun nya. -Maa mia -sleen o gbodayinya, -zugba wa -yo o gbɔ -gbagbie mni Izlaelinyima -yla.

³² «'In gbuzonɔ -we -Lago gbaa zlime -amiaa dukpasɔ -yla, 'mɔ -a yia ain -yla gbaa. ³³ -Amia, wa 'yuoyua -yla -Lago nua -sleen we le, -Zezuu 'wɔbhubhue nya titinya glaa. We mi celida Luusebhɛ lɔɔɔ 'sonɔ 'wɔe: <-Mi -wa na yu,

'in we 'bhv -zεεn 'wv,
-amı -wa -na dide.›

34 -Lagɔ ka zlume we gba. Nu, -Zezu ɔ yia 'wobhua tɪtlɪnya glaa, 'in ɔ 'na 'ka 'maslεεn tɪ. 'In ɔ nεε wee gbv -mɪnɪ daε:

‹-Mɔwlvlu -zɔnɔnya in gbaa in 'ka -Davidɪ 'nyε,
'mɔ na yia ain 'nyεa.›

35 We 'gbv, we mɪ 'ya cɛɪɪda Lvυεbhεε da yabhloe:

‹-In 'na 'ka -na -mɔwlvnyɔ 'yitide
ɔ 'ka 'bhvka 'wv zεnɪ.›

36 Da nyımaa 'wlulapɪnyɔ -Davidɪ -gaa 'yliyɔ, sa -Lagɔ 'yibhaa, 'in ɔ yi 'saa ɔ lubho nυ. ɔ tɪa, wa 'bhlua ɔ, ɔ dɔkpasɪ kwesi, 'in ɔ yia zεn.

37 «-Zezu 'nɪ glu zεnɪ, -Lagɔ ka ɔ 'wobhu tɪtlɪnya glaa. 38 Amıa, bhelia, -a nεε ain -ylaε: -Zezuu 'gbv -Lagɔ tɪa nyımaa -yɔgbv 'wv. 39 Nu, nyɔɔo nyɔɔo -ka -Zezuu gbv -yɔŋwɪnɪ, ɔ 'gbv -na gbɔnyuuu 'gba bhva -mɪ 'wlu. Moizɪ tite 'nɪ mneni we 'ka we ain 'wlu -sa. 40 A zɔ amıaa 'dε 'yliyɔ, gbv -we -Lagɔgbv -falɪpanya gbaa, we yi ain yɪ. 41 -Lagɔ nεε:

‹A -talɪ gbv 'ylilatlilinya,
ŋwegaga sɔbha ain,
'in a 'bhv la.

Nu, gwεdigbv na yia lεnva amıaa bhla.

Wa -ka we 'dɪ ain -salɪ,
a 'na 'ka we la gbvzɔnɪ.› »

42 Da Pɔlv -yɔ Banabasɪ mıa -Lagɔbudu zɔ 'tlada, 'in wa nεε wa -ylaε: «Amıa -a bhubhoe, Zuifv Nyapɛylɪ -putu -ka nyɪnɪ, a yi a 'ka wee gbv -bhloo 'dε gba -ain -yla!» 43 Wa bhıa 'wlugbelie, Zuifv -zlo -yɔ nyıma -putu -wa bɔbɔa Zuifv -Lagɔ, 'in wa yia Pɔlv -yɔ Banabasɪ yoo kwa. Pɔlv -yɔ Banabasɪ mɪ wa

-yla gbv -gbada, -zugba wa tɛmanɪ wa dli la nu, wa 'na 'tideli -Lagɔɔ 'nanɪ 'yi -ni.

Pɔlv -yɔ Banabasɪ gbaa gbv nyima -wa 'nia Zuifv -yla

⁴⁴ Zuifv Nyapɛylɪ -putu nynia, -wa yia -Lagɔwɛli yukwli pɔlv, we -tv 'wɔ -sɛ, wa 'ka wee 'gbee nɔkpla -nyima nɔwɛɛ nyini. ⁴⁵ Zuifv 'yia nyimaa -zlo -manɪ -yɔ, 'in zenyidli yia wa 'wɔbho. 'In -we Pɔlv mia gbada, wa bhitiya we saputu sa, -zugba wa vɛli ɔ.

⁴⁶ Pɔlv -yɔ Banabasɪ nɛɛ wa -yla dli 'titɛ nyac: «We mɪ nu, amia Zuifv -yla wa 'ka yaa -Lagɔgbv gba tia. 'In a mɪ we kwnɛɛ -sada, 'in a nɛɛ amiaa 'dɛ nya nu, 'yliyɔgagie -we 'nia bhloluda -ka, a 'nɪ we 'yiyie 'klɔ -kaa 'gbv, nyima -wa 'nia Zuifv, wa gbɛgbɛin -a yia mɪa!

⁴⁷ «-We Jejitapɛ gbaa -ain -yla, mɔ nɪ:

⟨In ka -mɪ 'yligbeli,

dɔdɔgbv -nyima weee zli nya.

'In, -in 'ka nyima gbɔwɔsa wɛli gba dɔdɔv da weee.⟩

»

⁴⁸ Da nyima -wa 'nia Zuifv 'nɔa wɛlnya -mɪnɪ, 'in wa yia 'muna li, wa yia -Lagɔɔ 'ɲnɪ -mɪnɪ ɔ wɛli -zɔnɔv 'gbv. 'In -wa -Lagɔ -saa -bha 'cɪn, wa 'ka 'yliyɔgagie -we 'nia bhloluda -ka 'yɪ, 'maa yia -Lagɔ dli -gv zɔ.

⁴⁹ 'In Nyimaa -Kanyɔɔ wɛli yia wee dɔdɔ weee -gv lamneni. ⁵⁰ Zuifv 'paa 'ɲnumɪ -ɲwnɪ -wa zɔa -Lagɔ -bha -yɔ 'gbee nyima 'kadu dli yalɪ nu, wa palɪ Pɔlv -yɔ Banabasɪ 'khiyie 'wɔ. 'In wa yia -maa vu wa dɔdɔ -gv. ⁵¹ Da Pɔlv -yɔ Banabasɪ 'kaa wee 'gbe nɔkplɛ 'bhv, 'in -maa yia -maa bhv -yɔ *-bhuhui gbɔɔ wa

'gbu. 'Bhie, wa yia Ikoniumo mni. ⁵² 'In 'muna -yɔ Zuzu 'Pupa yia -Zezuu 'binanya ye -mɔ Antioosu -dɔdɔ -gu.

14

Pɔlv-yɔ Banabasɩ mɩ Ikoniumo

¹ Da Pɔlv -yɔ Banabasɩ nynia Ikoniumo, 'in wa yi 'yaa -mɛmɛ Zuifoo -Lagɔbudu zɔ pla. Wa gbaa -mɔ -Lagɔgbu sa kpɛɛn kpɛɛn, Zuifu duun -yɔ -wa 'nia Zuifu, -maa yia -Lagɔ pla. ² Zuifu -wa 'nia -Lagɔgbu -yɔŋwnu, -maa 'bhua nyima -tɔlva -wa 'nia Zuifoo dli 'wɔ, 'in wa 'ka -Lagɔbhelia -yla gbonyuu lenv. ³ 'In Pɔlv -yɔ Banabasɩ yia -moo bhla Ikoniumo -tu -daan, -zugba wa gba -Lagɔgbu, nyanɔ yabhlogbɔɔ 'ni wa 'wɔ -mɩ. 'In -Lagɔ yia wa se 'nyɛ, wa 'ka gwɛdigbonya -yɔ gbu 'kadɩ lenv. Wa gbaa ɔ 'nanu -gu gbu, 'in -Lagɔ yia we -slolu nu, wa weli mɩ gbuzɔnɔ nya.

⁴ 'In wee 'gbee nokpla -nyima yia 'wɔdɩ 'sɔ: tɔlva -zea Zuifoo -nɔ, 'in tɔlva yia -Zezuu tietienyaa -nɔ -ze. ⁵ Zuifu -yɔ -wa 'nia Zuifu, we -yɔ wa 'yugalɩnya pupalɩa gbu, wa 'ka Pɔlv -yɔ Banabasɩ 'kɩyɩe 'wɔpa, 'in wa 'ka wa gbɔku 'wɔbha. ⁶ Da waa nyima 'sɔ 'nua gbu -mɩnɩ, 'in wa yia -flii -bho. 'In wa yia Likaoni -dɔdɔ 'gbenya wa laa Lisɩli -yɔ Delɩbo mni, we -yɔ we kwesi -gbenya 'wɔ. ⁷ 'In wa yi 'yaa -mɛmɛ -Lagɔgbu gba.

Pɔlv-yɔ Banabasɩ mɩ Lisɩli

⁸ Nyime yabhlo mɩ Lisɩli, ladɩda ɔ tva 'kɔmoo, -we ka gbu -wa, ɔ bhv ka 'ku. 'In wee 'kukue wa gwalɩa ɔ, ɔ tianv 'ni -slɔ nɔ. ⁹ 'Yli yabhlo nya, -zugba ɔ polv

Pɔlv wɛli yukwli. 'In Pɔlv yia we -yɔyɪ nu, ɔ dli mɪ -Zezu -gɔv 'gbv, ɔ mneni ɔ 'ka 'pɔ. ¹⁰ Pɔlv nɛɛ ɔ -yla wɛli 'tite nyae: «-In sɔ 'wɔ, -in 'yligbe -na bhv -gɔ tiklu!» 'In ɔɔ nyɪmɛ yia 'wɔblu, ɔ yia nɔnɔvɛ bhli -bha -bhlokpade.

¹¹ Gbɔnya Pɔlv nɔa lɛ da, nyɪmaa -zlo 'yia we -yɔ, 'in wa yia 'wɔkpɪ Likaoni -nyɪmaa wɛli nya: «-Lagɔnya ka nyɪma -zɛ, we ka -amɪaa -gbɛ lasibhli!»
¹² Banabasɪ wa laa -Zeusv, 'in Pɔlv -wa gbɔgbanyɔɔ 'gbv, wa yia -mɔɔ la ɛlimɛsi. ¹³ -Lagɔ wa laa -Zeusv, we -budu 'yligbe wee 'gbee ŋwɛ -yɔ. 'In we bɔbɔnyɔ -yɔ bhligblɔnya yia yi, 'in ɔ yia we -kpeli suu -bɔ nya. ɔ -yɔ ɔ nyɪmaa -zlo 'yibha wa 'ka Banabasɪ -yɔ Pɔlv -zila -yɔ bɔbɔlv.

¹⁴ 'In da -Zezuu tietienya Banabasɪ -yɔ Pɔlv 'nɔa wee gbv -minɪ, 'in wa yia wa 'wɔ *-bananya yla. 'In wa -yɔ gwagwɛ yia nyɪmaa -zlo glaa mɪ 'wɔkpɪkpɛ nyae: ¹⁵ «'Oo! Bheliaɪn, lɛɛ -lu ka 'gbv a nɔ 'sa? Nu, nyɪma -amɪa -mɪa 'ya amɪa 'bhisa. -Lagɔgbv -a yia aɪn -yla gbaa. Nu, a 'bhv -sini -kpɔanya -minɪ 'bɪ, a 'bhiti 'yliyɔga -Lagɔɔ gbɛgbɛɪn! Mɔ nɔa yalɪ klaa, dɔdɔv klaa, gumunyu -yɔ we lɔ -lu weee lɛ. ¹⁶ Bha, bhlasabhla, -Lagɔ ka dɔdɔgbv -nyɪma weee 'yitide, 'in wa yia wa 'dɛɛ nɔv 'yoo bhli. ¹⁷ 'In -mɔv bhla, -Lagɔ yia ɔ 'dɛ -slolu aɪn -yla, ɔ zɔzɔnɔlɛnɔvɛ nya 'kɔmɔv: ɔ lɔalɪ yalɪnyu, 'in amɪaa kpaa -li zɔa. 'In ɔ nyɛa aɪn lililu duun, ɔ yelia 'mɔna aɪn dli zɔ.» ¹⁸ Banabasɪ -yɔ Pɔlv ka 'klɪ 'yi, 'in wa yia gbv weee 'bigv 'plɪlɪ waa nyɪma -zlo -yla, nu, wa 'na bɔbɔlv wamɪa -nɪ, 'bhie -maa yia we -yɔŋwnu lugada.

¹⁹ We bhla Zuifonya 'bhɔa Antiɔsv Pisidii -yɔ

Ikoniumo -dodo -gu, wa nynia Lisitli, 'in wa yia nyimaa -zlo lobbho. 'In wa yia -maa dli 'wobhu, 'in wa yia Pɔlv gboko 'wobha, wa 'ka o 'bhaa 'gbu. 'Bhie, wa yia o 'gbe -gnima kwa, wa mia dlu nu, o ka tli. ²⁰ 'In da -Lagonyima gbelia Pɔlv, o yia 'wuso, 'in o yia wee 'gbe nokple lɔmni. -Muu zli zlia, 'in o -yo Banabasɩ 'so yia Delibo mni.

Pɔlv -yo Banabasɩ 'bhitia lo Silii -dodo -gu

²¹ Pɔlv -yo Banabasɩ gbaa -Lagɔgbu Delibugbe nokple, 'in nyima duun yia -mo -Lagɔ pla. 'Bhie, wa yia lobbhiti Lisitli, Ikoniumo, we -yo Antioosu Pisidii -dodo -gu. ²² 'In wa temania -Lagonyimaa dli la, -zugba wa pa wa 'kwayli, nu, wa zo dli gege. 'In wa neɛ wa -yiae: «We mi nu, -a 'plili siasie duun lo 'bhie, -a 'ka *-Lagoo nyimaa 'wlulapilɛ zo pla.» ²³ 'In Pɔlv -yo Banabasɩ yia nyima kpasɩ lapali *leglizɩ -bhlo -bhlo zo. Wa plaa 'sun, wa bhuhoea -Lagɔ, 'bhie, wa yia waa -Lagonyima -wa zua -Lagɔ dli -gu, -Lagɔ kwɛɛ zo.

²⁴ -Muu 'bigu, wa 'plila Pisidii -dodo -gu, 'in wa yia Panfilii nyni. ²⁵ Wa gbaa -Lagɔgbu Pelizigbe nokple, -muu 'bigu, 'in wa yia Atalii mni. ²⁶ -Mo wa -gblaa 'glu 'wu Atalii, 'in wa yia Antioosu lobbhiti Silii -dodo -gu. -Mo wa zua zlɛme wa -Lagoo 'nanɩ kwɛɛ, lubho -we wa bhia da nonvee 'gbu.

²⁷ Da wa nynia Antioosu, 'in wa yia leglizɩ weee 'wlugbeli. -We weee -Lagɔ nua le wa so nya, 'in sa -Lagɔ -kalia -wa 'nia Zuifu -yla 'yoo, 'in -maa 'ka 'ya -Lagɔ pla, wa yia we -sa 'bigu di nya. ²⁸ 'In Pɔlv -yo Banabasɩ yia Antioosu -tu -daan -Zezuu 'binonya nya.

15

Antiɔsvgbee -Lagɔnyɪma kpɛlia Moizu tite -gv

¹ We bhla -bhlokpade nya, nyɪma -tɔlva 'bhva Zudee -dɔdɔ -gv, 'in wa yia Antiɔsv mni. Da wa nɪnia -mɔ, wa yia -Lagɔbhelia gbv -mɪnu slolue bhli, wa nɛɛ: «Sa Moizu tite gbaa, wa 'pa nyɪma kni 'wɔ, a 'ni 'sa kni pla, a 'ni mneni a 'ka gbv 'wɔbhɔ!»

² Pɔlv -yɔ Banabasɪ 'ni wa wɛli -yɔŋwɪnu -gbaa, 'in wa -yɔ wa 'sɔ yia wee gbv -mɪnu -gv kpɛli bhabha. We 'gbv, wa yia Pɔlv, Banabasɪ -yɔ Antiɔsv -nyɪma tɔlva tie -Zeluzalɛmv, 'in wa -yɔ -Zezuu tietienya -yɔ nyɪma kpasɪ 'ka wee gbv -mɪnu gba.

³ We 'gbv, wa mɪ mɪnmɪnɪe -gv, 'in leglizɪ yia wa -yɔbɛ, 'in wa yia wa yoo kwa. 'In wa yia Fenisi -yɔ Samalii -dɔdɔ -gv 'plɪ, sa nyɪma -wa 'niɪ Zuifv plaa -Lagɔ, -zugba wa -yɔ we gbagbɛ mni. 'In wee 'dɪzɔnv -mɪnu yia -Lagɔbhelia weee 'mɔna 'kadv 'wɔla.

⁴ Da wa nɪnia -Zeluzalɛmv, 'in leglizɪ klaa, -Zezuu tietienya klaa, we -yɔ nyɪma kpasɪ yia wa 'lakpasu kpa. 'In -we -Lagɔ nva lɛ wa sɔ nya, wa yia we -sa 'bɪgɔdɪ nya -maa -yla.

⁵ Zuifv -zakpa -bhlo wa laa Falizɪnyɪma wa glaa -nyɪma tɔlva, -wa zva -Zezu dli -gv -sɔa 'wɔ, 'in wa nɛɛ: «-Lagɔnyɪma -wa 'niɪ Zuifv, wa 'pa wa kni 'wɔ, 'in wa gba wa -yla, wa zv Moizu tite 'nɔŋwɛ!»

-Lagɔnyɪmaa 'wlugbelie -Zeluzalɛmv

⁶ 'In -Zezuu tietienya -yɔ nyɪma kpasɪ yia 'wlugbeli, wa 'ka wee gbv -mɪnu 'wɔsɪsɪli. ⁷ Wa kpɛlia kpokpo, Pielɪ -sɔa 'wɔ, 'in ɔ nɛɛ wa -ylaɛ: «Na bhelia, amɪaa 'dɛ -yi we 'ji nu, -Lagɔ ka -bha 'mɪ -sa an glaa, we 'bɪ ka 'wɔgwɛ, 'in -wa 'niɪ Zuifv, in 'ka wa -yla

-Lagɔgbu gba, wa -ka we 'nu, wa 'ka -Zezu dli -gu zu.
 8 -Lagɔ -ɔ -yia nyɔmaa dli, ɔ ka we -slolu nu, -wa 'nia
 Zuifu, ɔ ka wa gbu -yɔŋwɔnu, 'in ɔ yi 'yaa wamɔa Zuzu
 'Pɔpa 'nyɛ, -amɔa 'bhisa. 9 -Lagɔ 'ni nyɔmɛ 'wɔgbɔzi,
 -a -yɔ wa 'sɔ nyɔdi. -We ka gbu -wa, ɔ ka wa dli -
 yɔwɔɔɔ, wa ka -Zezu dli -gu zu 'gbu. 10 'In -slɛɛn,
 lɛɛ -lu ka 'gbu a yla -Lagɔ la? 'In 'gba 'kadu -amɔaa
 dɔkpasɔ -yɔ -amɔaa 'dɛ 'nia mneni -a 'ka 'wɔbhu, 'in
 a di we -Zezuu 'binɔnya 'wluɔ? 11 -Innya! -A di we
 dli 'wɔ nu, Nyɔmaa -Kanyɔ -Zezuu 'nanu 'gbu, -a yia
 'pɔ, wamɔa 'bhisa!»

12 Tɔɔn, nyɔmaa weee yia ŋwe 'mu, -zugba wa pɔɔɔ
 Banabasɔ -yɔ Pɔɔɔ 'sɔ yukwli. Gwɛdigbu -yɔ gbu
 'kadɔ -Lagɔ nɔa lɛ wa sɔ nya -wa 'nia Zuifu nyɔdi, -
 zugba wa gba we waa nyɔmaa -yla.

**Zake gbaa nyɔmaa -yla gbu*

13 Da wa bhɔa gbagbɛ, 'in *Zake yia wɛli 'wɔbhu,
 ɔ nɛɛ: «Na bhelia, a pɔɔɔ 'mɔ yukwli. 14 Sa -Lagɔ ylaa
 tiatia nyɔmaa 'nia Zuifu, 'in ɔ yia -bha nyɔmaa -zakpa
 -bhlo -sa wa glaa, -maa 'ka ɔ -nu -zɛ, we gbu 'Simɔɔ
 gbaa -ain -yla. 15 'In wee wɛli -mɔni -yɔ -Lagɔgbu
 -falɔpanyaa wɛli yia bhli -bhlo. Nu, we mɔ celɔda -
 Lagɔɛbhɛ 'wɔɛ:

16 Jejitapɛ nɛɛ:

«-Mɔɔ 'bɔɔ,
 lu na yia yia ci,
 'in -Davidu -budu bhlia,
 in 'ka we 'sɔbha lu.
 In 'ka we 'sɔbha lu we 'ku -gu,
 'in in 'ka we 'yiligbeli.

17 'In nyɔmaa pɔɔ weee yia Jejitapɛɛ 'yoo dataɔa.
 Cɔn, nyɔmaa -wa 'nia Zuifu in laa

wa 'ka na -nυ -zε, ma -wa.»

18.-We Jejitape gbaa mu mia de.

Ɔ ka wee gbonyia -mını -slolu 'cın,

-mυυ 'bı ka 'wυgwle,

'ın 'sa Ɔ mia we lenuda.» »

19 'Zake yia we -gυdıε: «We 'gbυ, -we na yia -yƆ, nyıma -wa 'nıa Zuıfυ, -wa plaa -LagƆ, -a 'na sıalı wa -nı. 20 Nı, -a celi wa 'wυε: wa 'na lili -zila -bυbƆnıme -nı, we ka pυın. 'In wa 'na nυnυ mυtnıgbυ le -nı. Nıme -we 'pıƆn 'nıa 'wƆtla, we -yƆ nımeε 'pıƆn -tυkpa, wa 'na lili we -nı. 21 -We ka gbυ -wa, bha bhlasabhla, nyıma slolua Moızu tite 'gbe -bhlo -bhlo 'wυ, -zugba wa zeli we -LagƆbudunya zƆ, *Nyapeyılı weee nya.»

'Sebhε wa 'paa -LagƆnyıma 'nıa Zuıfυ yoo

22 TƆun, -Zezuu tietienya -yƆ nyıma kpası -yƆ leglızı weee yia weli -bhlo bhlı nı, wa -sa -bha nyıma wa glaa, 'ın wa 'ka wa -yƆ PƆlv -yƆ Banabası tie AntıƆsυ. 'In wa yia -bha Zudası wa laa Balısabası -yƆ Silası -sa. Wamıa nyıma 'sƆ -manı, -bha -LagƆbhelia zυa wa. 23 'Sebhε wa celi wa zυa wa kwεε we nυkpla -weli nı:

Amıa, -amıaa bhelia -LagƆnyıma 'nıa Zuıfυ, -wa mia AntıƆsυgbe nυkple, Silii -yƆ Silisi -dυdυ -gυ, -amıa -Zezuu tietienya -yƆ nyıma kpası saa aın fıv.

24 -A ka 'nυ nı, nyıma ka -amıaa -gbe 'bhυ, 'ın wa yia amıaa dlı sumanıa mını wa ηwεε welynıa nya. -Amıa 'nı wa tie -mυυ 'wυ. 25 We 'gbυ, -a yia weli -bhlo bhlı, 'ın -a yia -bha nyıma -sa, -a 'ka wa tie. 'In wa 'ka -amıaa jıjlı -talea Banabası -yƆ PƆlv yoo kwa amıaa -gbe. 26 Waa nyıma 'sƆ ka wa 'pυpυe dlı -sa, -amıaa -KanyƆ -Zezu Klısu lubhoo nυnυee 'gbυ. 27 We 'gbυ, -a yia Zudası -yƆ Silası

tie amiaa -gbe. 'In -we -a celia ain 'wɔ da, wa 'ka we 'wɔsɪsalɪ ain -yla. ²⁸ Nɪ, Zuzu 'Pɔpa -yɔ -ain 'sɔ 'nɪ 'yɪbha wa dɪ 'gba 'kadɔ ain 'wlu. Nɪ, titenya mia da, a zɔ we 'nɔŋwe, -gla -wa: ²⁹ a 'na lili -zila -bɔbɔnɪmɛ -nɪ, we ka pɔɪn. Nɪmɛɛ 'pɪɔn -tɔkpa -yɔ nɪmɛ -we 'pɪɔn 'nɪa 'wɔtla, a 'na lili we -nɪ. 'In a 'na nɔnɔ mɔtnɪgbɔ lɛ -nɪ. A -ka we 'nɔŋwe zɔ, -zugba gbɔzɔnɔ a nɔa lɛ.

-A -sa ain fɔ.

-Zezuu tietienya nynia Antiasugbe 'wɔ

³⁰ Wa 'tidea waa nyɪma -mnɔa -manɪ 'yi, 'in -maa yia Antiasɔ mnɪ. Wa yia -Lagɔnyuma weee 'wluɓbeli, 'in wa yia wee 'sɛbhɛ -maa yoo 'nyɛ.

³¹ Wa zelɪa wee 'sɛbhɛ, we yia wa 'mɔna 'wɔla, we nɔkplawɛlɪ ka wa 'kɔayli 'paa 'gbɔ. ³² Zudasɪ -yɔ Silasɪ -wa ka dɛ mia -Lagɔgbɔɔ -falɪpanya nya, wa zɔa -Lagɔbhelia 'dɪ kpokpo, 'in wa yia wa 'kɔayli 'pa, 'in wa yia wa dɪ latɛmanɪ. ³³ 'Yɪ sanɪmɛ 'plɪa, 'in -Lagɔbhelia yia wa 'yoo 'nyɛ -dlɔɔ. Wa yia -wa tiea zɪmɛ wa -gbɛ lɔbhiti. [³⁴ Nɪ, we nanɪ Silasɪ dɔdɔ ɔ 'ka wa -gbɛ -tɔ, 'in ɔ yia -bha -tɔ.] ³⁵ We bhla, Pɔlɔ -yɔ Banabasɪ ka Antiasɔ -tɔ. Wa -yɔ nyɪmaa -zlo 'sɔ, -zugba wa slolu nyɪma, 'in wa gba -Lagɔgbɔ.

Pɔlɔ -yɔ Banabasɪ 'bhɔbhɔa -yɔ

³⁶ 'Yɪ sanɪmɛ 'plɪa, 'in Pɔlɔ nɛɛ Banabasɪ -ylɛ: «'Gbe weee -we nɔkplɛ -a -yɔ -Lagɔgbɔɔ gbagbɛ 'plɪa -a 'bhiti -mɔ lɔ. -A 'ka -amiaa bhelia 'yɪ, -de sa wa mɪ -mɔɔ.» ³⁷ Da wa mia mnɪda, *Zaan wa laa Malɪkɪ, Banabasɪ 'yɪbha wa -yɔ ɔ 'sɔ 'ka mnɪ. ³⁸ 'In Pɔlɔ 'nɪ we -yɔŋwɔnɪ, -we ka gbɔ -wa, Malɪkɪ ka zɪmɛ wa 'bɪbhɔ Panfilii -dɔdɔ -gɔ, 'in ɔ 'nɪ wa kwalɪ, wa -Lagɔlubho 'wɔ. ³⁹ Kpɛlɛ 'kadɔ yia

Póló -yó Banabasí nyídí -bho, 'ín wá yia -yóbhóhlo. Banabasí yia Malíkí 'wóbbhu, 'ín wá yia 'gló 'wóbbho, 'ín 'nyunyídídídí wá laa Sipló, wá yia wé -gú mni. ⁴⁰ 'In, Póló -máá yia -bha Silasí -sa. 'In -Lagónyíma yia -Lagó bhuhhoe wá 'dé 'sáá -nú nya, ní, Nyímaa -Kanyó nú wá 'naní 'wó, 'bhie, wá yia mni. ⁴¹ 'In wá yia Silíi -yó Silisí -dúdu -gú 'plíí, -zugba wá -yó leglizínýaa 'kúaylipapíe mni.

16

Póló 'bhua Timotee 'wó

¹ Póló nýnia Delíbú -yó Listlí -gbenya núkplé, -Zezuu 'búnónyó yabhlo wá laa Timotee, -zugba ó mni -má. Zuífúnwónó -ó zúá -Zezu dlí -gú, ó yú -wá, 'ín ó díde míá *Glékíyú nya. ² -Lagónyíma míá Listlí -yó Ikoniumú -gbenya núkplé, má gbaa Timotee gbúzónú gbú. ³ Póló 'yúbhá ó -yó ó 'só 'ká mni. Ó 'bhua ó 'wó, 'ín ó yia ó *kni 'wópa, Zuífú -wá míá wéé dúdu -gúú 'gbú. -Wé ká gbú -wá, -máá wééé -yí ó díde Glékíyú nya. ⁴ Dá wá míá 'gbenya -gú 'plída -bhlo -bhlo, gbónya -Zezuu tietienya -yó -Zeluzalémúú -Lagónyíma kpasí pópáíá, -zugba wá -yó wé gbagbíe mni -Lagónyíma -yíá ní, wá zú wé 'núńwé. ⁵ 'In leglizínýa yia latémaní dlízúúwé 'wó. 'In sá zlí zlá, -zugba wá bho -gú.

Masedvaní -nyímé 'tlalíá Póló 'kló

⁶ Dá Zuzu 'Pópa gbaa wá 'ná gbálí -Lagógbú -Azii -dúdu -gú -ní, 'ín wá yia Flízii -yó -Galasii -dúdu -gú 'plíí. ⁷ Dá wá nýnia Mizii -yó Bitíníí 'wógbelída, wá ká Bitíníí dúdu -gú -mnumníe láyíá. 'In -Zezuu Zuzu 'ní wé ńwú wá -yíá. ⁸ Wé 'gbú, wá 'plííá Mizii -dúdu -gú, 'ín wá yia Tloasígbé núkplé mni. ⁹ Sabó,

Pɔlv yia Masedvanɩ -nyumɛ yabhlo -yɔyɩ 'yligbeda ɔ 'yli 'wɔ. 'In -mɔɔ nɛɛ ɔ -yla: «-Na zukpa -wa, -in 'plɩ Masedvanɩ -dɔdɔ -gɔ, -in 'ka -aɩn 'wɔsa.» ¹⁰ Wee gbɔ -mɩnɩ 'bhɔa Pɔlv 'yli -gɔ, -bha -bhlokpade -a gbaa -a 'ka Masedvanɩ mɩ. -We ka gbɔ -wa, -a ka we -yɔyɩ nɩ, -Lagɔ ka -aɩn la, -a 'ka -mɔ -nyɩma -yla -Lagɔgbɔ gba.

Lidii ɲwnua -Lagɔgbɔ -yɔ Filipɔgbe 'wɔ

¹¹ -A -gblaa 'glɔ 'wɔ Tloasi, 'in -a yia 'nyunyɩdɩdɔdɔ wa laa Samotlasi -gɔ mɩ tɩkɩ. -Mɔv 'bɩgɔ zɩ zɩa, 'in -a yia Neapoli nyɩnɩ. ¹² -Mɔ -a 'bhɔa, 'in Masedvanɩ -dɔdɔ -gɔv 'gbe 'kadɔ wa laa Filipɔ, -we Wɔmɔv -nyɩma pɩa 'wɩ la, 'in -a yia -mɔ mɩ. -A ka 'yli duun li wee 'gbe nɔkplɛ.

¹³ Nyapɛyɩ nyɩa, 'in -a yia 'gbe nɔkplɛ 'tla, -a yia -gbɔa ɲwɛ -yɔ mɩ. Da -a zɔa we dɩ -gɔv nɩ, -mɔ Zuɩfɔ bhuhhoelia 'cɩn -Lagɔ. 'Nɲwɩ -wa gbelia -bha 'wɩ, -a -dɩa la, 'in -a yia wa -yla gbɔ gba. ¹⁴ Waa 'ɲwɩ glaa 'yabhlo wa laa Lidii, Tiatilɩgbe 'wɔ wa gwalɩa ɔ, 'naa -zabɩ ka -vale 'tɛa, 'mɔ ɔ paa pɛlv, 'in ɔ bɔbɔa -Lagɔ. ɔ mɩ -aɩn yukwɩ pɔlvɔda, 'in Nyɩmaa -Kanyɔ yia ɔ dɩ 'wɔkɩ, -zugba -we Pɔlv mɩa gbada ɔ nɔ we. ¹⁵ Da -a batizea ɔ -yɔ ɔ nyɩma 'sɔ, 'in ɔ nɛɛ -aɩn -ylaɛ: «We -ka aɩn dɩ -mɩ, nɩ, in ka -Lagɔgbɔ -yɔɲwɩ 'pɩɛn, a yi na -gbɛ ladɩa.» 'In ɔ nɛɛ -a ɲwɩ we -yɔ -kpɔ.

Filipɔgbe nɔkplɛ, wa 'paa Pɔlv -yɔ Silasi -kasɩ 'wɔ

¹⁶ 'Yɩ yabhlo nya, da wa bhuhhoelia -Lagɔ, -a mɩ -mɔ mɩda, 'in gaylonɲwɔ yabhlo yia -aɩn yoo yi. ɔ ka -zatɩbhɛ -zuzu -gɔ, mɔv nya ɔ bhɩa kwɛ la. Wee ɔ kwɛ labhɩɩɛ -yɔ ɔ yɩa 'gwɛzi duun ɔ -cɩan -yla. ¹⁷ 'In ɔ yia -a -yɔ Pɔlv 'sɔ 'bɩ -bholu, 'wɔkpɩkpɩɛ nya:

«Waa nyɩma mia da, Yali -Lagoo lubhonɔnya -wa. Sa -Lago 'kaa ain gbɔ 'wɔsa, we 'yoo wa mia da ain dasloluda.» ¹⁸ Sa oo 'ɲwɔɔ nɔa 'kɔmɔɔ. We bhialida, 'ce yia Pɔlv dɔlv, o 'bhitia, 'in o nɛɛ wee zuzu -ylaɛ: «-Zezu Klisu 'ɲni nya, in nɛɛ -mi -ylaɛ, -in 'tla o 'wɔ!» -Bha -bhlokpade, 'in wee zuzu yia o 'wɔtla.

¹⁹ Oo gaylonɲwɔɔ -cian yia we -yoyi nu, o 'ni 'maslɛɛn mneni, o 'ka wa -yla 'gwɛzi 'yi. 'In wa yia Pɔlv -yɔ Silasi kpa, 'in wa yia wa -zejila 'wɔ kwa nyɩmaa 'yugalɩnyaa -gbɛ, -gla nya. ²⁰ Wa kwaa wa Wlɔmɔɔ gbɔwɔɔbhunya 'yu, wa nɛɛ -maa -ylaɛ: «Nyɩma mia da, wa ka -amɩaa 'gbe gbugblolu. Zuifonya -wa, ²¹ 'in wa zɔayli -gbɔ, -amɩa Wlɔmɔ -nyɩmaa tite gbaa -a 'na ɲwnunu -yɔ -ni, 'in -a 'na nɔnɔ lɛ ni, 'mɔ wa slolua.» ²² 'In nyɩmaa -zlo yi 'yaa wa 'ce -yɔ 'pali.

Wlɔmɔ -nyɩmaa gbɔwɔɔbhunya nɛɛ wa -sa Pɔlv -yɔ Silasi -bana 'wɔ, 'in wa 'ka wa seli. ²³ Wa selia wa bhabha, 'bhie, wa yia wa -kaslv 'wɔpa. 'In wa nɛɛ -kaslvbuduu ɲwekɔnyɔ -yla, o zɔ wa 'yliyɔ 'nanɔɔ. ²⁴ Wa gbaa sa weli -mini oo -kaslvbuduu ɲwekɔnyɔ -yla, 'in -moo yia wa -kaslvbuduu nyidi -komi zɔ 'pa. 'In o yia wa gbloko bhv 'wɔ pali.

²⁵ -Mɔ zli -nyidi, Pɔlv -yɔ Silasi 'sɔ mi -Lago bhuhhoeda, wa mnɩni -Lagoo 'ɲni lɔv nya, -zugba -kaslvnyɩma tɔlvɔ pulv wa yukwli. ²⁶ -Bha -bhlokpade, dɔdɔ yia zuklu 'titeɛ, 'in -kaslvbuduu -klu yia lazuklu. Tɔɔn, 'in we klolo weee yia -kali, 'in -kaslvnyɩma weee gbloko yia ladɩli. ²⁷ Da oo -kaslvbuduu ɲwekɔnyɔ ganɔa, 'in o yia klolonya -yoyi -kalida. Omoo dlu nu, waa -kaslvnyɩma ka -gwa. 'In o yia -moo o tɔgɔgble -sa, o 'ka o 'de 'bha. ²⁸ 'In Pɔlv

yia 'wɔkpɪ 'tɪtɛɛ, ɔ nɛɛ: «-In 'na nɔnɔ -na 'dɛ gbɔnyuu -yla ɛ -nɪ, -a 'dɛ weee mɪ -bha!»

²⁹ Tɔn, -kasɔbuduu ŋwekɔnyɔ yia 'napɛ -yɔlayɪbha, 'in ɔ yia gwagwɛ -yɔ tɛlɛtɛɛ nya -buduu komi zɔ pla, 'in ɔ yia Pɔlv -yɔ Silasɪ 'sɔ 'yu 'kukolu 'sibhli. ³⁰ -Mɔv 'bɪgɔ, ɔ wlelia wa, 'in ɔ yia wa layɪbha: «Na -cian, sa in 'ka nɔ, 'in in 'ka gbɔ 'wɔbhua?»

³¹ 'In Pɔlv -yɔ Silasɪ yia we 'bɪgɔpalɪ ɔ -ylaɛ: «-In zɔ Nyɪmaa -Kanyɔ -Zezuu dli -gɔ, 'in -in -yɔ -na zɔaylinyɪma 'sɔ 'ka gbɔ 'wɔbhɔ.» ³² 'In wa yia ɔ -yɔ ɔ zɔaylinyɪma weee -yla -Lagɔgbɔ gba. ³³ Sabɔ, bhla -bhloo 'dɛ nya, 'in ɔ -kasɔbuduu ŋwekɔnyɔ -yɔ Pɔlv -yɔ Silasɪ 'sɔ yia ɔ 'dɛɛ -gbɛ mɪ. 'In ɔ yia wa 'gbia glɔ, 'in -maa yia -bha -bhlokpɛɛ ɔ -yɔ ɔ zɔaylinyɪma weee batizee. ³⁴ Ɔ -yɔ Pɔlv -yɔ Silasɪ mɪa ɔ -buduŋwɛɛ, 'in ɔ yia wa lililu 'nyɛ. 'In ɔ nyɪmɛ -yɔ ɔ zɔaylinyɪma yia 'mɔna li, -Lagɔɔ dli -gɔzɔzɔee 'gbɔ.

Pɔlv -yɔ Silasɪ wa -saa -kaslv 'wɔ

³⁵ Da zli zlia, Wlɔmɔ -nyɪmaa gbɔwɔbhunya yia 'sɔlja tie -kasɔbuduu ŋwekanyɔɔ -gbɛ nɔ, wa 'tide waa nyɪma -manɪ 'yi. ³⁶ 'In -kasɔbuduu ŋwekɔnyɔ yia we wɛli Pɔlv kwa, 'in ɔ nɛɛ: «Gbɔwɔbhunya ka nyɪma tie, wa nɛɛ, in 'tide aɪn 'yi. We 'gbɔ, a mnɛni a 'ka 'tla, 'in a 'ka mɪ -dlɔɔ.»

³⁷ 'In Pɔlv nɛɛ waa 'sɔlja -ylaɛ: «-Amɪa -wa Wlɔmɔ -nyɪma, wa 'nɪ -amɪaa -yɔgbɔ 'wɔbhɔ sazɔnɔ sa, 'in wa yia -aɪn bhɪtɪ -zejila 'wɔ, 'bhie, 'in wa yia -aɪn -kaslv 'wɔpa. 'In -slɛɛn wa 'yɪbha wa 'ka -aɪn -kaslv 'wɔ -sa 'wiemu? -Innya, we 'na 'ka ɛnɔ. Wa yi, wa 'ka -aɪn wleli wa 'dɛ nya!»

38 'In 'slɔja yia we 'dɪ Wlɔmɔ -nyɪmaa gbɔwɔbhunyaa -gbɛ kwa. -Maa 'nɔa nu, Pɔlv -yɔ Silasɪ mɪ Wlɔmɔ -nyɪma nya, 'in we yia -maa nyanɔ dɪ 'wɔslu. 39 'In wa yia wa bhuhhoea yi, 'bhie, wa yia wa -kaslv 'wɔ -sa. 'In wa nɛɛ: «Amɪa zukpa -wa, a 'tla 'gbe nukplɛ!» 40 Da Pɔlv -yɔ Silasɪ 'tlaa -kaslv 'wɔ, 'in wa yia Lidiii -budunwɛɛ mni. Wa 'yia -Lagɔbhelia, 'in wa yia wa 'kɔayli 'pa, 'bhie, wa yia mni.

17

Pɔlv -yɔ Silasɪ sɔ gbaa -Lagɔgbv Tesalonikɪgbe nukplɛ

1 Pɔlv -yɔ Silasɪ 'sɔ 'plɪɪa Anfipolisɪ -yɔ Apoloni -gbenya nukplɛ, 'in wa yia Tesalonikɪ nyɪ. -Mɔ Zuifvɔ *-Lagɔbudu mɪa. 2 'In Pɔlv yia -mɔ pla sa ɔ nɔa 'cɪn 'sa. 'In Zuifvɔ Nyapɛylɪ ta nya, 'in ɔ -yɔ wa yia -Lagɔsɛbhɛ -gɔ kpɛlɪ. 3 'In ɔ yia we 'ji gba, 'bhie, ɔ yia we wa 'kɔslɔlu nu, weɛ 'sɛbhɛ nɛɛ, we mɪ nu, -Lagɔɔ -Bhasanyɔ sɪa, ɔ 'ka tɪ, 'in ɔ 'ka 'wɔsɔ tɪtɪnya glaa. ɔ nɛɛ nu: «ɔɔ -Zezu -ɔ ka gbv na gbaa da aɪn -yɪa, mɔ -wa -Lagɔɔ -Bhasanyɔ.» 4 Wee wɛɪ zɪa wa lv Zuifvɔ tɔlvɔ dɪ kwɛ, wa yia we -yɔŋwɪnu, 'in wa yia Pɔlv -yɔ Silasɪ 'bɪbholu. 'Sa -bhlokpade, *Glɛkɪ -duun -wa bɔbɔa Zuifvɔ -Lagɔ nɔa, we -yɔ 'ŋɪmɪnu zɔaylɪŋwɪnu -zlo.

5 'In Zuifvɔ yia we zenyɪ nu, wa yia gbɔkpa -nyɪma labhu 'yloogblv, 'in wa yia -zɪɛ ladɪ 'gbe nukplɛ. 'In wa yia Pɔlv -yɔ Silasɪ da mni, Zasɔɔn -budunwɛɛ, wa 'ka wa -zejila 'yu kwa. 6 'In wa 'nɪ Pɔlv -yɔ Silasɪ 'yu 'gbv, wa yia Zasɔn -yɔ -Lagɔbhelia tɔlvɔ 'gbee 'wlulapɪnya 'yu kwa. 'In wa yia

'wɔkpɪkpɪe bhli: «Nyɪma -manɪ ka dɔdɔ weee gbugblolu, 'in wa yi 'yaa -slɛɛn -seli yi! ⁷ Zasɔn ka wa 'bɪ 'nyɛ ɔ 'dɛɛ -gbɛ! Waa nyɪma wee'e zɔ nyɪmaa 'wlulapɪlɪnyɔ 'kadɔ *Sezaaa titenya 'nɔŋwɛ, 'in wa nɛɛ, nyɪmaa 'wlulapɪlɪnyɔ -putu mɪ, 'mɔ wa laa -Zezu.» ⁸ 'In wee wɛlɪnya -mɪnɪ yia nyɪmaa -zlo -yɔ gbee 'wlulapɪlɪnyaa dɪ 'wɔbhu, ⁹ 'in wa nɛɛ Zasɔn -yɔ -Lagɔbhelia tɔlba -yla, wa plɔlɔ 'gwɛzi 'kadɔ yabhlo. Wa wlaa we, 'bhie, wa yia wa 'yitide.

Pɔlv -yɔ Silasɪ gbaa -Lagɔgbɔ Beleegbe nɔkplɛ

¹⁰ Da sabɔ bɛa, 'in -Lagɔnyɪma yia -bha -bhlokpade Pɔlv -yɔ Silasɪ yoo kwa Belee. Da wa nynia -mɔ, 'in wa yia Zuifɔv -Lagɔbudu zɔ mɪnɪ. ¹¹ Belee -Zuifɔv dɪ nanɪ 'yli, we 'ka Tɛsalonikɪ -Zuifɔ 'wɔzi. Wa ka -Lagɔgbɔ yukwli pɔlv, 'in wa yia we -yɔŋwnu gwagwɪɛ nya slɔɪ 'mɔna nya. 'Yɪ weee nya, wa kpɪa -Lagɔsɛbhɛ, 'in wa 'ka we -yɔyɪ nu, -de -we Pɔlv gbaa gbɔzɔnɔv. ¹² 'In waa Zuifɔv glaa -nyɪma duun yia -Lagɔgbɔ -yɔŋwnu. 'In Glɛkɪ glaa 'ŋɪmɪnɪ zɔaylɪŋwnɪ -yɔ nɔkpasɪa duun yi 'yaa -Lagɔgbɔ -yɔŋwnu.

¹³ Da Tɛsalonikɪ -Zuifɔv 'nɔa nu, Pɔlv mɪ Belee -nyɪma -yla -Lagɔgbɔ gbada 'ya, tɔvɪn, 'in wa yia wee gbee nɔkpla -nyɪmaa dɪ yalɪ 'paa mɪnɪ, 'in -maa yia gbugblolu. ¹⁴ 'In -bha -bhlokpade -Lagɔbhelia yia Pɔlv yoo kwa gumunyu -yɔ -gbɛɪn. 'In Silasɪ -yɔ Timotee yia Belee -tɔ. ¹⁵ -Wa kwaa Pɔlv yoo, wa -yɔ ɔ 'sɔ yia Atɛnɪgbe nɔkplɛ nyɪnɪ. Wa 'bhɪtia lɔ la, 'in Pɔlv yia wa wɛlɪ zɔ, nu, Silasɪ -yɔ Timotee yɪ -mɔ ɔ slɔɪ.

Pɔlv gbaa -Lagɔgbɔ Atɛnɪgbe nɔkplɛ

16 Da Pólù mia Silasì -yò Timotee wòda Atení, ò 'yia we -yò nu, wee 'gbee nukpla -nyíma, yoyolagò wa búbòá duun, 'in ò dli yia 'wòsò. 17 'In Zuifù -yò -wa 'nía Zuifù, -wa búbòá -Lagò, 'ma ò -yò wa kpèlía -Lagògbù -gù -Lagòbudu zò. 'In sa zli zliá -bhlo, 'sa ò gbaa -Lagògbù 'plùplùnyá -yíá -gblògblo 'wù. 18 'Sèbhè -yilonyá 'kadì wa laa Epikulù 'bunyíma -yò Sitoisinyíma, -maa -yò ò bhliá kpèlìkpèlìe 'yá. Tòlvá nɛɛ: «Zlèsanyò míá nì nɛɛ -bha saa?» Tòlvá nɛɛ: «We 'wlu sa 'lakpa -Lagònyaa gbù ò mí gbada.» Nu, -Zezuu gbù -yò títlùnyá glaa 'wòsògbù Pólù mia gbada, 'mù wa 'nùá. 19 Da wa kpaa Pólù, 'in wa -yò ò yia wa gbùwòbhunya 'yù mni, -gògò wa laa Aleopazì 'wlu. 'In wa yia ò layìbháɛ: «Gbù -lolu -in míá dɛ -slóluda, -in mneni -in 'ka we 'jì gba -aìn -yíá? 20 -We ka gbù -wa, -nanagbònyá -na gbaa dɛ -aìn -yíá, -a 'yìbha -a 'ka we 'jì 'wolanù.»

21 Nu, Atení -nyíma weee -yò wa 'lakpanyá tva -bha bhla duun nya, 'wòbhlolugbònyaa kpèlìe -yò we yukwli pólùe nya.

22 -Mò Aleopazì 'wlu Pólù -sòá 'wù, 'in ò nɛɛ: «Atení -nyíma, na yì we -yò nu, amíaa búbòlì nanì aìn dudu bhabha. 23 Da in míá amíaa 'gbe nukplè -zieda, in ka amíaa búbòlìi *-bada 'yì. Amíaa -zilagubúbòlù yabhlo in 'yíá -bha wa celiáɛ: -LAGÒ -Ò NYÍMA 'NÍÁ -YÌ. 'In -we a 'nía -yì, a búbòá, we gbù in yia da aìn -yíá gbaa. 24 'In -Lagò -ò nùá dudu -yò we -gù -lu weee lɛ, mò -wa yalì -yò dudu -Kanyò. 25 -dìlì nyímaa 'sòbha 'sòbha zilabúbò -budu zò la. 25 -Lagò 'nì 'yìbha nyíma 'nyè ò -lu yabhlogbòò, nu, mò nyèá nyíma 'yìliyògagie, nyapèlì, we -yò -lu weee. 26 Nyímé yabhlogbòò ò -laa la, 'in wèlì weee yia layì

-moo 'gbu, 'in wa yia dudu weee -gu ladi. 'In o yia -zoo 'wosisalida lenu wa -yla, 'in o yia dudu wa 'kaa -gu ladi bobo pali. ²⁷ Nyima 'ka -Lagoo datalu 'gbu, o yi 'saa nu. Wa -ka siada -mi, o datalie nya, 'in wa 'ka o 'yi. 'In -zugba -Lago 'ni -ain -yobhoda -mi 'pupi. ²⁸ O 'gbu -a -gaa 'yliyoo, -a noa, 'in -a mia la. Amiaa gbalinyaa toba ka we gba: «-Amia mi 'ya o 'yua nya.»

²⁹ «-A mi -Lagoo 'yua nyaa 'gbu, -a 'na palu -can, 'gwezi -yo tukpa -we nyima telia wa 'ylimnee nya -Lago 'wu -ni. ³⁰ Da nyima 'nia gbu yabhlogboo -yi, 'sa wa nua, 'in -Lagoo gbu 'ni -moo nya 'wolapulu. Nu, -sleen, dudugu -nyima weee o laa, da wa -ka -mi, wa 'ka wa dli 'bhiti. ³¹ O ka 'yli yabhlo zu, o 'ka nyime yabhlo o -saa -bha, o 'ka o -gu 'plu, 'in o 'ka dudugu -nyimaa -yogbu 'wobhu tiklu. O ka we nyima weee 'kulosolu, oo nyimee 'wobhubhue nya titinya glaa.»

³² Da wa 'nua titlie lu 'woso gbu, Polo nwee, 'in -zakpa -bhlo yia o gla pali, 'in toba nee: «'Yli -putu nya, 'bhie, -a 'ka -mi yukwli pulu, wee gbu -minu 'gbu.» ³³ 'In Polo yia wa glaa 'bhu. ³⁴ Nyima -toba -wa njnua -Lagobu -yo, 'in -maa yia Polo 'bi mi. Wa glaa Atenu gbuwobhunyyaa lonyime yabhlo wa laa Denisu klaa, 'njno yabhlo wa laa Damalisi, we -yo nyima toba, ma -wa.

18

Polu mi Kolentigbe nukple

¹ -Moo 'bigu, Polo 'bhva Atenu, 'in o yia Kolenti mi.
² Zuifu yabhlo wa laa Akilasi, wa gwalia Poon -dudu -gu, 'in o yia -mo o yli, -zugba o -yo o 'njno Plisili ka Italii -dudu -gu 'bhu 'lulolu. -We ka gbu -wa, nyimaa

'wlulapilinyo 'kadu Klodu nεε, Zuifu 'bhv Wlomu gbe nukple. 'In Povu yia wa -gbe mni. ³ Nu, wa nuvu -lubhoo 'yli -bhlo, *'naabuduu 'naa wa lva, we 'gbv, o yia wa -gbe ladilia mni, -zugba wa nva lubho dabudu. ⁴ Sa *Nyapeyli nynia -bhlo, 'sa Povv bhua weli 'wu -Lagobudu zo, 'in o gbaa, o yia 'kli, o 'ka Zuifu -yo Gleri lu.

⁵ Da Silasi -yo Timotee 'bhva Masedvani, Povv yia bhla weee nya -Lagobv gbada -tv, -zugba o gba Zuifunya -yla, nu, -Zezu -wa -Lagoo -Bhasanyo. ⁶ 'In Zuifu yia Povv -yovvso, -zugba wa veli o. 'In o yia o -bana 'wovu wa -gv*, o nεε wa -ylaε: «A -ka mno, amiaa 'dεε 'bigv -wa, we 'ni na gbv. Nu, we 'bhv -zeen 'wu, -wa 'nia Zuifu, wa -gbe na yia mnia.»

⁷ Povv 'tlaa -Lagobudu zo, 'in nyime yabhlo wa laa Titiusi Zutusi -o boboa -Lago, 'in -o ka -budu mia -Lagobudu kwesi, 'in o yia -moo -gbe mni. ⁸ -Lagobuduu 'yugalinyo Klisipusi zva Nyimaa -Kanyo dli -gv, we -yo o zwaylinyuma. Kolenti -nyimaa -zlo -wa pulva Povv weli yukwli, 'in -maa yi 'yaa -Lago dli -gv zo, 'in wa yia wa batizee.

⁹ Sabo yabhlo nya, Nyimaa -Kanyo 'tlalia Povv 'klu o 'yli 'wu, 'in o nεε o -ylaε: «-In 'na nuvu nyanoo -ni, -in -tv gbada. -In 'na 'munu ηwe -ni. ¹⁰ Nu, in -yo -mi 'so mi. Nyime yabhlogbo 'na 'ka -mi kwεzi, 'in o 'na 'ka -mi -yla gbonyuu lenv. -We ka gbv -wa, gbe ni nukple, -wa mia na -nv nya wa -zu 'wu.» ¹¹ Povv li Kolenti -zv -bhlo 'cv gbelibhlo, -zugba o slolu -mo nyima -Lagoweli.

¹² Bhla -we nya Wlomu -nyime Galioon pulia Akai 'wlu la, 'in Zuifunya yia Povv -yo gwe 'pa, 'in wa -

* **18:6** Mv slolua nu, o ka -mo o so -sa.

yɔ ɔ yia gbɔwɔbhhu -zejila 'yu mni. ¹³ 'In wa nɛɛ: «Ɖɔ nyime -mɔni, sa -amɔaa tite 'nia gba, 'sa ɔ gbaa nyima bɔbɔ -Lagɔ.»

¹⁴ Pɔlv 'ka ηwe gbaa yi, 'in Galidɔn nɛɛ Zuifu -ylae: «We -ka ni, ɔ nyime ka tite mɔɔ, 'in ɔ yi gbɔ 'kadɔ -nyumɔ, -zugba in ka yaa dli lapali, 'in in ka amɔa Zuifu yukwli pɔlv. ¹⁵ -We ka gbɔ -wa, weli klaa, 'ηni klaa, we -yɔ amɔaa 'dɛɛ tite -gɔ a mɔa kpɛlɪɪdaa 'gbɔ, amɔaa 'dɛɛ gbɔ mɔ. In 'ni 'yibha in 'ka sanɛɛ -sɔkpa gbɔwɔbhunyɔ -zɛ!» ¹⁶ 'In Galidɔn yia wa vu gbɔwɔbhhu -zejila 'yu. ¹⁷ Tɔɔn, Zuifu weee kpa -Lagɔbuduu 'yugalinyɔ Sɔsitɛni, 'in wa yia ɔ bhiti -bha gbɔwɔbhhu -zejila 'yu.

'In Galidɔn 'ni we 'yabhlogbɔɔ -gusa.

Pɔlv bhitia Antidɔsv lv

¹⁸ Pɔlv ka 'ya Kolɛnti -gwɛ kplokplo. 'Bhie, ɔ yia -Lagɔbhelia weli 'pa, 'in ɔ yia 'glv 'wɔ -gblaa, ɔ yia Sili -dɔdɔ -gɔ mni, ɔ -yɔ Plisili -yɔ Akilasɪ 'sɔ. Da wa 'kaa 'glv 'wɔ -gbla, 'in ɔ yia ɔ 'nyi kpla Sankleegbe nɔkplɛ. -We ka gbɔ -wa, ɔ ka -Lagɔ -yla bi. ¹⁹ Wa nynia Efɛzi, -bha Pɔlv tia Plisili -yɔ Akilasɪ. 'In ɔ yia -Lagɔbudu zɔ mni, 'in ɔ -yɔ Zuifu yia kpɛli. ²⁰ 'In -maa nɛɛ ɔ -yla, ɔ -tɔ wa -gbɛ -slɔ, ɔ 'ni we -yɔηwnu. ²¹ Ɖ 'paa wa weli, 'in ɔ nɛɛ wa -ylae: «-Lagɔ -ka ηwnu, 'in na yia amɔaa -gbɛ lv.» 'In ɔ yia 'glv 'wɔ -gbla Efɛzi, ɔ yia mni. ²² -Mɔv 'bɪgv, ɔ nynia Sezalee, 'in ɔ yia -Lagɔnyima fɔsaa mni -Zeluzalɛmɔ.

'Bhie, ɔ yia Antidɔsv mni. ²³ Ɖ lia -bha 'yɪ sanime Antidɔsv, 'bhie, ɔ yia lɔmni. Ɖ 'plɪɪa -Galasii -yɔ Flizii -dɔdɔ -gɔ -bhlo -bhlo, -zugba ɔ pa -Zezuu 'binɔnya weee 'kɔayli.

Apolɔsv

24 Zuifv ɔ wa gwalia Alezandli, wa laa Apolɔsv, yia Efezi yi. Gbagbanyɔ -zɔnv -wa, 'in ɔ -yia -Lagɔɛbhɛ 'nanv. 25 Nyimaa -Kanyɔɔ 'Yloogblv wa -slolua zlmɛ ɔ, -slɛɛn dli weee nya ɔ gbaa, 'in ɔ slolua -Zezuu gbv kpɛɛn kpɛɛn. 'In Zaaan nyimaa batizee -gbv -bhlo ɔ -yia. 26 'In Apolɔsv yia -Lagɔgbv gbagbie bhli dli telɔ nya, Zuifv -Lagɔbudu zɔ. Da Plisili -yɔ Akilasɔ pulva ɔ yukwli, wa yia ɔ 'wɔbhv, wa -yɔ ɔ 'sɔ yia wa 'dɛɛ -gbɛ mni. 'In wa yia ɔ -Lagɔɔ 'Yloogblv -slolu kpɛɛn kpɛɛn.

27 -Mvɔ 'bigv, Apolɔsv 'yibha ɔ 'ka Akai mni. 'In -Lagɔbhelia yia ɔ 'kɔayli 'pa, 'in -maa yia wee dɔdɔ -mvɔ -gv -Lagɔnyima 'ɛbhɛ yoo 'pa nu, wa kpa ɔ 'nanv wa 'lakpa yu nya. Da ɔ nynia -mɔ, -wa plaa -Lagɔ, -Lagɔɔ 'nanɔ nya, 'in ɔ yia wa 'wɔsa bhabha. 28 ɔ ka -Lagɔɛbhɛ zelɔ Zuifv -yla, 'in ɔ yia wa -slolu tiklu nu, -Zezu mɔ -Lagɔɔ -Bhasanyɔ nya, 'in ɔ 'nɔ Zuifv weli -yɔŋwɔnu, ɔ yia wa lu -zejila 'wɔ.

19

Pɔlv -zakpa 'sɔnv mnia Efezi

1 Bhla -we nya Apolɔsv mnia Kolenti, 'in Pɔlv yia -Aziii* -gɔgɔ -ka -dɔdɔv yali -gbɛin 'plili, 'in ɔ yia Efezi nyini. 'In ɔ yia -mɔ -Zezuu 'binɔnya tɔlv yli. 2 'In ɔ yia wa layibhaɛ: «Da a zɔv dli -Zezu -gv, Zuzu 'Pɔpa ka an -gv kwilili?»

'In wa yia we 'bigvpaɔ ɔ -ylaɛ: «-A 'nɔ -slɔ 'nɔ nu, Zuzu 'Pɔpa mɔ.»

3 'In Pɔlv yia wa layibhaɛ: «-Zugba, sa wa batizee aian?»

* 19:1 'Mv wa laa -zɛɛn «Asie Mineure» -tuauweli 'wɔ.

'In wa yia we 'biḡopalı: «Zaaan nyımεε batizee batizee sɔlv wa batizea -ain.»

⁴ Pɔlv nεε wa -ylae: «Nyıma -wa ηwnua wa dlı 'bhitıgbv, 'ma *Zaan batizea. 'In ɔ nεε wa -ylae: «Nyımε-ɔ yia 'mı lɔv yia, a zv ɔ dlı -gv, mɔ -wa -Zezu.»
» ⁵ Da waa Efεzı -nyıma 'nva weli -mını, 'in wa yia wa 'de wla, wa batizee wa Nyımaa -Kanyɔ -Zezuu 'ηmı nya. ⁶ Pɔlv palıa wa sɔ -gv la, 'in Zuzu 'Pɔpa yia wa -gv kwlılı. 'In wa yia weli -putunyaa gbagbie bhli, -zugba wa paa -Lagɔgbv -falı.

⁷ Wa 'de weee mneni wa 'ka sa nyıma kugbua lε 'sɔ ηwεε nyni.

⁸ -Mvɔ 'biḡv, Pɔlv plaa -Lagɔbudu zɔ, 'in ɔ yia -Lagɔgbv gbada -tv 'cɔ ta nukplε dlı telɔ nya, -zugba ɔ gba -Lagɔɔ nyımaa 'wlulapılıgbv, 'in ɔ yi 'klı, -wa mia ɔ yukwlı pulɔda ɔ 'ka wa lu. ⁹ 'In duun yia yukwlı -yɔsumanı, -maa 'nı -Lagɔgbv -yɔηwnu, 'in wa yia -Zezuu 'Yloogblv gla palı -zejila 'wv. 'In Pɔlv yia wa -yɔ 'bhv, ɔ -yɔ -Zezuu 'bınɔnya yia mını, -zugba ɔ slolu wa -Lagɔgbv 'kɔmɔv, Tilanusu lakɔnı -budu zɔ. ¹⁰ 'Sa ɔ -tva nɔda -zv 'sɔ nukplε. 'In Zuıfv -yɔ Glεkı sɔ mıa -Azii -dudv -gv, -maa yia Nyımaa -Kanyɔɔ gbv 'nv.

Sevaava nvkpasuyua

¹¹ 'In -Lagɔ yia gwεdigbv 'kadı 'kadı lεnv, Pɔlv sɔ nya. ¹² 'In 'klvɔ -selı -mıslɔ -yɔ 'naa -kibhenya bhıa ɔ ku ηwe, 'mv wa kwaa guzunya. 'In -maa gu yia -maa -yɔ 'bhv, zuzu 'nyii -we -dılıa wa 'wv la, 'in we yia wa 'wv 'tla.

¹³ Zuıfv tɔlva -wa jıjlıa 'gbe, zuzu 'nyii vuvue nya guzunya 'wv, -maa yi 'yaa Nyımaa -Kanyɔ -Zezuu

'ɲni laylali, we vuvue nya. 'In wa nɛɛ zuzu 'nyii -yla: «-Zezu ka gbɔ Pɔlv gbaa da, -a nɛɛ, ɔ 'ɲni nya a 'tla wa 'wɔ!» ¹⁴ Zuifɔv -Lagɔbɔbɔnyaa -kanyɔ mɪ -bha, 'mɔ wa laa Sevaa. ɔ ka nɔkpasuyua gbesɔ, ma nu 'saa.

¹⁵ 'In zuzu 'nyuu yia we 'bɪgɔpali wa -yla: «In -yi -Zezu, 'in ɔ Pɔlv -mia, in -yi -mɔɔ. 'In amia naa, nyɔɔ amia -mia?»

¹⁶ Nyɪmɛ kaa zuzu 'nyuu 'wɔ, -mɔɔ yia wa -gɔbho. 'In ɔ yia we -slolu nu, ɔ 'tɛla, ɔ -zi wa. ɔ nva wa lɛ, 'in ɔ yia wa -bana yla, 'in wa -yɔ gwagwɛ yia ɔ -budu zɔ 'tla kpanɔ nya. ¹⁷ Zuifɔv -yɔ Glɛki mia Efɛzi 'nva gbɔ -mɪni, 'in nyanɔ yia wa 'wɔslo. 'In wa yia Nyɪmaa -Kanyɔ -Zezuu 'ɲni 'ylimani. ¹⁸ Nyɪma -duun -wa ɲwnua -Lagɔgbɔ -yɔ, 'in wa yia wa gbɔnyuu gbaa yi 'tɪtɛɛ nyɪma -zejila 'wɔ. ¹⁹ -Dlabhia -lɛnɔnya duun -yɔ wa 'sebhɛɛ -zlo yia yi, 'in wa yia we -sie nyɪma weee 'yu. Wa zɛlia we -valɛ we nyɪni 'gwɛzii 'wlu glɔ ta 'wlu kugbua lɛ gbu† . ²⁰ 'Sa -Lagɔgbɔ mnenia la, 'in we yia -gɔwɔlaylimani, Jejitapɛɛ 'tɪtɛ slolue nya.

-Zlɛ 'kadɔ mɪ Efɛzi

²¹ Gbɔnya -mɪnu 'bɪgɔ, Pɔlv nɛɛ Masedvanɪ -yɔ Akai ɔ plɪa ɔ 'ka -Zeluzalɛmɔ mɪni. ɔ nɛɛ: «-Mɔv 'bɪgɔ, in -ka -mɔ nyɪni, we mɪ nu, in mɪni 'ya *Wlɔmɔ 'yia.» ²² Timotee -yɔ Elasiɪ -wa -wa ɔ 'wɔsanya, 'in ɔ yia -maa sɔbhie tie Masedvanɪ, 'in ɔ 'dɛ yia -Azii -tɔ 'yɪ yasɔlɛ nya.

²³ -Mɔv bhla, 'in gbɔ 'kadɔ yia bhli -Zezuu 'Yloogblɔv 'gbɔ. ²⁴ Nyɪmɛ yabhlo wa laa Demetliusɔ, 'gwɛzi nya ɔ bhlaa -lu yua -sɛsɛ.

† 19:19 'Yɪ glɔ 'sɔ 'yɪ kugbuaa lubhoo 'pɛniɲwɛzi -wa.

Nyūmaa -lagɔ wa laa Atemisi[†] we -buduu 'wɔwɔ -yua -sɛɛ ɔ bhlaa. Mɔ -yɔ, ɔ -yɔ ɔ lubhonɔnya yia 'gwɛzi duun. ²⁵ 'Yɪ yabhlo nya, Demetliuɔ gbɛlia ɔ lubhonɔnya -yɔ -wa -yɔ ɔ kaa lubhoo 'yɪ -bhlo 'wlu, 'in ɔ nɛɛ wa -ylaɛ: «'Talean, amɪaa 'dɛ -yi we 'ji nu, 'mɔ lubho nɪ -yɔ -a yɪlia -amɪanɔɔ 'gwɛzi. ²⁶ -We mɪa 'plɪda, a yɪ we -yɔ, 'in a nɔ we. Ɔɔ Pɔɔ nɛɛ nu, -lagɔ -we nyɪma tɛlia, we 'nɪ -lagɔ -zɔnɔnya. Ɔ ka nyɪma duun 'wlu -nyumɔ. We 'nɪ -seli Efɛzi -bhlo, we -tɔ 'wɔ -sɛ, we 'ka -Azii -dɔdɔ weee -gɔ lamneni. ²⁷ -Mɔɔ mnɛni we 'ka -amɪaa lubho -nyumɔ, 'in we 'ka Atemisi 'kadɔɔ -budu -yɔ we 'ɲɪ lasa. 'In nyɪma 'na 'ka -slɛɛn we 'ylimanɪ. 'In 'mɔ wa bɔbɔa -Azii -yɔ -dɔdɔ weee -gɔ.»

²⁸ Da nyɪma 'nɔa wee gbɔ -mɪnɪ, wa 'paa 'cɛ, 'in wa yia 'wɔkpɪkpɪɛ bhli: «Efɛzi -nyɪmaa Atemisi 'yɪlia! » ²⁹ 'In 'gbe -kpabhiɛ yia gbugblolu. 'In Masedvanɪ -nyɪma 'sɔ wa laa Gayusɪ -yɔ Alistakɪ, -wa -wa Pɔɔɔ nɔnɔnya, 'in wa yia -maa kpa, 'in wa -yɔ wa 'sɔ yia -gblɔgblɔ 'wɔ mɪnɪ gwagwɛɛ nya.

³⁰ Pɔɔ 'yɪbha ɔ 'ka wa nyɪdɪ 'tla -zejila 'wɔ, 'in -Zezuu 'binɔnya nɛɛ ɔ -yla, ɔ 'na nɔnɔ we ɛ -nɪ. ³¹ -Aziii lubhonɔnya 'kadɪ -tɔɔ -wa mɪa Pɔɔɔ 'talea nya, -maa yi 'yaa wee wɛli -bhlokpɛɛ ɔ yoo 'pa, nu, ɔ 'na 'sɪbhli wee -zejila 'wɔ la -nɪ.

³² -Mɔɔ bhla, nyɪma yiyli -gɔ, -zugba gbɔ bidi -bidi bidi wa nɔa ɛ. Nyɪma tɔɔa kpɪ 'wɔ wɛli yabhlo nya, 'in tɔɔa kpɪa 'wɔ 'ya wɛli -putu nya. 'In -we ka 'gbɔ wa yia 'wluɔgbɛli, wa glaa -nyɪma duun 'nɪ we -yi. ³³ We bhla Zuifɔ yabhlo wa laa Alɛzandɪ

[†] 19:24 'Njwɔlagɔ -wa.

mi -bha. 'In nyuma tɔlva yia we 'ji gba ɔ -yla, -zugba Zuifu tɔlva sua ɔ, ɔ 'ka gba. 'In Alɛzandɪ yia sɔ 'wɔbhu, ɔ 'yibha ɔ 'ka waa nyɪmaa -zlo -yla gbu gba. ³⁴ Wa yibhelia ɔ Zuifu nya, 'in wa 'dɛ weee yia 'wɔkpɪda -tɔ wɛli -bhlogbɔɔ nya 'lɛli 'sɔ nɔkplɛɛ: «Efɛzɪ -nyɪmaa Atemisi 'yɪlia! Atemisi 'yɪlia!»

³⁵ 'In wee 'gbee fɛngblɛ yia nyuma weee ηwɛ 'munu. 'In ɔ nɛɛ: «Efɛzɪ -nyɪmaa, nyuma weee -yi we 'ji nu, Efɛzɪ -gbe -wa Atemisi bubɔ -budu 'kadu -yɔ we tɛltɛli -tɔkpa, -we 'bhɔa yalu ηwɛkɔnyɔ.

³⁶ Nyɪmɛ yabhlogbɔɔ 'nɪ mneni ɔ 'ka gbu -mɪni kpɛli. We 'gbu, a 'mu ηwɛ, a 'na slolu gbu lɔ -nɪ. ³⁷ 'In nyuma -wa a -laa -seli, wa 'nɪ we -budu zɔ -lu yabhlogbɔɔ yɪli, 'in wa 'nɪ -amɪaa -Lagɔ vɛli.

³⁸ We -ka Demetlius -yɔ ɔ lubhonɔnya 'yibha wa 'ka nyɪmɛ 'klamanɪ, wa mɪni gbɔwɔbhunya 'yu, gbɔwɔbhu yɪli nya. Mɔ wa 'kaa nyɪmɛ 'klamanɪ -mɔ mɪa dɛ. ³⁹ We -ka nu, a ka 'ya gbu yabhlo, a 'ka we layibha, -a mneni -a 'ka -mɔv gba -a 'dɛ weee 'wɪugbeliyɪ nya. ⁴⁰ -A fɛli -amɪaa 'dɛ gbu 'nyɛa, 'in wa 'ka -aɪn gbu 'wludɪ, nu, -amɪa sɔlva -amɪaa 'wlulapɪlɪnya -yɔ 'wɔ, gbu -we 'plɪa -zɛɛn daa 'gbu. Wee 'wɪugbelie -mɪni 'nɪ 'ji tɪklu -ka, 'in gbu -we -a 'kaa gba, -mɔv 'nɪ -mɪ.»

⁴¹ Da ɔɔ fɛngblɛ gba 'saa, 'in ɔ nɛɛ nyuma -yla, wa mɪni wa -buduηwɛɛ.

20

*Pɔlv mɪa Masedvanɪ -yɔ *Glɛsɪ -dɔdv -gv*

¹ Da -zɛ bhia, -mɔv 'bɪgv, Pɔlv yia -Zezuu 'bɪnɔnya 'wɪugbeli. ɔ zɔa wa 'dɪ, 'bhie, ɔ yia wɛli 'pa, 'in ɔ yia Masedvanɪ mɪni. ² ɔ 'plɪa wee dɔdv -mɪni -gv, 'in ɔ

yia -Lagonyuma 'di duun zo. -Muu 'bigu, o yia *Glesi nnyi, ³ 'in o li -mo Glesi -dudu -gu 'cu ta. Da o mia 'glu 'wu -gblada, o 'ka Silii mni, 'in o yia 'nu nu, Zuifu mi o -yogbu zoda, wa 'ka o 'bha. Toun, o yia o 'deε dli zo lapapali nu, o 'ka Masedvanu -dudu -gu lobbhiti. ⁴ -Wa -yo Pɔlv mnia, wa ηni ni: Belee -nyumε Pilusu 'yu Sopateε, Tesaloniki -nyima Alisitaki -yo Sekondusi, Delibu -nyumε Gayusi, 'in Timotee, we -yo 'ya -Azii -dudu -gu -nyima Tisiki -yo Tlofimv. ⁵ Nyima -manu -gala -ain 'yu, 'in wa yia -ain wv Tloasigbe nukple. ⁶ *'Floo -we 'nia gɔɔ -yo -ka, we 'feti 'pha, 'in -amia yia Filipugbe nukple 'glu 'wu -gbla. -Ali 'nyu 'klv 'yli gbu, 'in -a yia wa -gbε nnyi Tloasi, -a li -mo lɔkɔwlu -bhlo.

Pɔlv mi Tloasi

⁷ Samidii jibheza, -a gbelia 'wlu, -a 'ka 'floo ladiɔli dabudu, 'in Pɔlv yia gbu -gbagbɛ bhli -Lagonyuma -yla. 'In zli -ka zli mnia o yiaa 'gbv, 'in o yia gbada -tu tiklu, 'in zli -gu yia bε. ⁸ -Buduu yu mia yali, -we zo -a gbelia 'wlu, 'napεε -zlo mi -mo -nyumada. ⁹ Nyimesloyu wa laa Etikɪ -dia finεtlu ηwε -gu la. Pɔlv ka gbagbɛ latlvmanu 'gbv, Etikɪ yia 'yaa ηwɔ. O zilia 'yaa 'wv, 'in o yia 'tazɪ tanv finεth 'yli 'bhv, 'in o yia bhli. Wa 'ka o 'wvbhu, -zugba o ka tlɪ. ¹⁰ Pɔlv 'sibhlia la, o kwlia o -gu 'wv, 'in o yia o 'wvbhu, o nεε: «Amiaa dli 'na sumanu -ni, o -ga 'yliyɔ!» ¹¹ -Muu 'bigu, Pɔlv -gblaa 'tazɪ 'wlu, o didlia 'floo la, 'in o yia we li. O gba 'yaa kplokplo, zli dolua 'wvɔla, 'in o yia mni. ¹² 'In wa -yo o nyimesloyu yia mni, -zugba o -ga 'yliyɔ, we yia wa 'dε weε dli lapali.

Pɔlv 'bhva Tloasi, 'in o yia Milee mni

13 -A -gaa 'yu, -a yia 'glv 'wv -gbla, 'in -a yia Asɔsɔ mni. -Mɔ -a 'kaa Pɔlv 'wɔbhv, -we ka gbv -wa, ɔ nɛɛ ɔ 'ka -mɔ mni bhv -gv. 14 Pɔlv ylia -ain Asɔsɔ, 'in -a yia ɔ 'wɔbhv 'glv 'wv, 'in -a -yɔ ɔ 'sɔ yia Mitilɛni mni. 15 -Bha -a -gblaa 'glv 'wv, 'in -a yia lɔbhiti gumunyu -gv. -Mvɔ zli zlia, 'in -a yia Kio 'klv nyini. -Mvɔ 'bɪgv zli zli 'yaa, 'in -a yia Samɔsɔ nyini, -mvɔ 'bɪgv zli zlia, 'in -a yia Milee nyini. 16 Nu, Pɔlv nɛɛ, Efɛzi ɔ plɪia, ɔ 'ni -bha 'yiligbea yi, ɔ yi bhla lanyumɔnv -Azii -dɔdv -gv. ɔ 'yɪbha ɔ 'ka *Pantɪkɔtv 'yɪ nya -Zeluzalɛmv -mɪ, sao sa we -ka -mɪ. We 'gbv, ɔ yia kwɛlapulo.

Pɔlv 'paa Efɛzu leglizu nyima kpasɪ wɛli

17 Pɔlv mɪ Milee, 'in ɔ yia nyima Efɛzi tie nu, wa 'ka *leglizu nyima kpasɪ laa mni. 18 Da wa nynia Pɔlv kwesi, ɔ nɛɛ wa -ylɛ: «Na tianv nynia -Azii -dɔdv -gv, sa in -yɔ ain 'sɔ -diɪ la, amɪaa 'dɛ -yi we. 19 In ka Nyɪmaa -Kanyɔ lubho nv na 'dɛɛ 'wɔtɪtie nya 'kienyi, siasie -yɔ 'mɪ nya 'yliya 'wv, na -yɔgbv Zuifv zɔaa 'gbv. 20 Amɪaa 'dɛ -yi we 'ji nu, in 'ni gbv yabhlogbɔv ain -yɔ zizeli. -We weee 'kaa ain 'wɔsa, in ka we ain -yla gba, 'in in ka we ain -slolu -zejila 'wv we -yɔ amɪaa -budu zɔ. 21 In ka Zuifv -yɔ -wa 'ni Zuifv la, wa 'ka wa dlɪ 'bhiti -Lagɔ 'yu, 'in wa 'ka -amɪaa -Kanyɔ -Zezu dlɪ -gv zɔ.

22 «'In -slɛn, -Zeluzalɛmv na mni. -Lagɔv Zuzu gbaa, in nv 'sa -gla nya. -We 'kaa -mɔ 'mɪ yɪ, in 'ni we -yi. 23 Nu, -we ka 'ji in -yia -bhlogbɔv, 'gbe -bhlo -bhlo 'wv, Zuzu 'Pɔpa ka 'mɪ 'tɔlv nu, -kaslv -yɔ siasie mɪ 'mɪ wɔda. 24 In 'ka thoo, in 'ka 'pɔoo, -mvɔ 'ni 'mɪ dlu gbv yabhlogbɔv. -We -wa 'mɪ dlu gbv, mv -wa nu, lubho -we Nyɪmaa -Kanyɔ -Zezu tia 'mɪ -yɔ, in

nu we, in 'ka we bhia. Wee lubho mia, -Lagoo 'nanu gbuzonu gbuu gbagbie -wa.

²⁵ «In ka -Lagoo nyimaa 'wlulapiligbuu gbagbie nya ain glaa 'plili. 'In -sleen, in -yi we 'ji nu, amiaa 'yabhlogboo 'na 'ka 'masleen na 'klu 'yi. ²⁶ We 'gbu, in nee ain -yla -zeen e: amiaa 'yabhlo -ka mna, we 'ni na 'wlu -gbu. ²⁷ Nu, in ka -Lagoo dumagbu weee ain -yla gba. In 'ni we 'yabhlogboo ain -yo zizeli. ²⁸ A zu amiaa 'de 'yliyoo, 'in a zu leglizii weee 'yliyoo. Wa 'wlu sa bhlabhlenya, -wa Zuzu 'Pupa 'nye ain yoo, a 'ka wa 'yliyoonya -ze. -Lagoo ka wa 'wuziti o 'Yuu 'pion nya, wa 'ka o -nu -ze. ²⁹ Na munnee 'bigu, gobhee -bho -nyima yia ain glaa plaa, 'in wa 'ka wee bhlabhlenya gbonyuu -yla lenu. ³⁰ 'In 'debbie ain nyidi, nyima -toloo yia yotobhoo, 'in -Zezuu 'binonya 'ka wa 'bihholu. ³¹ A -tu 'yliyogada, 'in a ligbe we nu, in ka ain 'dizoda -tu zlokpoe -yo jibheza, -zu ta 'wu, 'moo nya 'yli.

³² «'In -sleen, -Lagoo -yo o 'nanuweli kwee na zua ain. 'In o ka we se, o 'ka ain 'ylimani dlozooe 'wu, 'in 'bi -we o zua la, -wa weee mia o -nu nya -yla, o 'ka we ain 'nye. ³³ Na dli 'ni nyime yabhlogbooo 'gwezi, o -can -yo o 'naanya 'wonyi. ³⁴ Amiaa 'de -yi we 'ji nu, -li -we ka 'tu mia in -yo na nononya -yo, na 'dee soo lubho nya na yia we. ³⁵ Sa a 'kaa lubho nu, 'in a 'ka bobabhanya 'wuyi, in ka we ain -slolu. 'In -a 'ka weli -we Nyimaa -Kanyoo -Zezuu 'de gbaa ligbe: «Nyime -lu -nyenyie ka 'muna, we -zi -lu 'yiyie nyime kwee.» »

³⁶ Polu bhia gbagbie, -moo 'bigu, o -yo wa 'de weee 'sibhlia 'kukolu, 'in wa yia -Lagoo bhuhhoe. ³⁷ Wa 'de weee bhlia wie, wa gblelia Polu, 'in wa yia o weli 'pa. ³⁸ 'In wa -gu yia 'wutu -koon, -we ka gbu -wa, o

nεε wa -yla wa -putu 'na 'ka 'masλεεn ɔ 'klu 'yi. Wa kwaa ɔ yoo, 'in wa yia ɔ 'glv -yɔ -nyneni -kpɔ.

21

Pɔlv mnia -Zeluzalemv

¹-A 'bhva EfεZU -Lagɔnyima kpasu -gbε, -a -gblaa 'glv 'wv, 'in -a yia 'nyunyididvɔv wa laa Kɔsv -gv mni tiklu. -Mvɔv zli zlia, -a nynia Wlvɔv, 'bhie, -a yia Patalaa mni. ²'Glv yabhlo mia Fenisi dɔvɔ -gv mnida, -mɔ -a ylia we. Tɔvɔn, -a -gbla we 'wv, 'in -a yia mni. ³-A nynia gumunyu nyidi, 'in -a yia 'nyunyididvɔv wa laa Siplv -yɔyi kɔpεsɔlv. -A mnia Sili -dɔvɔv -gv -gbεin, 'in -a yia Tilgbe nɔkplε lasibhli, -bha 'glv 'kaa we nɔkpla -gba weεε lasibhli. ⁴-Mɔ Tili -a ylia -Zezuu 'binɔnya, 'in -a yia wa -gbε -tv lɔkɔwlu -bhlo. Gbv -we 'kaa Pɔlv yli, -Lagɔv Zuzu gbaa we wa -yla, 'in wa nεε ɔ -yla, ɔ 'na mnini -Zeluzalemv -ni. ⁵Da weεε lɔkɔwlu -bhlo bhia, 'in -a yia 'yoo 'wvɔbhv, wa 'dε weεε yia -ain yoo kwa. Wa -yɔ wa 'ɲwɔni -yɔ wa 'yua, 'in -a yia 'gbe nɔkplε 'tla, 'bhie, -a yia 'kukolu 'sibhli gumunyu -gɔgɔ -gv, 'in -a yia -Lagɔv bhuhhoe. ⁶-Mvɔv 'biv, -a 'pɔpalia wεli, 'bhie, -amia -gblaa 'glv 'wv, 'in -Zezuu 'binɔnya yia -buduɲwεε lɔbhiti.

⁷-A 'bhva Tilgbe 'wv 'glv nya, 'in -a yia Pɔvtolemais -amiaa nɔnɔvε 'wlvbhā. -A -saa weεε 'gbe nɔkplεε -Lagɔv bhelia fv, 'in -a yia 'yli -bhlo li wa nya.

⁸-Mvɔv 'biv zli zlia, -a 'bhiti lv, 'in -a yia Seza-lee nyini. -Bha -a plaa -Lagɔv gbvɔgbanyɔ Filipvɔv -budu zɔ, 'in -a yia ɔ -gbε ladu. Nu, ɔv Filipv mi nyima gbesɔ -wa -a -saa zlvme -bha -Zeluzalemv, wa lɔnyvme yabhlo nya. ⁹ɔ ka 'ɲwɔnyua -mnoa,

'yieslɔŋwɪ nya, wa 'nɪ yɪ -mɪ. -Lagɔgbɔɔ -falɪ wa paa.

¹⁰ -A ka -bha 'yɪ duun li, 'bhie, -Lagɔgbɔɔ -falɪpanyɔ yabhlo 'bhua Zudee, wa laa Agabusɪ, 'ɪn ɔ yia -bha yi. ¹¹ ɔ yia -aɪn 'yɪa, ɔ 'bhua Pɔlv -jlaa 'wɔ, ɔ gbɔan ɔ 'dɛɛ bhv 'sɔ -yɔ sɔ 'sɔ, 'ɪn ɔ nɛɛ: «Wɛɪ Zuzu 'Pɔpa gbaa, mɔ nɪ: <Nyɪmɛ ka -jlaa mɪa da, sa ɪn gbɔan da na 'dɛ, 'sa Zuifv yia ɔ gbɔaan -Zeluzalɛmɔ. 'ɪn wa 'ka ɔ nyɪma -wa 'nɪa Zuifv yoo 'nyɛ.> »

¹² Da -a 'nɔa gbv -mɪnɪ, 'ɪn -amɪaa 'dɛ -yɔ Sezalee -Lagɔbhelia yia Pɔlv bhuhhoe, nɪ, ɔ 'na mɪnɪ -Zeluzalɛmɔ -nɪ. ¹³ 'ɪn Pɔlv yia we 'bigɔpalɛ: «Lɛɛ ka 'gbv a wi, 'ɪn a sumanɪ na dɪa? Wa 'ka 'mɪ gbɔan -Zeluzalɛmɔɔɔ, wa 'ka 'mɪ 'bha 'dɛbhie -gbolu Nyɪmaa -Kanyɔ -Zezuu 'ɲnɪ 'gbɔɔɔ, ɪn mɪ 'cɪn lamnazɪa.»

¹⁴ Nɪ, ɔ 'nɪ -amɪaa wɛɪ 'wɔŋwɪnuda -mɪ 'gbv, -a yia ɔ bhuhhoe 'yitide. 'ɪn -a nɛɛ: «Nyɪmaa -Kanyɔɔ dɔmɔgbv nɔ lɛ!»

¹⁵ -A lia 'yɪ sanɪmɛ wee da, 'ɪn -a yia -amɪaa 'gbanya -mɔzv, -a yia -Zeluzalɛmɔ mɪnɪ. ¹⁶ -Zezuu 'bɪnɔnya tɔba mɪa Sezalee, -maa yia -aɪn yoo kwa. 'ɪn wa yia -aɪn Sɪplv -nyɪmɛ yabhlo, -ɔ 'kaa -aɪn -gɔda 'nyɛ, -ɔ wa laa Mnasɔɔɔn -buduŋwɛɛ kwa. -Zezuu 'bɪnɔnyɔ -wa, we 'bɪ ka 'wɔgwɛ.

Pɔlv-yɔ-Lagɔnyɪma kpasɪ gbelia 'wlu-Zeluzalɛmɔ

¹⁷ Da -a nɪnɪa -Zeluzalɛmɔ, -Lagɔbhelia yia -amɪaa 'lakpasu kpa 'mɔna nya. ¹⁸ -Mɔv 'bigɔ zɪ zɪa, Pɔlv -yɔ -aɪn 'sɔ yia *'Zakee -gbɛ mɪnɪ. -Mɔ leglɪzɪ nyɪma kpasɪ weee gbelia 'wlu. ¹⁹ Pɔlv -saa wa fɔ, 'bhie, -we weee -Lagɔ nɔa lɛ nyɪma 'nɪa Zuifv -gbɛ, 'ɪn ɔ yia we 'dɪ -sa wa -yla kpɛɛn kpɛɛn.

20 Da wa 'de weee 'nua weli -mni, 'in wa yia -Lagoo 'hni -mni. 'In wa nee Pɔlv -ylaε: «Bheli -in -tali, Zuifv 'wlu sanime ka -Zezu dli -gv zv, 'in wa mia Moizu tite -yolaneda. 21 -We wa mia gbada wa -yla -na daa mv ni: Zuifv -wa mia 'lakpanya glaa, -in nee wa -yla wa pali Moizu tite -bhgv, wa 'na 'pali wa 'yua kni 'wv -ni, 'in wa 'bhv -Zuifv lenvgbv 'cin 'bi. 22 Sa -a 'ka we nua? 'Nua wa yia we -kpɔ, ni, -in ka yi. 23 We 'gbv, -we -a yia da -mi -yla gbaa, -in nv we ε. Nokpasia -mnuv -wa bia -Lagoo -yla mi -aun glaa -seli. 24 -In -yɔ wa mni, -in -yɔ wa 'ka wa -yɔwɔlvbv lenv, -in pllv wa 'wlu, 'in wa 'ka wa 'nyi -sa. -In -ka 'sa nv, 'in nyima weee yibhelia we 'ji ni, -we wa gbaa -na daa, we 'ni gbvzv. 'In wa 'ka we -yɔyi, ni, Moizu tite -mi -na zv 'ya 'nuhwe. 25 We -ka nyima -wa 'nia Zuifv, -wa zva -Zezu dli -gv, gbv -we ka weli -a bhia, -a ka we celi, 'in -a yia we wa yoo 'pa: «A 'na lili -zila -bubɔnumε -ni, we ka pɔv. Nimeε 'pɔv -tukpa -yɔ nime -we 'pɔv 'nia 'wɔtla, a 'na lili we -ni. 'In a 'na nuv mɔtnigbv ε -ni.» »

26 -Muv zli zha, tɔv, Pɔlv -yɔ waa nyima -mnuv yia mni. 'In ɔ -yɔ wa yia -yɔwɔlvbv lenv dabv. -Muv 'bigv, 'in ɔ mnia -Lagobudu 'kadv zv, 'in 'yli -we nya wee -yɔwɔlvbv 'kaa bhia, ɔ yia we gba. We ji -wa ni, bhla -we nya wa 'kaa wa -zila bobv -bhlo -bhlo.

Pɔlv wa kpa -Lagobudu 'kadv zv

27 Wee -yɔwɔlv yli gbesv 'ka bhia mni, 'in -Azii -dv -gv Zuifv yia Pɔlv -yɔyi -Lagobudu 'kadv zv. Tɔv, wa 'paa nyima -zloo dli yali, 'in wa yia ɔ kpa, 'wɔkpikpie nyae: 28 «Izlaeli nyima, a be -aun -yɔ! Nyime ɔ mia da, da weee -yɔ nyima weee ɔ slolua

gbu -we -wa Izlaelnyuma klaa, we -yɔ Moizu tite -yɔ -Lagɔbudu 'kaduɔ -yɔ -tu. 'In -slɛɛn, nyuma -wa 'nia Zuifɔ, ɔ ka wa -Lagɔbudu 'kadu zɔ -la, sanɛɛ 'sa ɔ plaha wee -mɔwɔ da puɪn -llɛllɛ!»

²⁹ -We ka 'gbu, wa yia 'sa nu, wa ka Efɛziyu Tlofimɔ 'yɪ Pɔɔɔ nya -Zeluzalɛmɔgbe nɔkplɛ. Nu, wama dlu, Pɔɔɔ -yɔ ɔ 'sɔ ka -Lagɔbudu 'kadu zɔ pla.

³⁰ 'In wee 'gbee nɔkpla -nyuma weee gbugblolua, 'in wa -yɔ -gwagwɪɛ yia da weee 'bhu. 'In wa yia Pɔɔɔ kpa, wa -yɔ ɔ lagbizelie yia -Lagɔbudu 'kadu zɔ 'tla, 'in wa yia -bha kla, -bha -bhlokpade.

³¹ Zuifɔ mɪ 'klɪ 'yɪda, wa 'ka Pɔɔɔ 'bha, 'in nyuma yia wɛli Wɔmɔɔ 'slɔjaa -zloo -kanyɔ 'kadu kwa, nu, -Zeluzalɛmɔ -nyuma weee ka gbugblolu. ³² -Bha -bhlokpade, ɔ 'bhua 'slɔja -yɔ 'slɔjaa glɔ gbuu 'yugalunya 'wɔ, 'in ɔ -yɔ -gwagwɪɛ yia nyumaa -zloo gbɛgbɛɪn mni. Da wa 'yia ɔ -yɔ 'slɔja 'sɔ -yɔ, 'in wa yia Pɔɔɔ bhɪtɪɛ 'yitide. ³³ ɔ 'slɔjaa -kanyɔ 'kadu bɛa Pɔɔɔ -yɔ, ɔ kpaa ɔ, 'in ɔ nɛɛ, wa gbɔan ɔ nɛtɛllukpe 'sɔ nya. 'Bhie, ɔ yia wa layɪbhaɛ: «Nyɔɔ nyumɛ -mɔni -mia? Lɛɛ -lu ɔ nu lɛa?» ³⁴ 'In nyumaa -zloo glaa, -zakpa -bhlo kpɪ 'wɔ -maa 'dɛɛ sa, 'in tɔɔva kpɪa 'wɔ, wɛli -putu nya. Nu, 'slɔjaa -kanyɔ 'kadu 'ni mneni ɔ 'ka wɛli yabhlogbɔɔ 'wɔlanɔ, wee -zɛ duun glaa. 'In ɔ nɛɛ, wa -yɔ Pɔɔɔ 'sɔ mni 'slɔjaa -budu 'kadu zɔ. ³⁵ Da Pɔɔɔ -yɔ wa nynia wee -buduu sikalie kwesi, 'in 'slɔja yia ɔ 'wɔbhɪ nyuma 'wlu yali, nyumaa -zlo glaa, 'cɛ 'kadu wa mia 'padaa 'gbu. ³⁶ Nu, nyuma weee mɪ ɔ 'bi, 'wɔkpɪkpɪɛ nya: «A 'bha ɔ!»

Pɔɔɔ gbaa ɔ 'dɛɛ -gɔgbu

³⁷ Bhla -we nya wa -yɔ Pɔlv 'kaa 'slɔjaa -budu 'kadu zɔ pla, ɔ nɛɛ 'slɔjaa -kanyɔ 'kadu -ylaɛ: «In mneni in 'ka -mɪ -yla wɛh yabhlo gbaa?»

'In -mɔɔ yia we 'bɪɔpali ɔ -ylaɛ: «l'in, aya! Glekɪwɛh -na gbaa? ³⁸ Ezipɔtyu ɔ 'bhua nyɪmaa dli 'wɔ, nyɪmaa 'wlulapɪnyɔ -yɔ, we 'bɪ 'nɪ -slɔ 'wɔgwɛ, 'in ɔ -yɔ 'bɪnɔnya 'wlu glɔ -bhlo (4.000) yia da beblɛɛ ladɪlia mni, we 'nɪ -mu?»

³⁹ Pɔlv yia we 'bɪɔpaliɛ: «Zuifɔ in -mɪa, Talɪsɪgbe nɔkplɛ, Silisi -dɔdɔ -gɔ. Gbe ka 'ɲmɪ mɪa mɪɪda, we nɔkpla -nyɪmɛ in -mɪa. -Mɪ na bhuhhoea, -in 'nyɛ 'mɪ 'yoo, in 'ka nyɪma -yla gbɔ gba.»

⁴⁰ 'Slɔjaa -kanyɔ 'kadu yia ɔ 'yoo 'nyɛ. Pɔlv 'yɪlgbea sikalie 'wlu, 'in ɔ yia sɔ 'pa nyɪma -yla, nu, wa 'mu ɲwɛ. Da wa 'dɛ weee 'mua ɲwɛ blenyii, 'in Pɔlv yia wa -yla gbɔ gba zuifɔwɛh 'wɔ:

22

¹ «Na bhelia -yɔ na didea, a pɔ yukwli, na 'dɛɛ gbɔ 'wɔsawɛh na yia -slɛɛn da aɪn -yla gbaa.»

² Da Pɔlv mɪa gbada wa -yla, wa 'nɔa we zuifɔwɛh 'wɔ, 'in wa yia ɲwɛ 'mu blenyii.

Tɔɔn, 'in Pɔlv nɛɛ: ³ «Zuifɔ in -mɪa, Talɪsɪgbe 'wɔ wa gwalia 'mɪ, Silisi -dɔdɔ -gɔ. 'In -seli wa zɔa 'mɪ -Zeluzalɛmɔ. Gamaliɛh -wa na -slɔlunyɔ, mɔ -slɔlua 'mɪ -amɪaa dukpasɪ tite kpɛɛn kpɛɛn. -Lagɔɔ gbɔ mɪ 'ya -amɪ dlu 'kadɔɔ, a 'dɛ weee 'bhisa -zɛɛn.

⁴ Nyɪma -wa mɪa -Zezuu 'Yloogblɔ -gɔ, in ka wa 'kɪyie 'wɔpali, in ka wa 'bha. 'In in yia wa 'llukpe pali, we yi nɔkpasɪa -zɛɔɔ, we yi 'ɲwnɪ -zɛɔɔ, -zugba na pa wa -kasɔ 'wɔ. ⁵ * -Lagɔɔbɔnyaa -kanyɔ 'kadu -yɔ Zuifɔɔ nyɪma kpasɪ weee mneni wa 'ka gba, nu, gbɔzɔnɔ na gbaa. Wa ka 'mɪ 'sɛbhɛnya yoo 'nyɛ, na

bhelia Zuifv mia -Damasigbe nukplεε 'gbv. 'In in yia wee 'gbe nukplε mni, waa -Lagonyima mia -mɔ, in 'ka wa 'llukpe 'pali, in 'ka wa -mɔ -Zeluzalemv kwa, 'in wa 'ka wa -kaslv 'wupa.

*Pɔlv gbaa ɔ -Lagɔplagbv
(Lngb 9.1-19, 26.12-18)*

⁶ «'In, in mi 'yloogblv, in 'ka -Damasigbe -yɔ cipaa yi, 'yloogbagbv ylv nya tɔvn, san 'kadv yabhlo 'bhva yali, 'in we yia 'mi gbeli. ⁷ In bhlia dɔdv, 'in in yia wɛli yabhlo 'nv, we nεε 'mi -ylae: <Sɔlv, Sɔlv, lεε ka 'gbv -na pali 'mi 'klyie 'wva?»

⁸ «'In in yia layibhaε: <Na -Kanyɔ, nyɔɔ -in -mia?»

«'In wee wɛli yia we 'bigupalε: <Ami Nazaletiyu -Zezu, -in mia 'klyie 'wupalida, -ami -wa.» ⁹ Na nɔnɔnya ka wee san -yɔyi, 'in ɔ mia 'mi -yla gbv gbada, wa'a 'nv -mɔɔ wɛli.

¹⁰ «Tɔvn, in yia layibhaε: <Na -Kanyɔ, sa in 'ka nva?»

«'In Nyimaa -Kanyɔ nεε 'mi -ylae: <-In -sɔ 'wv, -in mni -Damasigbe nukplε, 'in -we weee -Lagɔ gbaa, -in nv lε, -mɔ wa yia -mi -yla we gbaa.» ¹¹ In ka 'lv wee saan 'tite -mɔnu 'gbv, na nɔnɔnya kpa na sɔ la, 'in wa yia 'mi -Damasɔ kwa.

¹² «-Mɔ -Damasɔ, nyime yabhlo mi -bha, 'mɔ wa laa Ananiasɔ. Nyime ɔ zva -bha -Lagɔ, 'mɔ ɔ -mia, 'in ɔ zva Moizu tite 'nɔnɔwe. -Damasigbee Zuifv weee gbaa gbuzɔnv gbv ɔ daa. ¹³ Ananiasɔ yia na -gbε, ɔ 'yiligbea 'mi kwesi, 'in ɔ nεε 'mi -ylae: <Sɔlv, na bheli, -na 'yli -blo!» -Bha -bhlokpade, na 'yli -bloa, 'in in yia ɔ -yɔyi vaa.

¹⁴ «'In ɔ yia we -gɔdi 'mi -ylae: <-Amiaa dɔkpasu -Lagɔ ka -bha -mi -sa 'cɔn, -in 'ka ɔ dumagbv yibheli,

'in ɔ -wa Nyumε Tikli, -in 'ka ɔ -yɔyi, -in 'ka ɔ 'dεε weli 'nu. ¹⁵ Nu, ɔ gbɔdayinyɔ -na yia -zεa. 'In -we -in 'yia -yɔ, 'in -in 'nua, -in 'ka we gba dɔdɔgɔ -nyima weεε -yla. ¹⁶ 'In -slεεn, lεε ka 'gbɔ -na wɔa? -In -sɔ 'wɔ, -in yi, -in la Nyɔmaa -Kanyɔɔ 'ηni, wa 'ka -mɪ batizee, -Lagɔ 'ka -mɪ -yɔwɔlɔ, -na gbonyii 'ka -mɪ kwɛyli 'bhɔ.>

Pɔlɔ gbaa sa -Lagɔ tiea ɔ, nyɔmaa 'nɔa Zuifu, wa -gbεε gbɔ

¹⁷ «-Mɔɔ 'bɪgɔ, in yia lɔbhiti -Zeluzalεmɔ. 'Yli yabhlo nya, in mɪ -Lagɔ bhuhhoeda -Lagɔbudu 'kadɔ zɔ, 'in Nyɔmaa -Kanyɔ yia 'mɪ 'klɔtlali na 'yli 'wɔ. ¹⁸ 'In, in 'yia Nyɔmaa -Kanyɔ -yɔ, 'in ɔ nεε 'mɪ -ylaε: «-In 'pulo kwε la, -in 'bhɔ -Zeluzalεmɔ slɔ! Nu, na gbɔ -na yia gbaa, -mɔ -nyɔmaa 'na 'ka we -yɔηwnu.>

¹⁹ «In yia we 'bɪgɔpalε: «Nyɔmaa -Kanyɔ, wa 'dε -yi we 'ji nu, in ka -Lagɔbudunya zɔ 'plili, 'in nyɔmaa -wa ηwnua -na gbɔ -yɔ, -zugba na pa wa -kaslɔ 'wɔ, 'in na sɛli wa. ²⁰ 'In da wa 'kaa -na gbɔdayinyɔ Etiεni 'bha, -amɪ mɪ 'ya -bha. -Wa mɔa ɔ 'bhada, in ka wa ηwnunu, 'in in yia wa -bananya 'yliyɔzɔ.>

²¹ «'In Nyɔmaa -Kanyɔ nεε 'mɪ -ylaε: «-In mni, nu, tiea na yia -mɪ 'pɪpɪ, nyɔmaa -wa 'nɔa Zuifu gbεgbεin!» >

Pɔlɔ nεε Wlɔmɔɔ 'slɔjaa -kanyɔ -yla nu, Wlɔmɔ -dɔdɔwɔlakpε ɔ -mɔa.

²² Nyɔmaa -zlo pɔlɔ Pɔlɔ yukwli tikli, tɔɔn, ɔ yia wɛlɔnya -mɪnu gbagbɛ bɔia. 'In wa yia 'wɔkpɪkpɛ bhliε: «A -sa nyumε ni la! A 'bha ɔ! ɔ 'ni we 'klɔ -ka, ɔ 'ka 'yliyɔgada -tɔ, dɔdɔ ni -gɔ!» ²³ Wa 'kpɪa 'wɔ 'titεε, wa vitelia wa -bananya, 'in wa yia bla

yali 'mni. ²⁴ Wlómúú 'slojaa -kanyó 'kadú nɛɛ, wa 'pa Pólú 'slojaa -budu 'kadú zó. Wa 'ka ó sɛli, 'in gbu -we ka 'gbú nyimaa -zlo mia sa ó 'wluo 'kpílída, ó 'ka we gba, 'in -máó 'ka we 'nú. ²⁵ 'In da wa gbúan Pólú wa 'ka ó sɛliá yi, tóún, 'slojaa glú gbúú 'yugalínyó mia -bha, Pólú yia ó layíbhá 'lee: «We se mí aín -yla, a 'ka *Wlómú -dúduwɔlakpɛ sɛli, -zugba a 'ní -sló ó -yógbú 'wóbhúú?»

²⁶ Da óó 'slojayu 'núa wɛli -múní, 'in ó yia 'slojaa -kanyó 'kadú wɛli kwa, ó nɛɛ ó -ylaɛ: «Lɛɛ -lu -na yi yaa dɛ lɛnúa? Óó nyimɛ -móní, Wlómú -dúduwɔlakpɛ -wa!»

²⁷ 'Slojaa -kanyó 'kadú yia Pólú 'yia, ó bɛa ó -yó. Ó yia ó layíbháɛ: «Gba gbúzónú, Wlómú -dúduwɔlakpɛ -in -mia 'piɛin yi?»

Pólú yia we 'bíɔpáli: «In, 'mó in -mia.»

²⁸ 'In 'slojaa -kanyó 'kadú nɛɛ: «'Gwɛzi 'kadú in plólúa 'bhie, in yia Wlómú -dúduwɔlakpɛ -zɛ.»

'In Pólú yia we 'bíɔpáli: «-Amí mia, gwálí wa gwalíliá 'mí we.»

²⁹ -Bha -bhlokpáɛ, -wa 'ka yaa Pólú sɛli, 'in ó 'ka gba, -maa yia ó gwevɛla. Da 'slojaa -kanyó 'kadú yibhelia we 'jí nú, Pólú -ó ó gbúan, -máó mí Wlómú -dúduwɔlakpɛ nya, 'in ó 'dɛ yia nyanó nú.

Pólú mí gbówliwóúnyá 'yú

³⁰ Gbú -we Zuífú díá Pólú 'wlu, 'slojaa -kanyó 'kadú 'yíbhá ó 'ka we 'wólanú kpɛɛn kpɛɛn. We 'gbú, zlí zliá, 'in ó yia ó gbúan -llúkpe 'wúsa. 'In ó yia -Lagóúúúnyá -cían -yó gbówliwóúnyá 'wlugbeli. 'Bhie, ó -yó Pólú yia wa 'yú yi.

23

¹ Póló ylaa gbúwliwóḍínya flílu, ɔ nɛɛ: «Bheliañ, ñ ka -Lagɔ 'yu nɔ 'nanɔɔ, na dli 'nɪ 'mɪ gbɔ 'nyɛ, 'ñ we yia -zɛɛn yɪ -mɪnɪ yɪ.»

² 'In -Lagɔbɔbɔnyaa -kanyɔ 'kadɔ Ananiasi nɛɛ -wa mia Póló kwesi -ylae: «A 'pa ɔ ŋwɛ -gɔ -lu!»

³ Tɔɔn, Póló nɛɛ ɔ -ylae: «Wɛli 'sɔ -nyumɛ, -mɪ -Lagɔ yia bhɪtia! -Bha -ñ -dia la, -zugba -na bhɪ na -yɔgbɔ 'wɔ titee sɔlɔ, 'ñ -ñ nɛɛ, wa bhɪtɪ 'mɪ. Tite 'nɪ 'sa gba.»

⁴ -Wa mia Póló kwesi, -maa nɛɛ ɔ -ylae: «-Lagɔbɔbɔnyaa -kanyɔ 'kadɔ -na vɛlia yɪ?»

⁵ Póló yia we 'bɪgɔpaliɛ: «Na bhelia, ñ 'nɪ we 'ji -yi nɪ, -Lagɔbɔbɔnyaa -kanyɔ 'kadɔ ɔ -mia. Nɪ, we mɪ cɛlɪda -Lagɔɛbhɛ 'wɛɛ:

<-In 'na gbalɪ gbɔnyuu -na nyɪmaa 'yugalɪnyɔ -yla -nɪ!> »

⁶ Póló -yi we 'ji nɪ, nyɪmaa -zakpa sɔ -wa gbúwliwóḍínya. -Zakpa -bhlo -wa *Sadusenyɪma, 'ñ -zakpa 'sɔnɔ -wa Falizɪnyɪma. We 'dɛɛ 'gbɔ ɔ yia 'wɔkpɪ 'titeɛ wa 'yue: «Bhelia, Falizɪnyɪmɛ ñ -mia, 'ñ Falizɪnyɪmɛɛ 'yu ñ -mia. Tɪtɪlɪnyaa 'wɔsɔsɔɛ ñ dia dli 'wɔɔ 'gbɔ, wa mia da na -yɔgbɔ 'wɔbhuda.»

⁷ Da Póló gba 'saa, Falizɪnyɪma -yɔ Sadusenyɪma yia kpɛliɛ bhli, 'ñ wa yia 'wɔdo 'sɔ. ⁸ Nɪ, Sadusenyɪma nɛɛ, tɪtɪlɪnyaa 'wɔsɔsɔɛ 'nɪ -mɪ, 'anzɪnya -yɔ zuzu 'nɪ la -mɪ, 'ñ -zugba Falizɪnyɪma yibhelia we nɪ, we 'dɛ weɛ mɪ la. ⁹ 'In nyɪmaa -zlo mɪ 'wɔkpɪda 'titeɛ, 'ñ Falizɪnyɪmaa tɔlɔ -wa -wa -Lagɔɔ titee gwesanya, -maa yia Póló lɔpa 'kɔa 'tite nya. Wa nɛɛ: «-A yɪ we -yɔ nɪ, nyɪmɛ -mɔnɪ 'nɪ gbɔnyuu yabhlogbɔɔ lɛnɔ. -De zuzu yabhloo, -de 'anzi yabhlo gba ɔ -yla gbɔɔ, nyɔɔ -yi we 'jia?»

10 Wee -zle kpukpalia 'wv, wa yi Pɔlv 'yლისისალი 'gbv, nyanɔ yia 'slɔjaa -kanyɔ 'kadu dli slo. 'In ɔ nɛɛ ɔ 'slɔja -ylaɛ, -maa -sa Pɔlv wa nyidi, wa kwa ɔ 'slɔjaa -budu 'kadu zɔ lv.

11 -Muu 'bɔgɔv sabɔ bea, Nyɔmaa -Kanyɔ yia Pɔlv 'kɔtlali, 'in ɔ nɛɛ ɔ -ylaɛ: «-In 'temani dli! -In ka na gbv gba -seli -Zeluzalemv, we mi nu, -in gba 'ya we Wlɔmɔgbe nukple.»

Zuifv zva Pɔlv 'bhabhagbv

12 -Muu zli zlia zlvkpe, Zuifv -zakpa -bhlo yia weli -bhlo bhli, 'in wa yia bi -Lagɔ 'yu nu, wa 'ni -slɔ Pɔlv 'bha, wa 'na 'ka li 'in wa 'na 'ka 'ma. 13 Nyɔma -wa bhli weli -mɔni, wa ka nyɔmaa glv 'sɔ -gɔzi. 14 'In wa yia -Lagɔvɔnyaa -cian -yɔ nyɔma kpasu -gbe mni. 'In wa nɛɛ -maa -ylaɛ: «-A ka bi -Lagɔ 'yu, nu, -a 'ni -slɔ Pɔlv 'bha, -a 'na 'ka -lu yabhlogbɔ li. 15 'In -slɛɛn, amia -yɔ gbɔwliwɔdinya bhli weli -bhlo, 'in a 'ka 'slɔjaa -kanyɔ 'kadu -yla gba nu, ɔ -la ain Pɔlv -dawli nya, a 'yibha a 'ka ɔ -yɔgbv 'wɔsɔsali tiklu. We -ka -amia, -a ka -amiaa 'de lamnazi -a 'ka ɔ 'bha, 'bhie, ɔ 'ka -seli nyini.»

16 'In weli wa bhli Pɔlv daa, ɔ bhɔbɔ 'yu 'nua we, 'in ɔ yia 'slɔjaa -budu 'kadu zɔ Pɔlv 'di -salia mni. 17 Tɔvɔn, Pɔlv laa 'slɔjaa glv gbuv 'yugalinyɔ yabhlo, 'in ɔ nɛɛ ɔ -ylaɛ: «-In kwa nyimeslɔyu ni 'slɔjaa -kanyɔ 'kadu -gbe, nu, ɔ ka gbv yabhlo ɔ 'ka we gba ɔ -yla.»

18 ɔ 'slɔja -yɔ ɔ nyimeslɔyu yia 'slɔjaa -kanyɔ 'kadu -gbe mni, 'in ɔ nɛɛ ɔ -ylaɛ: «-Kaslvnyime Pɔlv laa 'mi, ɔ nɛɛ: in -la -mi nyimeslɔyu ni. -Mɔɔ ka gbv yabhlo ɔ 'ka -mi -yla we gba.»

19 'Slɔjaa -kanyɔ 'kadɔ kpaa nyimeslɔyuu sɔ la, ɔ -yɔ ɔ vlaa gwe -sɛ, 'in ɔ yia ɔ layibhaɛ: «Lɛɛ -gbɔ -in 'yibha -in 'ka 'mɪ -yla gbaa?»

20 'In nyimeslɔyuu yia we 'bɪgɔpalɛ: «Zuifɔ ka wɛli -bhlo bhli nu, -in kwa cɪzi Pɔlv gbɔwliwɔdɪnya 'yu. Gbaa wa yia -dawli nya nu, gbɔwliwɔdɪnya 'yibha wa 'ka ɔ -yɔgbɔ 'wɔsɪsalɪ tikli. 21 'In -in 'na 'nɔnɔ wa wɛli -nɪ! Nu, -wa zizea ɔ 'bhabhiee 'gbɔ, wa mneni nyɪmaa glɔ 'sɔ -gɔzi. Wa ka bi -Lagɔ 'yu, wa nɛɛ, wa 'nɪ -slɔ Pɔlv 'bha, wa 'na 'ka li, 'in wa 'na 'ka 'ma. Nu, -slɛɛn, wa ka lamnazi, -na wɛli wa mi wɔda.»

22 Da ɔɔ 'slɔjaa -kanyɔ 'kadɔ gbaa nyimeslɔyuu -yla nu: «-We -in gbaa da 'mɪ -yla, -in 'na gbalɪ we nyɪmɛ yabhlogbɔɔ -yla -nɪ.» 'Bhie, ɔ yia -mɔɔ 'yitide, 'in -mɔɔ yia mɪ.

'Slɔjaa -kanyɔ 'kadɔ kwaa Pɔlv Felisu -gbɛ

23 -Mɔɔ 'bɪgɔ, 'slɔjaa -kanyɔ 'kadɔ laa ɔ 'slɔjaa glɔ gbuu 'yugalɪnya 'sɔ, 'in ɔ nɛɛ wa -ylaɛ: «'Slɔjaa 'wlu -bhlo (200) klaa, nɪmɛsɔn -gɔɔ 'slɔjaa glɔ ta 'ya kugbua (70) -yɔ 'slɔjaa 'wlu -bhlo kaa 'li kwɛɛ, a gbeli da wa 'wlu. 'In a 'dɛ weee mnazi la, jibheza lɛli gbomnɔnɔ nya, a 'ka Sezalegbe nɔkplɛ mɪ.

24 A mnazi numasɔn -yɔ, 'in a 'ka Pɔlv 'wɔbhɔ we -gɔ, 'in a 'ka ɔ dɔdɔɔ 'wlulapɪnyɔ Felisu -gbɛ kwa -dlɔɔ.»

25 'In ɔ yia 'sɛbhɛ cɛɪɛ:

26 Dɔdɔɔ 'wlulapɪnyɔ Felisu 'kadɔ, -amɪ Klodɔ Liziasɪ saa -mɪ fɔ.

27 Nyɪmɛ -ɔ in 'paa dɛ -mɪ yoo, Zuifɔ ka ɔ kpa, wa 'ka ɔ 'bha. 'In da in 'nɔa nu, Wlɔmɔ -dɔdɔwɔlakpɛ -wa, 'in in -yɔ na 'slɔja yia mɪ, in yia ɔ wa kwɛɛ -sa. 28 In 'yibha gbɔ -we Zuifɔ dia ɔ 'wlu, in 'ka we 'ji 'nɔ. We 'gbɔ, in yia ɔ wa gbɔwliwɔdɪnya

'yu kwa. ²⁹ In ka we -yoyi nu, wa 'dεε titee 'gbu, wa dia o gbu 'wlu. 'In wa 'ni mneni wa 'ka o gbu yabhlogbɔɔ -yla lapali, -we ka 'gbu wa 'kaa o 'bha, 'in wa 'kaa o -kasɔ 'wɔpa, we 'ni 'yie. ³⁰ 'Bhie, wa yia 'mi weli kwaε, Zuifu ka o -yɔgbu zu. -Bha -bhlokpade, in 'paa o yoo -na -gbe. 'In in neε o gbɔwɔludinya -ylaε, wa 'kla o -na -gbe.

³¹ -We 'slɔjaa -kanyo 'kadu gbaa, o 'slɔja ka we leno. Wa 'bhua Pɔlo 'wɔ sabo, 'in wa -yo o yia Antipatisigbe nukple mni. ³² -Muu zli zlia, 'in 'slɔja mia bhu -gu nɔda, -maa yia 'slɔjaa -budu 'kadu zo lubbhiti. 'In wa yia 'slɔja mia numasɔn -gu 'yitide, -maa -yo Pɔlo yia 'yoo 'yliyɔzu. ³³ 'Slɔja mia numasɔn -gu nynia Sezalee, 'in wa yia duɔɔ 'wlulapilinyo 'sebhe yoo 'nye, 'bhie, wa yia o Pɔlo 'kɔslolu. ³⁴ Duɔɔ 'wlulapilinyo zelia wee 'sebhe, 'in o yia Pɔlo layibha: «Duɔɔ -mumu ka nyume -in -mia?» 'In Pɔlo yia we 'bigupalie: «Silisi -nyume in -mia.» ³⁵ 'In o neε o -ylaε: «-Wa dia -mi gbu 'wlu, wa -ka yi, 'in na yibhaa -mi la.» 'In o neε, wa kwa Pɔlo Ewɔlɔɔ gbɔwɔbhubudu 'kadu zo.

24

Zuifu dia Pɔlo gbu 'wlu Felisi 'yu

¹ 'Yli gbu 'plia, -Lagabɔɔnyaa -kanyo 'kadu Ananias yia Sezalee nyini. O -yo nyima kpasɔ tɔlva -yo *lɔpanyo yabhlo wa laa Telituli. 'In wa yia Pɔlo 'klaa yi duɔɔ 'wlulapilinyo Felisi 'yu.

² Wa laa o, 'in Telituli yia o gbu 'wɔlɔɔɔ bɔli duɔɔ 'wlulapilinyo Felisi 'yu: «Felisi 'kadu! -Na 'gbu -a kaa da 'wɔtɔtɔe -dlɔɔ weee. 'In gbɔnya -in 'bhitia gbuyilo nya, mu saa -amɔaa nyima 'wɔ. ³ -Lu -zɔnu

weee -a yia, da weee, 'yli weee nya, we 'gbv -a paa -mɪ fuo dli weee nya. ⁴ 'In ɪn 'nɪ 'yɪbha, ɪn 'ka -na 'bɪ 'wɔgwɛɛɛ, we 'dɛɛ 'gbv, -mɪ na bhuhhoe, -ɪn 'nyɛ -aɪn bhla -sɛɛɛ, -na dli -zɔnɔ nya, -ɪn 'ka -aɪn yukwli pɔlv.

⁵ «-A ka we -yɔyɪ nɪ, nyɪmɛ -mɔnɪ, nyɪmɛ 'nyuuu 'dɛgbolu -wa. Nyɪmaa -zakpa -bhlo wa laa Nazalɛtɪ -nyɪma, wa 'yugalɪnyɔ -wa. Zuɪfɔ weee ɔ pɔpalia 'wɔ dɔdɔ weee -gɔ. ⁶ 'In ɔ ka we layla 'dɛbhie nɪ, ɔ 'ka -amɪaa -mɔwɔ -Lagɔbudu 'kadɔv 'ɲnɪ -nyumɔ, 'ɪn -a yia ɔ kpa. [-A 'yɪbha -a 'ka ɔ -yɔgbv 'wɔbhɪ -amɪaa titee sɔlv. ⁷ 'In 'slɔjaa -kanyɔ 'kadɔv Liziasɪ yia yi, 'ɪn ɔ yia ɔ -aɪn kwɛɛ -sa -gla nya. ⁸ 'Bhie, Liziasɪ nɛɛ Pɔlv gbɔwludɪnya -yla, wa yi -mɪ 'yu.] We -ka -na dɛ 'yɪbha ɔ la, 'ɪn -ɪn 'kaa we 'jɪyɪbheli nɪ, gbv -we -a dia ɔ 'wɪu, gbvzɔnɔ -wa.»

⁹ 'In Zuɪfɔ -maa yi 'yaa Tɛɛtulusɪ wɛɪ -gɔ 'yɪgbe, 'ɪn wa nɛɛ: «Cɪn, -we ɔ gbaa dɛ, gbvzɔnɔ -wa.»

Pɔlv gbaa ɔ 'dɛɛ -gɔgbv

¹⁰ 'In dɔdɔv 'wlɪlapɪnyɔ yia Pɔlv -yla sɔ 'pa, nɪ, ɔ gba. 'In Pɔlv nɛɛ:

«ɪn -yi we 'ji, -ɪn ka -zɔ duun li, -zugba -na bhɪ -amɪaa nyɪmaa -yɔgbv 'wɔ. We 'gbv, na dli 'tɛ 'wɔ, ɪn 'ka na 'dɛɛ -gɔgbv gba.

¹¹ «-In mnɛni -ɪn 'ka we 'wɔsɪsɪ -na 'dɛ nya, nɪ, -amɪ nɪnia -Zeluzalɛmɔ, ɪn 'ka -Lagɔ bɔbɔ, we 'yli kugbua lɛ 'sɔ 'nɪ -slɔ 'plɪ. ¹² Nyɪmɛ yabhlogbɔɔ 'nɪ 'mɪ 'yɪ, -zugba na -yɔ nyɪmɛ kpɛɪ -Lagɔbudu 'kadɔv zɔ. 'In nyɪmɛ yabhlogbɔɔ 'nɪ 'mɪ 'wɔtlɪ, -zugba na bhɪ nyɪmaa -zloo dli 'wɔ -Lagɔbudɪnya zɔ -yɔ daputu, 'gbe nukplɛ. ¹³ 'In -slɛɛn, gbv -we nyɪma -manɪ dia

da 'mɪ 'wlu, wa 'nɪ mneni wa 'ka we 'wɔyleli -mɪ -yla. ¹⁴ -Mɔv bhla, -we in ŋwnua -yɔ -mɪ 'yu, mɔ nɪ: -amɪaa dɔkpasu -Lagɔ na bɔbɔa, 'Yloogblɔ -lolu -we ka gbɔ wa'a laa gbɔzɔnɔ, we -gɔ -nɔnɔve nya. 'In -we weee mɪa cɛɪda Moizu titee 'sebhɛ -yɔ -Lagɔgbɔv -falɪpanyaa 'sebhɛ 'wɔ, 'in na zɔa we dli -gɔ. ¹⁵ Sa wamɪ dia -Lagɔ dli 'wɔ, 'sa -amɪ na dia -Lagɔ dli 'wɔ. Nu, nyɪma tiklu -yɔ nyɪma 'nyii 'sɔ, 'wɔ wa yia -sɔa tɪtɪnya glaa. ¹⁶ We 'gbɔ na gɔa la 'yɪ weee nya, 'in na dli yi 'mɪ gbɔ 'nyɛ -Lagɔ 'yɪya 'wɔ, 'in 'ya nyɪma 'yɪya 'wɔ.

¹⁷ «Da in lia -zɔ duun daputu, 'in in yia -Zeluzalemɔ lɔyi 'gwɛzi nya, na nyɪma 'wɔsasɛ -yɔ 'slaka -lii wlawɪɛ -Lagɔ -ylaa 'gbɔ. ¹⁸ Da in mɪa -Lagɔbudu 'kadɔ zɔ, 'in -Aziii Zuifɔ yia -mɔ 'mɪ yɪ, -we in mɪa lɛnɔda mɔ nɪ, in mɪ -mɔwɔgbɔ lɛnɔda. Nyɪmaa -zɔ 'nɪ 'mɪ 'bɪ -mɪ, 'in -zɛ 'nɪ 'mɪ kwesi -mɪ. ¹⁹ 'In we -ka yaa nu, -Aziii Zuifɔ -tɔɔa mɪa zɪmɛ -bha, -maa ka yaa na gbɛgbɛin gbɔ dli, ma 'kaa 'mɪ 'kla -na -gbɛ. ²⁰ Da wa kwaa 'mɪ gbɔwɔliwɔdɪnya 'yu, gbɔnyuu in nɔa ɛ wa 'yia -yɔ, nyɪma -wa 'yɪgbea dɛ, wa gba we -mɪ -yla. ²¹ In 'yɪgbea gbɔwɔliwɔdɪnya 'yu, 'in in nɛɛ wa -yla wɛɪ 'tɪɛ nyɛ: «Tɪtɪnya yia 'wɔsɔa tɪtɪɪ lɔ! We nya wa -laa 'mɪ aɪn 'yu, a 'ka na -yɔgbɔ 'wɔbhu.» -De mɔv.»

²² Dɔdɔv 'wlulapɪɪnyɔ Felisɪ -yia -Zezuu 'Yloogblɔv -gɔgbɔ 'ji kpɛɛn kpɛɛn, 'in ɔ yia we 'wɔlanɔ, -mɔɔ yia wee gbɔwɔbhu yɪ lɔbɛɪ. 'In ɔ nɛɛ wa -ylɛ: «'Slɔjaa -kanyɔ 'kadɔ Liziasɪ -ka yi 'bhie, in 'ka amɪaa gbɔ 'wɔbhu.» ²³ ɔ nɛɛ 'slɔjaa glɔ gbuu 'yugalɪnyɔ -ylɛ: «-In dɪ Pɔɔ la -kasɔbudu zɔ. -In 'tide ɔ 'yi, ɔ 'ka ɔ 'dɛ -yla -tɔ. -In 'nyɛ ɔ 'talea 'yoo, wa

'ka ɔ -yla -li lenu.»

Wa ka Pɔlv Felisɩ -yɔ Dlusilɩ 'yu kwa

²⁴ 'Yli sanime 'plia, Felisɩ -yɔ ɔ 'ɲwɔɔ Dlusilɩ yia yi, Zuifɔɲwɔɔ -wa. ɔ neɛ wa -yɔ Pɔlv yi, 'in ɔ 'ka ɔ -Zezu Klisu dli -gɔzɔ weli yukwli pɔlv. ²⁵ 'In da Pɔlv bhlia nyimeɛ nɔnɔbhɩ tiklu klaa, 'deɛ dli lakpakɩe -yɔ -Lagɔɔ nyimaa -yɔgbɩ 'wɔbhuhuee gbɩ gbagbɩe, 'in Felisɩ yia nyanɔ nu. 'In ɔ neɛ Pɔlv -ylaɛ: «-In mneni, -in 'ka -sleɛn mni. 'In da in -ka bhia, in 'ka -mɩ la lu.» ²⁶ Dɔdɔv 'wlulapɩɩnyɔ Felisɩ dɩ yaa we dli 'wɔ nu, 'gwezi Pɔlv yi yaa ɔ 'nyɛa. We 'gbɩ, ɔ laa Pɔlv bhla weee nya, ɔ -yɔ ɔ 'ka 'dɩ -sa.

²⁷ -Zɔ 'sɔ 'plia, Pɔsiusɩ Fɛsɩtusɩ yia Felisɩ 'bɩgɔplɩɩ. 'In Felisɩ 'yɩbha ɔ 'ka Zuifɩ dɔdɔnamanu 'gbɩ, ɔ yia Pɔlv -kasɩ 'wɔ ti.

25

Wa ka Pɔlv nyimaa 'wlulapɩɩnyɔ 'kadɔ Fɛsɩtusɩ 'yu kwa

¹ Da ɔ nɩnia wee dɔdɔv -gɩ, we 'yɩ ta 'plia, Fɛsɩtusɩ 'bhɩa Sezalee, 'in ɔ yia -Zeluzalemɩ mni.

² -Lagɔbubɔnyaa -cian -yɔ Zuifɩv nyima kpasɩ yia Pɔlv 'kla ɔ -gbɛ. ³ Wa neɛ Fɛsɩtusɩ -yla, ɔ nu wa 'nanɩ 'wɩ, 'in wa yia we ɲwe -yɔkpali nu, ɔ -la Pɔlv -Zeluzalemɩ lu. Nu, wa ka Pɔlv -yɔgbɩ zɩ, wa 'yɩbha wa 'ka ɔ 'bha 'yloogblɩ. ⁴ 'In Fɛsɩtusɩ yia we 'bɩgɔpali wa -ylaɛ: «Pɔlv mɩ -kasɩ 'wɩ Sezalee, 'in dayɩ na 'degbolu bhɩtia -mɔ lu.» ⁵ 'In ɔ yia we -gɩdɩɛ: «Amiaa -cian kwa 'mɩ yoo, we -ka nu, nyime -mɔnɩ ka gbɩnyuu lenu, wa 'ka -mɔ we gba.»

⁶ Fɛsɩtusɩ li wa -gbɛ sa 'bhisa 'yɩ gbomɩa. 'Bhie, ɔ yia Sezalee lɔbhɩti. -Mɩv zɩ zɩa, 'in ɔ yia

gbuwobhu -zejila 'yu ladi, 'in o nɛɛ wa -yɔ Pɔlv yi.
⁷ Da Pɔlv yia, Zuifu -wa 'bhva -Zeluzalemɔ, -maa yia
 o gbeli. 'In wa yia o gbonyii 'kadu -zlo 'wludi, 'in
 wa 'dɛ 'ni mneni wa 'ka we 'wɔsɔsalɩ tikli. ⁸ Pɔlv
 mia o 'dɛɛ -gɔgbɔ gbada, o nɛɛ: «In 'ni gbonyuu
 yabhlogbɔɔ lɛnɔ, Zuifɔ tite -yɔ -Lagɔbudu 'kadu -yɔ
 nyɩmaa 'wlulapɩnyɔ 'kadu *Sezaa gbɛgbɛɩn.»

⁹ Fɛsitusɔ 'yɩbha o 'ka Zuifu dɔdɔ namanu 'gbɔ, 'in
 o nɛɛ Pɔlv -ylaɛ: «-In 'yɩbha -in 'ka -Zeluzalemɔ mnu?
 Wa 'ka -mɔ -na -yɔgbɔ 'wɔbhu 'mɩ 'yuu?»

¹⁰ Pɔlv yia we 'bɩgɔpalɩɛ: «Sezaaa gbuwobhu -
 zejila 'yu in 'yiligbea da, 'in -bha wa 'kaa na -yɔgbɔ
 'wɔbhu. In 'ni Zuifu -yla gbonyuu yabhlogbɔɔ lɛnɔ,
 'in -na 'dɛ -yi we 'ji zɔzɔnɔ sa. ¹¹ We -ka na -yɔgbɔ, 'in
 gbɔ -we ka 'gbɔ wa 'kaa nyɩmɛ 'bha, in -ka we lɛnɔ,
 in 'na 'ka tɩtɩhee daa gba <-innya>. 'In we -ka nu, gbɔ
 nyɩma -manɩ mia da 'mɩ 'wludɩda, we 'ni gbɔzɔnɔ,
 nyɩmɛ yabhlogbɔɔ 'ni mneni o 'ka 'mɩ wa yoo 'nyɛ.
 In ka na gbɔ Sezaa 'yu kwa.»

¹² Nu, Fɛsitusɔ -yɔ o gbɔwliwɔdɩnya bhɩa gbagbɩɛ,
 'in o nɛɛ Pɔlv -ylaɛ: «-In ka -na gbɔ Sezaa 'yu kwa, we
 'gbɔ, Sezaa 'yu -na yia mɩa!»

Wa ka Pɔlv Aglipa 'yu kwa

¹³ 'Yɩ sanɩmɛ 'plɩa, nyɩmaa 'wlulapɩnyɔ Aglipa
 -yɔ o bhɔɔ Belenɩsɩ yia Fɛsitusɔ fɔsaa yi Sezalee.
¹⁴ Wa mɩ -bha 'yɩ duun lida, 'in Fɛsitusɔ yia nyɩmaa
 'wlulapɩnyɔ Aglipa -yla Pɔlvɔ gbɔ gba. O nɛɛ o -ylaɛ:
 «Nyɩmɛ yabhlo Felisɩ tɩa -kasɩ 'wɔ, o mɩ da. ¹⁵ Da in
 mɩa -Zeluzalemɔ, *-Lagɔbɔbɔnyaa -cɩan -yɔ Zuifɔ
 nyɩma kpasɩ yia o 'kla nu, in 'pa o -kasɩ 'wɔ.

¹⁶ «'In in yia we 'bɩgɔpalɩ wa -ylaɛ: <-Amɩa,
 Wlɔmɔ -nyɩma 'ni we bhlabhɔ, -a 'ka nyɩmɛ o

gbowludinya yoo 'nye, -zugba ɔ 'nɪ ɔ 'dɛɛ -gugbu gba gbuwobhunyɔ 'yu.» ¹⁷ 'In waa nyɪma -yɔ 'mɪ 'sɔ yia -seli yi dabɔɔv. 'In in 'nɪ kpeke, -mɔv zli zlia, in -dia gbuwobhu -zejila 'wɔ la, 'in in nɛɛ na 'slɔja -yla, wa -yɔ ɔɔ nyɪmɛ yi. ¹⁸ ɔ gbowludinya yia yi. 'In gbonyii in pɔpali yaa 'wlukɔɔn la, nu, 'mɔ wa yi ɔ 'wlu dia, wa 'nɪ -mɔv ɔ 'wlu di. ¹⁹ Nu, wa 'dɛɛ -Lagɔɔbɔvɛ -yɔ nyɪmɛ yabhlo wa laa -Zezuu gbv -gv wa -yɔ ɔ 'sɔ kpɛlia. ɔɔ nyɪmɛ ka tli, 'in Pɔlv nɛɛ, ɔ 'nɪ tli, ɔ -ga 'yliyɔ. ²⁰ Sa in 'kaa gba gbv -mɪnɪ 'wɔ, in 'nɪ we -yi. Tɔɔn, 'in in nɛɛ Pɔlv -yla, ɔ -ka 'yibha ɔ 'ka -Zeluzalemɔ mɪnɪ, 'in wa 'ka -mɔ ɔ -yɔgbv 'wɔbhulu, gbv -mɪnɪ -gv. ²¹ 'In Pɔlv yia ɔ gbv nyɪmaa 'wlulapilinyɔ 'kadɔ Sezaa 'yu kwa. ɔ 'yibha nu, -mɔɔ 'bhu ɔ -yɔgbv 'wɔ. 'In in nɛɛ, wa tɪ ɔ -kaslvbudu zɔ bhla -sɛɛ nya. -Mɔv 'bɪgv, in 'ka ɔ Sezaa 'yu kwa.»

²² Aglipa nɛɛ Fesitusv -ylaɛ: «Na 'dɛ 'yibha in 'ka ɔɔ nyɪmɛ -mɔnu wɛli 'nu.»

Fesitusv yia we 'bɪgvpalɛ: «Cɪzɪ -na nɔv ɔɔ nyɪmɛ -mɔnu wɛli.»

²³ -Mɔv zli zlia, Aglipa -yɔ Belenisɪ -yɔ nyɪmaa -dɔlv yia -budu 'kadɔ zɔ pla, we -yɔ 'slɔjaa -cian -yɔ wee 'gbee nyɪma kpasɪ. 'In Fesitusv wɛli -gv, wa -yɔ Pɔlv yia yi. ²⁴ 'In Fesitusv nɛɛ: «Nyɪmaa 'wlulapilinyɔ Aglipa, 'in amɪa weee -yɔ -aɪn mɪa da, a yla 'mɔ nyɪmɛ nɪ. Zuifv weee ka ɔ 'klaa yi na -gbɛ -Zeluzalemɔ, 'in wa yi 'yaa -seli 'mɪ 'bɪ yi, -zugba wa kpi 'wɔ, wa 'bha ɔ. ²⁵ -Amɪ ka we -yɔyɪ nu, ɔ 'nɪ gbonyuu yabhlogbɔɔ lɛnv, 'in wa 'ka -mɔv 'gbv ɔ 'bha. 'In ɔ 'dɛ yia ɔ gbv Sezaa 'yu kwa. We 'gbv, in nɛɛ wa kwa ɔ -mɔɔ -gbɛ. ²⁶ 'In -we in 'kaa cɛli -kpɔ na -kanyɔ 'wɔ ɔ 'gbv, we 'nɪ -mɪ. We 'gbv, in -yɔ ɔ yia aɪn 'yu yi, we -yɔ -mɪ nyɪmaa 'wlulapilinyɔ Aglipaa

'debbie 'yu. -In 'yibha o la, 'in -we o -ka gba, in 'ka we celu. ²⁷ Nu, we 'ni 'ylinani -ami 'yliya 'wu, in 'ka -kaslonyime Wlomu kwa, -zugba gbu -we o nua le, wa dia o 'wlu, in 'ni mnene in 'ka we gba tiklu.»

26

Pɔlv gbaa o 'dɛɛ -gɔgbɔ nyɩmaa 'wlulapɩnyɔ Aglipa 'yu

¹ Aglipa nɛɛ Pɔlv -ylaɛ: «-A ka -mi 'yoo 'nye, -in 'ka -na 'dɛɛ -gɔgbɔ gba.»

Tɔvɩn, Pɔlv 'paa sɔ, 'in o yia o 'dɛɛ -gɔgbɔ gba, o nɛɛ: ² «Nyɩmaa 'wlulapɩnyɔ Aglipa, na dli menɩ -zɛɛn bhabha. Nu, gbu weee Zuifɔ dia 'mi 'wlu, in 'ka we na 'dɛ 'wlu -sa -mi 'yu. ³ -We ka gbu -wa, -in -yi Zuifɔvɩ lenogbu 'cɩn 'nanvɩ, we -yɔ gbu -we -gɔ wa kpɛlɩɩa. We 'gbu, -mi na bhuhhoea, -in pɔlv 'mi yukwli dɩtie nya.

⁴ «Sa in mɩnnɩa 'wɔla na nyɩma weee nyɩɩ, we -yɔ -Zeluzalɛmɩ, 'in we 'ka gwedɩ na nyimeslɔ bhla na lenogbu mɩa, Zuifɔ weee -yi we. ⁵ Wa -yi 'mi -mɩvɩ 'bɩ ka 'wɔgwɩɛ, wa mnene wa 'ka we gba, -zugba wa -ka we 'yibha. Falizɩnyɩma ka kwɛɛ -amɩaa -Lagɔ gbu -sua 'wu, wa lonyime yabhlo in -mɩa. ⁶ 'In -lu -Lagɔ gbaa o 'ka -amɩaa dukpasɩ 'nye, in dia dli 'wɩvɩ 'gbu, wa mɩa na -yɔgbu 'wɔbhuda -slɛɛn. ⁷ -Amɩaa nyɩmaa *zɔa kugbua le 'sɔɔ dli mi we -gɩ, wa 'ka wɛli nu lenɔda 'yi. 'In wa bhuhhoea -Lagɔ 'kɩa 'tɩɛ nya, zɩvkpɛ jibheza. Nyɩmaa 'wlulapɩnyɔ Aglipa, wee wɛli -mɩnɩ in dia dli 'wɩvɩ 'gbu, Zuifɔ yia 'mi gbu 'wludɩ! ⁸ Lɛɛ ka 'gbu, we mi amɩa Zuifɔ dli nu, -Lagɔ 'ni mnene o 'ka tɩtɩnya 'wɔbhɩ tɩtɩe lɔa?

⁹ «Na 'dεgbolu ka 'wlukɔɔn lapɔpali nu, in mneni in 'ka Nazaletiyu -Zezuu 'ηni lasa sɔ weee lv. ¹⁰ 'Mu in nua lε -Zeluzalemv. -Lagɔɔbɔnyaa -cian ka 'mi 'yoo 'nye, 'in in 'ka -Lagɔnyumaa -zlo -kaslv 'wɔpa. 'In -wa gbaa wa 'ka wa 'bha, 'in na -yɔ -maa paa gwe. ¹¹ Zli tɔlva zli, 'in na plia -Lagɔbudu zɔ. 'In na palia wa 'klyie 'wɔ, 'in na gbaa -gla nya, wa veli -Zezu. 'Cε na pali bhaa wa -yɔ 'nyumεε 'gbv mv nua lε, 'in na mnia wa 'klyie 'wɔpalia laga -gv.

*Pɔlv gbaa sa Nyimaa -Kanyɔ laa ɔ, we gbv
(Lngb 9.1-19, 22.6-16)*

¹² «-Mvɔ 'gbv, 'yli yabhloo zli, 'in in yia -Damasɔ mni. -Lagɔɔbɔnyaa -cian 'nyea 'mi we se, 'in wa yia 'mi tie nu, in kpa -Lagɔnyuma. ¹³ Nyimaa 'wlulapilinyɔ Aglipa, 'ylogbagbv in mi 'yloogblv, 'in in yia san bhva yali -yɔyi. We -nyumali -zi 'ylo, 'in we -nyumali yia 'mi gbeli, we -yɔ na nɔnɔnya. ¹⁴ -A 'dε weee ka bhli dɔdɔ, 'in in yia weli yabhlo 'nv, -mvɔ nεε 'mi -yla zuifɔweli 'wɔε: <Sɔlv, Sɔlv, lεε -lu ka 'gbv -na pali 'mi 'klyie 'wɔa? Lεε -lu ka 'gbv -na zɔ -gla bhea, nεε bhli zɔ -gla we -kanyɔɔ 'pa 'pa -pni zɔa?>

¹⁵ «'In in yia layibhaε: <Na -Kanyɔ, nyɔɔ -in -mia?>

«'In Nyimaa -Kanyɔ yia we 'biɔɔpali 'mi -ylae: <-Ami -Zezu, -in mia 'klyie 'wɔpalida, -ami -wa. ¹⁶ -In -sɔ 'wɔ, -in 'yligbe -bhadε! -We ka 'gbv in yia na 'dε -mi 'klɔslolu, mv ni: in ka -bha -mi -sa, -in 'ka na lubhononyɔ -zε. 'In -in 'ka 'ya na gbɔdayinyɔ -zε. 'In -we -in 'yia -zεεn -yɔ klaa, we -yɔ -we na yia ci -mi 'klɔslolua klaa, -in 'ka we gba. ¹⁷ Zuifɔ -yɔ -wa 'nia Zuifɔ -wa ka -gbε in tiea -mi, na 'dε yia -mi 'yliyɔzva wa gbεgbεin. ¹⁸ Wa -gbε na tiea -mi, -in 'ka

wa 'yli -blo, -in 'ka wa nikipise 'wusa, -in 'ka wa zli 'klo -la. -In 'ka wa -Saataan 'tite zo -sa, 'in -in 'ka wa -Lagoo -gbε -la. 'In wa -ka 'mi dli -gu zo, -Lago 'ka wa gbonyuu 'woti, 'in wa 'ka 'bi 'yi -Lagoo -mowlo -nyima glaa.»

Polo gbaa lubho -we o mia ndaa gbu

¹⁹ «We 'gbu, nyimaa 'wlulapilinyo Aglipa, 'ylikakie -we 'bhua -Lagoo -gbε, in 'ni we 'nohwe -sa. ²⁰ 'In -Damasi -nyima -yo -Zeluzalemu -nyima -yla in gbaa -Lagobu tia. 'Bhie, in yia Zudee -dudu weee -gu -nyima -yo nyima -wa 'nia Zuifu we -yla gba. In nee wa -yla, wa 'bhiti wa dli, wa yi -Lagoo -gbε, 'in wa lenogbu -slolu wa 'bhiti bhiti sazunu sa. ²¹ -We ka 'gbu Zuifu yia 'mi kpa, -zugba in mi -Lagobudu 'kadu zo, 'in wa yia 'kli 'yi, wa 'ka 'mi 'bha, mu ni. ²² 'In -Lago zua 'mi 'yiyi, 'in we yia -zeen yli. In mi -slo -bha, in 'ka o gbodayinyo -ze nyima weee 'yu, nyima -kpuo -yo nyima 'kadi. Gbu -we -Lagobu -falipanya -yo Moizi gbaa ni, le we yia nua, mu -bhloo 'de -ami na gbaa. ²³ In nee sa bhee, sia -Lagoo -Bhasanyo yia. Mo yia tilitnya glaa 'wosa tia, 'in mo yia -Lagoo zlu gbu gbaa Zuifu -yo -wa 'nia Zuifu -yla.»

Polo nee nyimaa 'wlulapilinyo Aglipa -yla, o pla -Lago

²⁴ Polo mi sa o 'dee -gugbu gbada, 'in dudu 'wlulapilinyo Fesitusu yia 'wokpi: «Polo, -sabhe bhaa -mi! -In ka 'sebhe 'kpa duun, we ka -mi -sabhe 'wlu pali!»

²⁵ Polo yia we 'bigupali o -yla: «Fesitusu 'kadu, -sabhe 'ni 'mi 'wlu -mi. Welunya in mia da gbada,

gbuzɔnu -yɔ gbuyilo -wɛli -wa. ²⁶ Nyumaa 'wlulapilinyɔ Aglipa -yi we 'dɛ weee 'ji. 'In we 'gbu, in mneni in 'ka ɔ -yla wee gbu gba dli tɛlɔ nya. Na dli mi we -gbu nu, ɔ -yi wee gbu weee 'ji, -we ka gbu -wa, we 'ni lɛnu da yabhlo zizewiemu. ²⁷ Nyumaa 'wlulapilinyɔ Aglipa, gbu -Lagɔgbuu -falpanya gbaa, -na zu we dli -gɔɔ? Dli -na zu we -gɔ, in -yi we 'ji!»

²⁸ Aglipa yia we 'bigɔpalɛ Pɔlv -ylaɛ: «-Mi dlu nu, -Lagɔ 'wɔ -na yia 'mi 'paa bhla -sɛ ni nya yi?»

²⁹ 'In Pɔlv yia we 'bigɔpalɛ: «We yi dɛslɛn -zɛoo, we yi cɪ -zɛoo, -Lagɔ na bhuhhoea, we 'ni -na 'dɛ -bhloo gbu, 'in 'ya amia weee -wa mia da 'mi yukwli pɔlvda -zɛn, sa in mia da, amia 'ka 'sa -mi, we 'bhu 'llukpenya -mini 'wɔ. Nu, in 'ni 'yibha wa gbuan ain -ami 'bhisa!»

³⁰ Nyumaa 'wlulapilinyɔ klaa, dɔdɔv 'wlulapilinyɔ klaa, Belenisi -yɔ -wa weee -yɔ wa dia -bha la, 'in wa yia 'wɔsɔ. ³¹ Wa 'tlaa, 'in wa nɛɛ wa 'dɛkpɔa nyidɛ: «Nyime -mɔni 'ni gbu yabhlogbɔɔ mnɔ, 'in wa 'ka -mɔv 'gbu ɔ -kaslv 'wɔpa, 'in wa 'ka ɔ 'bha.»

³² 'In Aglipa nɛɛ Fɛsitusɔ -ylaɛ: «Nyime -mɔni 'ni yaa ɔ gbu nyumaa 'wlulapilinyɔ 'kadu Sezaaa -gbɛ kwa, -zugba -in ka ɔ 'yitide.»

27

Wa kwaa Pɔlv Wlɔmv

¹ Da wa gbaa, 'glv 'kadu 'wɔ -a yia -gblaa -a 'ka Italii -dɔdɔ -gɔ mni, 'in Wlɔmv 'slɔjaa glv gbuu 'yugalinyɔ yabhlo wa laa Zulusu* , 'mɔ wa 'nyɛa Pɔlv -yɔ -kaslvnyuma tɔlvɔ yoo. ² Adlamitu 'glv 'kadu

* **27:1** Zulusu 'slɔja wa laa «nyumaa 'wlulapilinyɔ 'kadu 'slɔja».

yabhlo 'kaa -Azii -dudu -gub 'glub 'yligbedanya 'plili, -a -gblaa we 'wub, 'in -a yia mni. Tesalonikiyu Alisitaki 'bhva Masedvani, o -yo -ain 'so mi.

³ -Mub zli zha, 'in -a yia Sidongbe nukple nyini. Zulusu -o mia Polu kpada 'nanuu, -moo yia Polu 'yoo 'nyε, o 'ka o 'talea 'yia mni, 'in -we Polu -ka 'yubha, wa 'ka we o 'nyε. ⁴ Da -a 'bhva -bha δε, -a nynia 'nyunyididudu wa laa Siplu kwesi, 'in -a yia we kakpe yabhlo -gu 'plili, -pπε mi -ain yoo yidaa 'gbu. ⁵ 'Bhie, -a -dia Silisi -dudu -yo Panfilii -duduu gumunyu 'wub, 'in a yia Milaa nyini, Lisii -dudu -gu. ⁶ -Bha Wlomuu 'slujaa glb gbuu 'yugalnyo ylia Alezandlii gbee 'glb 'kadu mia Italii mnida, 'in o yia -mo -ain 'pa.

⁷ 'Yli duun nya, -a -tva 'nyu -gu nada yleεε 'glb nya, 'in -a yia sia bhabha, 'bhie, -a yia 'gbe wa laa Sinidi 'klb nyini. -Pπε 'ni ηwnu, -a 'ka -mo -gβεin mnu 'gbu, -a yia Salumonee 'plili, 'in -a yia 'nyunyididudu wa laa Kletu zogβεin mni. ⁸ Siasie duun nya -a nonva wee 'nyuu kakpe, 'in da wa laa «'Glub 'yligbelida -zonunya», -a yia -bha δε nyini, Lazegbe kwesi.

⁹ -Amiaa bhla duun ka lanyumonu, 'in 'glub 'wub -nonve yia 'ylinyumanu -ain -yla, -we ka gbu -wa, Zuifub 'sun -pla bhla ka 'pliphe bhia, pepe† . We 'gbu, Polu yia glub nukpleε -lubhonunya talva -yla gbu lapali: ¹⁰ «Na 'talea, in ka we -yoyi nu, -amiaa nonve yia -ylinyumania, nu, 'glu -yo we nukpleε 'gbanya yia -nyumaa. 'In -a 'ni nu 'nanuu, -amiaa 'debhie -gbolu yia -bha tlitlie.» ¹¹ 'In Wlomuu 'slujaa 'yugalnyo yia 'glu 'kaduu 'papanyo -yo 'glub -kanyoo

† 27:9 Wee 'yli -mnuu 'bigu, glub 'papie yia 'ylinyumanu bhlaa 'ylinyunoo 'gbu.

wɛli dli 'wɔdi, we 'ka Pɔlɔɔ wɛli 'wɔzi. ¹² Nu, wee 'glɔɔ 'yiligbelidaa ladɔlie 'ni 'ylinani ŋwɔtlɔyibhla. We 'gbɔ, nyɔma duun nɛɛ, wa 'bhɔ -bhadɛ. Wa 'yi 'kli, wa 'ka 'glɔɔ 'yiligbelida Fenisɔ mni, -mɔ 'nyunyɔdɔdɔdɔ wa laa Kletɔ -gɔ. Wee dɔdɔɔ 'klɔ mi 'ylɔɔ bhlilidaa sɔ 'sɔ lɔ. -Mɔ wa yia ladɔia ŋwɔtlɔyibhla.

-Pɔpɛ 'kadɔ 'plia gumunyu -gɔ

¹³ 'Ylɔɔ bhlilida kɔpɛsɔlɔ, -pɔpɛ yia 'plɔpɛ bhli -dlɔɔ. -Wa mi 'glɔ 'kadɔ 'wɔ, we mi wa dlu nu, -we wa pupalia, lɛ we yia nɔa. Wa 'bhua 'glɔɔ 'yiligbelinɛtɛ 'wɔ yali, wa mni, 'in wa yia 'nyunyɔdɔdɔdɔ wa laa Kletɔ -gɔ 'plɔli. ¹⁴ 'In 'bɔ 'ni 'wɔgwɛ, tɔɔn, -pɔpɛ 'kadɔ yabhlo wa laa Elakilɔɔn, we yia 'nyunyɔdɔdɔdɔ -gɔgɔ 'wlu 'bhɔ. ¹⁵ -Pɔpɛ yia 'glɔ kwa, 'in nyumɛ 'ni mnɛni ɔ 'ka we layligbeli tikliu 'gbɔ, -a yia -amɔaa 'dɛ 'yitide, 'in -pɔpɛ yia -aɔn kwa. ¹⁶ -A 'plɔli 'nyunyɔdɔdɔdɔ 'kienyi wa laa Kodaaa zɔgbɛɔn, 'ylɔɔ bhlilida kɔpɛsɔlɔ, 'in -a nɔnia -bha, we yia -aɔn 'wɔpa -sɛ. 'In -a 'yia sa 'klu -zlo, 'in -a yia gbɔwɔsagɔ -yulɛ yabhlo bɔzia 'glɔ 'kadɔ 'wlu 'wɔbhɔ. ¹⁷ 'In 'glɔ 'kadɔɔ nɔkplɛɛ lubhonɔnya yia we -gblali. 'In wa yia 'glɔ 'kadɔ gbɔan nyɔmaa -yɔbɛ -llukpe nya. Wa mi sɔda, wa yi Libii -dɔdɔ -gɔɔ -bɔsɛ -kakpe -gɔ bhlii 'gbɔ, 'in wa yia 'glɔ 'kadɔɔ 'naa 'wɔyɔglɔlɔ, 'in wa yia 'sa wa 'dɛ 'yitide, -pɔpɛ yia wa kwa.

¹⁸ -Mɔɔ zli zlia, -pɔpɛ 'kadɔ mi -aɔn lazukluda 'titɛɛ -bhloo 'dɛ, 'glɔɔ nɔkpla -nyɔma yia gbanyaa vitelivitelie bhli, gumunyu lɔ. ¹⁹ We 'yli tanɔɔ zli, wa yia 'glɔ 'kadɔ 'dɛɛ -yɔlunɔyaa vitelie bhli gumunyu lɔ, wa 'dɛɛ sɔ nya. ²⁰ 'Yli duun nya, -a'a

'yi 'ylo -yɔ -zeli -yɔ, -zugba wee -pɪpɛ 'kadu pli 'saa 'titɛɛ. 'In -a yia -amɪaa 'dɛɛ tɪtɪɛ dli -sa.

²¹ 'Bɪ ka 'wɔgwɛ, 'in -wa mɪa 'glɔ 'kadu nɔkplɛ, wa 'nɪ -lu yabhlogbɔɔ li. Tɔɔn, Pɔlv 'yɪgbea wa nyɪɪ, 'in ɔ nɛɛ wa -ylɛ: «Na 'talea, in nɛɛ yaa, -a 'na 'bhɔlv Kletɪ -nɪ. A -ka yaa na wɛli 'wɔŋwɔnu, -zugba -li 'na 'ka yaa sa -nyumɔ. ²² 'In -slɛɛn, 'kɔa na paa aɪn 'yɪli, a 'tɛmanɪ dli. Nu, amɪaa lɔnyɪmɛ yabhlogbɔɔ 'na 'ka tɪ, 'glɔ 'kaduɔ 'dɛbhlogbɔɔ yia -nyumɔa. ²³ -We ka gbɔ -wa, -Lagɔ ɔ ka -nɔ in -mɪa, 'in ɔ ka lubho na nɔa, ɔ 'anzɪ ka 'mɪ 'klɔtlalɪ -zɛɛn sabɔ. ²⁴ 'In we nɛɛ 'mɪ -ylɛ: «Pɔlv, -in 'na nɔnɔ nyanɔ -nɪ! Nu, we mɪ nu, -in 'tɪa *Sezaa 'yu, wa 'ka -na -yɔgbɔ 'wɔbhu. 'In -Lagɔ ka -mɪ 'nanɪ 'wɔnɔ, -na 'gbɔ, -wa weee -in -yɔ wa mɪa 'glɔ 'kadu 'wɔ, -Lagɔ yia wa puea. ²⁵ We 'gbɔ, na 'talea, a 'tɛmanɪ dli! Nu, na dli mɪ -Lagɔ -gɔ. Gbɔ -we -Lagɔ gbaa 'mɪ -yla, lɛ we yia nɔa. ²⁶ Nu, bhɪa -a yia, 'nyunyɪɪɪɪɪɪɪɪ yabhloo -gɔgɔ -gɔ.»

'Glvv -wlvwlvɛ 'nyu -gɔ

²⁷ 'Yɪ kugbua lɛ -mnɔanɔɔ sabɔ, -zugba -pɪpɛ 'kadu mɪ -aɪn kwada -bhlokpɛɛ Adliatɪkɪ -gumunyu -gɔ. -Mɔ zɪ -nyɪɪ, 'in we yia 'glɔɔ nɔkplɛɛ lubhonɔnya dli lasibhɪ nu, -a ka dɔdɔ -yɔɔɪpa. ²⁸ 'In wa vitelia 'nyuu yɪbhɔlv -llukpe 'nyu glu, we -tɔ 'wɔ 'mɛtɪ glɔ -bhlo 'ya kugbua lɛ gbesɔ. Wa bea 'yugbeɪn -sɛ, wa viteli 'yaa we, we -tɔ 'wɔ 'mɛtɪ glɔ -bhlo 'ya gbɛta. ²⁹ 'In wa mɪ nyanɔ nɔda nu, -amɪaa 'glɔ 'kadu yi tɔkpa -gɔgɔ 'kadu 'wɪlu bhuu 'gbɔ, wa yia 'glɔɔ 'yɪgbelɪnɛtɛ -mnɔa 'nyu lɔ viteli 'glɔɔ lɔgbɛɪn, 'in wa yia zɪ zɪzɪhe wɔda -tɔ dli sulo nya. ³⁰ 'In -mɔɔ bhɪa, 'glɔ nɔkplɛɛ lubhonɔnya 'yɪbha wa 'ka -fɪɪ -bho. 'In wa yia gbɔwɔsagɔ -yulɛ

kwilili 'nyu lv. 'In wa nεε -dawli nya, 'glv 'kaduvv 'yligbelinetε wa vitelia we 'yugβεin. ³¹ 'In Pɔlv nεε Wlɔmvv 'slɔjaa glv gbuvv 'yugalinyɔ -yɔ 'slɔja -ylaε: «Nyuma -manɪ 'nɪ 'glv 'kadu nɔkplε -tv, a 'na 'ka 'pυ.»

³² Tɔvn, 'slɔja yia 'glv -yulε 'llukpenya -yɔdɪ, 'in wa yia we 'yitide, we 'ka gumunyu -gv mni.

³³ Zlu zlzlie 'yu, Pɔlv laa wa 'dε weee lililu -yɔ, 'in ɔ nεε wa -ylaε: «Amɪaa 'yɪ kugbua lε -mnɔa nɪ -zεεn, dlɪ sulo nya, -zugba a'a 'bhu lililu yabhlogbɔɔ 'wv, a'a li we. ³⁴ We 'gbv na laa aɪn, a 'ka li. Nu, we nanɪ 'yɪ a 'ka li, 'bhie, a 'ka 'pυ. Amɪaa lunyɪmε yabhlogbɔɔɔ 'nyii gɔ yabhlo 'nɪa mnɔa yi!»

³⁵ Welnya -mɪnu 'bɪgv, Pɔlv 'bhua 'floo 'wv, 'in ɔ yia -Lagɔ fuo 'pa wa 'dε weee 'yibadɪ. 'Bhie, ɔ -dɪa we 'wv, 'in ɔ yia lilie bhli. ³⁶ Tɔvn, wa 'dε weee 'tɛmanɪa dlɪ, 'in wamɪa yi 'yaa li. ³⁷ -Amɪa mɪa wee 'glv 'kadu nɔkplε, -a 'dε weee nɪni nyɪmaa 'wlu -bhlo glv ta 'ya kugbua lε gbelibhlo. ³⁸ Da wa lva, 'in wa yia bleyanya 'nyu lv viteli 'glv 'ka 'wɔtv fefee 'gbv.

³⁹ Da zli zlia, 'glv nɔkplεε lubhonɔnya 'nɪ dɔdɔ yibheli, 'in wa yia gumunyu sɔ yabhlo -yɔ -bɔsε -gɔgɔ -yɔyɪ. 'In wa nεε wa 'ka -mɔ 'glv 'yligbelia mni, -de wa yi we mnenii. ⁴⁰ Wa -bloa 'glv 'yligbelinetɛnya, 'in wa yia we 'yitide gumunyu lv. 'In 'payli -we nya wa paa 'glv, wa yia we 'llukpe -blo. 'Bhie, wa yia 'naa wee 'glv 'yugβεin zv, -pɪpε 'ka we kwaa 'gbv, 'in wa yia -bɔsε -gɔgɔ -gv -gβεin mni. ⁴¹ 'In wa nɪnia gumunyu sɔ 'sɔɔ nyɪdɪ -bɔsεε -zlo -gv, 'in 'glv yia -bha zɪ. 'In wee 'glv 'yugβεin yia -bɔsε 'wv pla, we 'nɪ mneni we 'ka nɔ, -zugba gumunyu -gbv gbv 'tɪtε wla we lv gβεin.

⁴² 'In 'slɔja 'yɪbha wa 'ka -kaslɔnyɪma 'bha, -maa

'yabhlogbɔɔ yi -flii -bho lloloe nyaa 'gbu. ⁴³ 'In wa 'yugalnyɔ 'yibha ɔ 'ka Pɔlv gbu 'wɔsaa 'gbu, gbu 'slɔja pɔpalia, ɔ nɛɛ wa 'na nɔnɔ we lɛ -ni. 'In -wa -yia llo sa, ɔ nɛɛ -maa -yla, -maa -bho 'nyu lv tia, 'in wa 'ka -gɔgɔ -gɔ mni, ⁴⁴ 'in tɔlv mni wa 'bi, sufalɔnya -yɔ 'glɔv falɔ -yɔlanɛniɛ nya. Sanɛɛ 'sa, wa 'dɛ weee 'tlaa -gɔgɔ -gɔ -dlɔɔ, 'in wa yia 'pɔ.

28

Pɔlv mi Maliti

¹ Da -a 'pɔa, 'in -a yia 'nɔ nu, wee 'nyunyididɔvɔ wa laa Maliti. ² Wee 'gbee nɔkpla -nyima ka -amɔaa 'lakpasu kpa 'nanɔv. 'Nyu mi lbada, 'in ŋwɔtlɔ mi 'gbu, wa -dia -kosu 'kadɔ 'yi, 'in wa yia -a 'dɛ weee 'bi 'nyɛ, we kwesi.

³ Pɔlv 'bhua -gbali pipi 'wɔ, ɔ yia we -kosu 'wɔ 'pa. 'In 'mɔnɔmɛ yia -kosuu sloo 'gbu -gbali pipi 'wɔ 'tla! We yia Pɔlv sɔ mu, 'in we yia we -yɔlanɛ!

⁴ Da 'nyunyididɔvɔ -gɔ -nyima 'yia wee 'mɔnɔmɛ -yɔ bɔzɔda Pɔlv sɔ -yɔ, 'in wa nɛɛ wa 'dɛkpɔa nyidɛ: «ɔɔ nyimɛ -mɔni, nyimɛbhanyɔ -wa 'piɛin. ɔ ka gumunyu kwɛɛ -di, 'in -Lago 'ni ɔ 'pɔpɔgbu -yɔŋwɔnu.»

⁵ Tɔvɔn, Pɔlv vua sɔ 'wɔ, 'in wee tɔbhɛ yia -kosu 'wɔ -bho, ɔ ku 'ni glopo. ⁶ Tɔlvɔ dlu nu, 'yia Pɔlv yia, 'in bhlia ɔ yia -bha -bhlokpade, ɔ 'ka tli. 'In wa yia we -yɔyi nu, 'bi mi 'wɔgwɛda, gbu yabhlogbɔɔ 'ni Pɔlv yɔlda -mi. Tɔvɔn, wa yia wɛli 'bhiti, 'in wa nɛɛ: «-Lago yabhlo -wa.»

⁷ 'Nyunyididɔvɔ -mɔnu 'wlulapɔlɔnyɔ wa laa Publius, ɔ dɔvɔ mi wee da -mɔni kwesi. Mɔ kpa -amɔaa 'lakpasu 'yɔ ta, 'in ɔ yia -ain ɔ -budu zɔ -gueli,

o 'talea 'bhisa. ⁸ Publiusu dide mɪ lapida, o ku -su, 'in o kaa kakpa -yɔ. Pɔlv mɪa o 'yia, 'in o yia o sɔ o 'wluo lapali, o yia o 'gbv -Lagɔ bhuhhoe, 'in o yia o jipe. ⁹ -Mɔv 'bɪgɔ, wee 'nyunyɪdɪdɔv -gɔv guzvɔnya tɔva yia yi, 'in Pɔlv yia wa jipe. ¹⁰ Wa ka -aɪn 'ylimanɪ sɔ weee lv. 'In -amɪaa mɪnbhla bɛa, -a -gblaa 'glv 'wv, -we weee -a 'nɪa -ka, 'in wa yia we -aɪn 'nyɛ.

Pɔlv mɪa Wlɔmv

¹¹ 'Cv ta 'plia, 'in -a yia Alɛzandlii 'glv yabhlo wa laa «-Zluya -Lagɔ» 'wv -gbla. 'Nyunyɪdɪdɔv 'glv 'yɪgbelida yabhlo wee 'glv -tɔa 'yɪgbeda ŋwɔtlɔyibhla. ¹² -A nɪnia Silakuzɪgbe 'wv, 'in -a yia -bhade -tv 'ylɪ ta. ¹³ -A 'bhɔa -bhade, -a mɪ 'nyu -gɔgɔ nɔvɔda, 'in -a yia Wleziogbe nɔkplɛ nɪni. -Mɔv 'bɪgɔ, zɪ zɪa, 'ylv bhlilida kɔpɛsɔlv -pɪpɛ yia 'plɪpɛ bhlii 'gbv, -a li 'ylɪ 'sɔ 'yloogblv, 'bhie, -a yia Puzɔlvogbe nɔkplɛ nɪni. ¹⁴ Wee 'gbe nɔkplɛ -a yɪa -Lagɔnyɪma, 'in -maa nɛɛ, -a li wa -gbɛ lɔkɔwlu -bhlo. Sanɛɛ 'sa, -a mɪa Wlɔmv. ¹⁵ Wlɔmv -Lagɔnyɪma 'nɔa nɪ, -a mɪ -mɔ yida, 'in wa yia -aɪn yoo -saa yi tɪkɪ Apiusu lɔkɔ 'wv, we -yɔ wee 'gbee da wa laa 'Lakpanyaa Zɔgɔvɔvɔ Ta. Da Pɔlv 'yia wa -yɔ, o 'paa -Lagɔ fuo, 'in we yia o 'kɔayli 'pa. ¹⁶ Da -a nɪnia Wlɔmv, wa yia Pɔlv 'yoo 'nyɛ nɪ, o -yɔ 'slɔjayu mɪa o ŋwɛkɔda -dɪlɪ -budu yabhlo zɔ la wa 'dɛɛ sa.

Pɔlv gbaa -Lagɔgbv Wlɔmv

¹⁷ 'Ylɪ ta 'plia, 'in Pɔlv yia Zuɪfv mɪa Wlɔmv, wa 'yugalɪnya la. Da wa gbelia 'wlu, 'in o nɛɛ wa -ylac: «Na bhelian, in 'nɪ gbv yabhlogbɔɔ lɛv, -amɪaa nyɪma -yɔ -amɪaa dɔkpasɪ lɛnɔgbv 'cɪnnyaa gbɛgbɛɪn, 'in wa yia 'mɪ kpa -Zeluzalɛmv, 'in wa

yia 'm₁ Wlɔm₁ -ny₁ma yoo 'nyɛ. ¹⁸ Da -maa 'yibhaa 'm₁ la, -maa 'yibha yaa -maa 'ka 'm₁ 'yitide. -We ka gb₁ -wa, gb₁ -we in n₁ɔa lɛ, -we ka 'gb₁ wa 'kaa 'm₁ -kas₁ wɔpa, 'in wa 'ka 'm₁ 'bha, we 'n₁ -m₁. ¹⁹ Da -maa gbaa -maa 'ka 'm₁ 'yitide, Zuif₁ yia we -yɔwɔsɔlɔs 'gb₁, m₁ 'sua 'm₁, 'in in yia na gb₁ -ny₁maa 'wlulap₁l₁nyɔ 'kad₁ 'yu kwa. 'In -zugba, in 'n₁ 'yibha in 'ka na ny₁ma gb₁ 'wlu ladil₁. ²⁰ -We ka 'gb₁, in yia a₁n la, 'in in 'ka a₁n -yla gb₁ gba, m₁ n₁. Nu, ny₁me ɔ Izlaɛl₁ny₁ma m₁ia wɔda, ɔ 'gb₁ in m₁ia da gb₁an -llukpe -m₁n₁ 'wɔ.»

²¹ 'In Zuif₁ nɛɛ ɔ -ylaɛ: «-Na -yɔsɛbhɛ yabhlogbɔɔ 'n₁ -slɔ Zudee -dɔdɔ -g₁v 'bh₁, 'in we 'ka -am₁iaa -gbɛ yi. 'In -am₁iaa bheli yabhlogbɔɔ 'n₁ -slɔ mɔ 'bh₁, ɔ 'ka -na gb₁ny₁uu gbaa yi -a₁n -yla. ²² -M₁ɔ bhla, -a 'yibha gb₁ny₁aa -na pɔpala 'wluk₁ɔɔn la, -in gba we, -a 'ka we 'n₁. -A -yi we 'ji nu, da weee, ny₁ma sɔlɔa -na zɔa -yɔ 'wɔ.»

²³ Wa -yɔ Pɔl₁ yia 'yl₁ yabhlo zɔ, 'in wee 'yl₁ ny₁nia, da ɔ -g₁ɔa, 'in wa -zlo yia -bha yi. We 'ka z₁lɔkpɛ -yɔbh₁, we 'ka jibhe yl₁, Pɔl₁ yia -Lagɔɔ ny₁maa 'wlulap₁l₁gb₁ gba wa -yla, 'in ɔ yia wa -yla we 'ji gba. ɔ 'yibha ɔ 'ka wa lu -Zezuu gb₁ ny₁aa 'gb₁, ɔ yia Moiz₁ tite -yɔ -Lagɔgb₁ -falpany₁aa 'sɛbhɛ zɛl₁ wa -yla. ²⁴ Gb₁ ɔ m₁ia gbada, we ka -zakpa -bhlo lu, 'in tɔlɔa nɛɛ -maa 'n₁ia we -yɔɲw₁nu. ²⁵ 'In wa m₁ kpɛlida, -zugba wa m₁n₁. Pɔl₁ nɛɛ wa -yla bheɛ: «Zuzu 'Pɔpa ka z₁lɔmɛ zukpa, da ɔ gbaa am₁iaa dukpas₁ -yla gb₁ -Lagɔgb₁ -falpany₁ Ezaiii ɲwe nya! ɔ nɛɛ nu:

²⁶ «-In m₁n₁, -in gba ny₁ma n₁ -ylaɛ:

«Gb₁ny₁aa a yia 'n₁ɔa sa 'nan₁ɔɔ,
'in a 'na 'ka we 'ji 'wɔlan₁.
-Li a yia ylaa sa 'nan₁ɔɔ,

'in a 'na 'ka we -yɔyi.»

27 Cɔn, waa nyɪma -manɪ ka wa dli 'tɛmanɪ,
wa ka wa yukwli 'wɔsulu,
'in wa yia wa 'yli 'mu.

Wa yi layɪ wa 'yli nya,
wa yi 'nɔ wa yukwli nya,
'in wa yi gbɔ 'wɔlanɔ wa dli nya.

Wa 'nɪ 'yɪbha wa 'ka na -gbɛ lɔbhiti,
in 'ka wa pue.» »

28 'In Pɔlv yi 'yaa we -gɔdiɛ: «A yibheli we 'ji
nɪ, nyɪma -wa 'nɪa Zuifɔ, -Lagɔ ka wa nyɪmaa
gbɔwɔsawɛli yoo 'pa. 'Nɔa -maa yia we.» [29 Da
Pɔlv gbaa wɛlɪnya -mɪnɪ, Zuifɔ -yɔ kpɛlikpɛlie 'tɪɛ
yia mɪnɪ wa 'dɛkpɔa nyɪdɪ.]

30 -Budu -we Pɔlv 'pɛnɪa, ɔ li we zɔ zɔ 'sɔ, 'in -
wa weee yia ɔ 'yɪa wee -budu zɔ, sɔ 'sɔ nya ɔ kpa
wa. 31 -Lagɔ nyɪmaa 'wlulapɪlɪgbɔ Pɔlv gbaa, 'in
ɔ slɔlua Nyɪmaa -Kanyɔ -Zezu Klisu gbɔ, dli -tɛlɔ
weee nya, sa -dlɔɔ.

W^Ususlolue loluu 'εbhε New Testament in Kouya

copyright © 2002 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Kouya

Translation by: Wycliffe Bible Translators

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Information sur le droit d'auteur

© 2002, Wycliffe Bible Translators, Inc. tous droits réservés.

Ce texte de traduction vous est rendu disponible sous termes du Creative Commons License: Attribution-Noncommercial- Pas de travaux dérivés. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) En outre, vous avez l'autorisation de mettre le texte sous différents formats de fichier, tant que vous ne changez pas le texte ou la ponctuation de la Bible.

Vous pouvez partager, copier, distribuer, transmettre et extraire des parties ou des citations de ce travail à condition que vous incluiez l'information sur le droit d'auteur ci-dessus:

- Vous devez donner Attribution au travail.
- Vous ne devez pas vendre ce travail pour en tirer profit.
- Vous ne devez effectuer aucun travail dérivé qui puisse changer les mots ou la ponctuation en l'état des Saintes Ecritures.

Les autorisations au-delà du canevas de cette licence peuvent être disponibles si vous nous contactez au travers de votre demande.

Le Nouveau Testament

en Kouya

Copyright Information

© 2002, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Kouya

© 2002, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2015-03-17

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 29 Jan 2022

6b111f8e-be6f-55f2-a7a8-c43583754a65